

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ЛАТИНСЬКА МОВА І ФАРМАЦЕВТИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

ПРАКТИКУМ

для проведення інтерактивних занять
зі студентами-іноземними громадянами
І курсу фармацевтичних факультетів

**ЗАПОРІЖЖЯ
2020**

*Практикум рекомендовано до видання Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(протокол № від _____ 2020 р.)*

Рецензенти:

С. М. Чугін – канд. фарм.наук, доцент, доцент кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії Запорізького державного медичного університету.

О. В. Сидоренко – канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету.

Автори-укладачі:

Ю. С. Скрипник – канд. філол. наук, старший викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету;

Т. В.Тітієвська - старший викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету;

А. В. Неруш - ст.викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Скрипник Ю. С.

С45

Латинська мова і фармацевтична термінологія : практикум для проведення інтерактивних занять зі студентами-іноземними громадянами І курсу фармацевтичних факультетів / авт.-уклад. Ю. С. Скрипник, Т. В. Тітієвська, А. В. Неруш. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 152 с.

Даний практикум призначено для студентів-іноземних громадян І курсу фармацевтичних факультетів. Запропоновані матеріали можна використовувати як в комп'ютерному класі, так і в аудиторії в якості роздаткового матеріалу. Практикум також може бути використано для самостійного опрацювання навчального матеріалу у межах дисципліни «Латинська мова і фармацевтична термінологія».

УДК 811.124(075.8)

©Скрипник Ю.С., Тітієвська Т.В., Люшинська Г.В., 2020
©ЗДМУ, 2020

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Заняття 1. Фонетика. Латинський алфавіт. Правила читання букв і буквосполучень. Заняття 2. Наголос	
Заняття 3. Дієслово. Наказова форма дієслова.	
Заняття 4. Морфологія. Іменник. Граматичні категорії іменників. I відміна іменників. Неузгоджене означення. Прямий додаток. Прийменники	
Заняття 5. Дієслово. Активний і пасивний стани. Дійсний спосіб. Теперішній час	
Заняття 6. Рецепт.	
Заняття 7. Іменники II відміни	
Заняття 8. Прикметники I-II відміни (I група). Узгоджене означення.	
Заняття 9. Дієприкметники минулого часу пасивного стану.	
Заняття 10. Хімічна номенклатура. Латинські назви хімічних елементів, кислот і оксидів. Латинські назви солей.	
Заняття 11. III відміна іменників. Іменники чоловічого, жіночого і середнього родів.	
Заняття 12. Прикметники III відміни (II група)	
Заняття 13. Дієприкметник теперішнього часу дійсного залугу	
Заняття 14. IV відміна іменників	
Заняття 15. V відміна іменників	
Заняття 16. Умовний спосіб	
Заняття 17. Скорочення в рецептах	
ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК.....	
Назви деяких лікарських рослин, їх сировини і лікарських рослинних засобів	
УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ СЛОВНИК.....	
Назви деяких лікарських рослин, їх сировини і лікарських рослинних засобів.....	
ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК ІНШИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ	
ТЕРМІНІВ.....	
УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ СЛОВНИК ІНШИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ	
ТЕРМІНІВ.....	
Список використаних та рекомендованих джерел	

ПЕРЕДМОВА

Практикум для інтерактивних занять з дисципліни «Латинська мова і фармацевтична термінологія» призначено для студентів-іноземних громадян I курсу фармацевтичного факультету, які мають розуміти, свідомо і грамотно застосовувати елементи латинської граматики, котрі потрібні для розуміння і грамотного використання термінів латинською мовою; мати уявлення про загальномовні закономірності (лексичні і словотворчі), характерні для європейських мов, та про органічний зв'язок сучасної науки й культури з античною спадщиною. Практикум структуровано згідно з робочою програмою «Латинська мова» для студентів I курсу фармацевтичного факультету, складеною відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) магістра галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», за навчальним планом, затвердженим наказом МОЗ України «Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної та фармацевтичної освіти» від 22.03.04 №148.

Інтерактивне навчання передбачає обов'язкову візуалізацію інформації, що дозволяє студентам у стислій концептуальній формі засвоїти основні поняття або закономірності будь-якої навчальної дисципліни. За допомогою таблиць інформація структурується, стискається, резюмується і надається таким чином, що потрібно набагато менше часу, щоб її засвоїти. Кожну тему можна демонструвати на великому екрані, або використовувати як роздатковий матеріал.

У складі практикума – 17 занять, які презентують основні теми курсу латинської мови для студентів фармацевтичного факультету. Кожне заняття містить таблиці і розроблені до таблиць вправи. Вправи пропонують завдання самого різноманітного характеру: побудувати терміни або словосполучення, утворити форми множини іменників, іменників з прикметником або дієприкметником, перекласти словосполучення і вжити його в рецептурній формі, перекласти українською і латинською мовами. Крім того, практикум пропонує студентам вправи, які містять крилаті латинські вислови, прислів'я та приказки з перекладом. Додатки містять більш вагомую теоретичну інформацію, що дозволяє студентам вільно користуватися нею в аудиторний та позааудиторний час. Щойно набуті знання закріплюються за допомогою системи цілеспрямованих вправ. Лексичний мінімум, що подано наприкінці кожної теми, завершує роботу над нею. Додатки також презентують характеристики лікарських форм, словотворчі елементи у

назвах лікарських препаратів, назви груп лікувальних препаратів за їх фармакологічною дією, назви лікарських рослин, назви лікарських зборів ботанічні назви рослин. Посібник містить латинсько-український словник фармацевтичної термінології, українсько-латинський словник фармацевтичної термінології, назви деяких лікарських рослин, їх сировини і лікарських рослинних засобів. Все це формує перший професійний лексикон студента-фармацевта і може бути корисним для подальшого вивчення спеціальних дисциплін.

ЗАНЯТТЯ 1

ФОНЕТИКА. ЛАТИНСЬКИЙ АЛФАВІТ.

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ ЛІТЕР І БУКВОСПОЛУЧЕНЬ. ДОВГІ ТА КОРОТКІ СУФІКСИ

NOTA BENE! – ЗАПАМ'ЯТАЙ ДОБРЕ! ЗВЕРНИ УВАГУ!

Розділ «Фонетика» відіграє важливу роль в опануванні латинською фармацевтичною термінологією. Майбутні фахівці – провізори повинні вміти правильно вимовляти окремі літери і літеросполучення, а також читати фармацевтичні терміни. Все це не можливо без опанування основних фонетичних правил латинської мови.

Фонетика (від. грец. *phonetikos* – звуковий, голосний, *phone* – звук) – розділ науки про мову, яка вивчає звукові засоби мови. Фонетика вивчає сполучення звуків, закономірні зміни їх в мовному потоці і при зміні слів і словотворень. Фонетика займається вивченням мовних одиниць – звуків мови, складів, наголосу. Основним об'єктом вивчення фонетики є звуки – найменші одиниці мовного потоку. Окремо взяті звуки не мають ні лексичного, ні граматичного значення, але з них утворюються слова і їх значущі частини. Звуки мови ми вимовляємо і чуємо. На письмі звуки позначаються літерами. Літери – це ті умовні знаки, якими на письмі передаються звуки мови.

В посібнику розділ «Фонетика» представлено в темах «Алфавіт», «Голосні», «Приголосні», «Буквосполучення» та «Наголос».

Сукупність розташованих в певній послідовності літер, якими передаються звуки мови на письмі, називається «алфавіт» (від назв перших літер грецького алфавіту – альфа та бета) або «азбука» (від перших двох літер слов'янського алфавіту – *аз* і *буки*) або в українській мові «абетка» (від перших двох літер українського алфавіту – *а* та *бе*) Латинський алфавіт складається з 25 літер, англійський – з 26 літер. Обидва ці алфавіти оперують однаковими літерами – латиницей. Російський та український алфавіти, які складаються відповідно з 32 та 33 літер, використовують письмові знаки кирилиці. Латинські письмові знаки запозичені, можливо, через етрусків із западногрецького алфавіту. Латинський алфавіт (латиницю) успадкували западноевропейські мови, а також мови західних слов'ян Латинський алфавіт за кількістю літер дещо різниться з алфавітом класичної епохи, коли літери *V* та *I* позначали і голосні (теперішні *Uu* та *Ii*) і приголосні (теперішні *Vv* та *Jj*). Літери *Vv* і *Jj* введені лише в епоху Середньовіччя. В багатьох видавництвах літера *j* не використовується, замість неї пишеться *i*. Із заглавної літери пишуться власні імена, географічні назви, а в сучасній медичній термінології з великої літери прийнято писати назви ліків, лікарських рослин та хімічних елементів.

Звуки латинської мови поділяють на голосні, приголосні, один напівголосний (*Jj*), сполучення двох голосних (дифтонги).

Голосні звуки в латинській мові передаються голосними літерами: *a, e, i, o, u, y*. Вимова латинських голосних *a, e, o, u* відповідає вимові українських *а, е, о, у*. Літера *i* вимовляється як українське *i*: *fibra* (фібра) – волокно. Літера *y* (іпсилон або

ігрек) використовується тільки в написанні слів грецького походження і також читається, як українське **i**, наприклад *butyrum* (бутірум) – масло (тверде). На початку слова або складу перед голосними, а також між голосними **i** вимовляється як **й**. В таких випадках в сучасній медичній та фармацевтичній термінології іноді вживається літера **Jj**: *junctura* (юнктура) – сполучення. Не пишеться літера **Jj** тільки в словах, запозичених з грецької мови: *Iodum* (йодум) – йод (від грец. *iodes* – фіолетовий).

Окрім звичайних голосних, в латинській мові є сполучення двох голосних (дифтонги): **ae, oe, au, eu**. Дифтонги **ae** та **oe** вимовляються в один звук **e**: *praeparatum* (препаратум) – препарат, *oedema* (едема) – набряк. В тих випадках, коли графічні сполучення **ae** та **oe** не утворюють дифтонга, тобто кожна голосна вимовляється окремо, над **e** ставляться дві крапки : **aër** (аер)- повітря, *Aloe* (алее) – алое. Дифтонги **au** та **eu** вимовляються як українські **ау** і **еу**: *Aurum* (аурум) – золото, *Europa* (еуропа) – Європа.

Більшість приголосних вимовляються як відповідні приголосні в українській мові. Окремого пояснення потребують лише деякі приголосні, а саме **Cc** – перед двома звуками **э** (**ae, oe, e**) та **i** (**i, y**) вимовляється як українське **ц** : *cera* (цера) – віск, *cito* (ціто) – швидко. В інших випадках, тобто перед літерами **a, o, u**, перед приголосними в кінці слова **Cc** вимовляється як кеопінське **к**: *Cuprum* (купрум) – мідь, *lac* (ляк) – молоко.

Gg вимовляється як російське **г**: *gutta* (гута) – крапля.

Hh вимовляється як м'яке українське **г**: *herba* (герба) – трава.

Kk вживається лише в словах нелатинського походження, переважно арабських або грецьких: *Kalium* (калійум) – калій (ар.)

Ll вимовляється м'яко: *lactas* (ляктас) – лактат.

Ss вимовляється як українське **с**: *Sulfur* (сульфур) – сірка. Між двома голосними або між голосними **m** або **n** **Ss** вимовляється як **з**: *dosis* (дозіс) – доза, *mensura* (мензура) – мензурка.

Xx читається як **кс** і передає подвійний приголосний **cs**: *axungia* (аксунгія) – жир.

Zz вимовляється як українське **з** і вживається в словах грецького походження: *zoologia* (зоолегія) – зоологія. В словах негрецького походження **Zz** читається як **ц**: *influenza* (інфлюенца) – грип.

Буквосполучення латинської мови поділяють на сполучення латинського походження і грецького.

Сполучення **ngu** перед голосними читається **нгв**: *unguentum* (унгвентум) – мазь. Сполучення **ti** перед голосними читається **ці**: *solutio* (солюціо) – розчин, але після **x, s, t** вимовляється як **ті**: *combustio* (комбустіо) – опік.

Грецькі буквосполучення приголосних з **h** називаються диграфами і вимовляються наступним чином:

ch – **х** – *chole* (холє) - жовч

ph – **ф** – *Phosphorus* (фосфорус) – фосфор

th – **т** – *Thea* (теа) - чай

rh – **р** – *Rheum* (реум) – ревень

Розділ «Наголос» має особливу важливість для вивчаючих латинську мову заради професійних цілей, тому що наголос в латинських словах підпорядковується цілому ряду правил, яких немає ні в українській, ні в англійській мовах. В латинських словах наголосним може бути тільки другий або третій склади від кінця слова, отже, в двоскладних словах наголос падає на перший склад: *herba* – трава. В трьох- і більшскладних словах другий склад від кінця наголосний, коли він довгий, якщо він краткий, наголос переходить на третій склад від кінця.

Склад довгий: а) якщо в складі є дифтонг */pharmaceuta-* фармацевт/; б) якщо після голосного йдуть дві або більше приголосних */linimentum-*лінімент/ або літери **Xx** або **Zz** */Oryza* – рис/. Винятки складають сполучення **b,p,t,d,g,c** з **r** або **l**, які не дають довжини */Ephedra* – хвойник/. Склад краткий, якщо після голосної йде друга голосна або приголосна **Hh** */oleum* -олія, *Arachis* - арахіс/. В тих випадках, коли довжину і краткість складу визначити не можливо, слід звернутися до словника, де довжина голосної позначається знаком. Довжину і краткість деяких суфіксів, які найбільш часто вживаються в медичній термінології, також слід запам'ятати.

Довгі суфікси:

-ur- <i>tinctura</i> /настоянка/	-in- <i>medicina</i> /медичина/
-al- <i>majalis</i> /травневий/	-ar- <i>palmaris</i> /долонний/
-os- <i>nitrosus</i> /азотистий/	-at- <i>ceratus</i> /воскований/
-ut- <i>dilutus</i> /розбавлений/	

Краткі суфікси:

-ul- <i>globulus</i> /кулька/	-ol- <i>arteriola</i> /артеріола/
-cul- <i>cuticula</i> /кожиця/	-ic- <i>nitricus</i> /азотний/
-id- <i>tepidus</i> /теплий/	-bil- <i>sanabilis</i> /лікувальний/

Теми розділу «Фонетика» наведені в таблицях. Таблиці містять транскрипцію (письмова фіксація усної мови за допомогою спеціальних знаків), приклади на латинській та українській мовах. Вправи, наступні за таблицями, дають можливість опрацювати вимову букв, буквосполучень, слів, словосполучень, текстів. Фармацевтичними термінами латинського і грецького походження користуються майже всі сучасні мови. Виходячи з цього, в деяких вправах міститься протиставний ряд фонетичних явлень в латинській, англійській та українській мовах на прикладах фармацевтичних термінів, до того ж латинські та англійські терміни наводяться з транскрипцією.

Таблиця 1. ЛАТИНСЬКИЙ АЛФАВІТ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИМОВИ

Начертання	Написання	Назва	Вимова	Начертання	Написання	Назва	Вимова
Aa	Aa	а	<i>a</i>	Nn	Nn	ен	<i>n</i>
Bb	Bb	бе	<i>b</i>	Oo	Oo	о	<i>o</i>
Cc	Cc	це	<i>c, k</i>	Pp	Pp	пе	<i>p</i>
Dd	Dd	де	<i>d</i>	Qq	Qq	ку	<i>k</i>
Ee	Ee	е	<i>e</i>	Rr	Rr	ер	<i>r</i>
Ff	Ff	еф	<i>Ф</i>	Ss	Ss	ес	<i>s, z</i>
Gg	Gg	ге	<i>Г</i>	Tt	Tt	те	<i>t</i>
Hh	Hh	га	<i>Г</i>	Uu	Uu	у	<i>у</i>
Ii	Ii	і	<i>i</i>	Vv	Vv	ве	<i>v</i>
Jj	Jj	йота	<i>й</i>	Xx	Xx	икс	<i>кс</i>
Kk	Kk	ка	<i>к</i>	Yy	Yy	Іпсілон	<i>i</i>
Ll	Ll	ель	<i>ль</i>	Zz	Zz	зэа	<i>з</i>
Mm	Mm	ем	<i>м</i>				

Латинська абетка, або латиниця, латинка - абетка латинської мови, історично є відгалуженням етрусської абетки, що в свою чергу постала з грецької. Виникнення латинської абетки датують 7 ст. до н. е. Напрямок письма: спочатку справа наліво, й через рядок, зліва направо (так званий бустрофедон), з 4 ст. до н. е. - зліва направо. Форма знаків в основному склалася в 5-1 століттях до н. е.

Таблиця 2. ВЖИВАННЯ ПОЧАТКОВОЇ ПИСЬМОВОЇ І ВЕЛИКОЇ БУКВИ В ЛАТИНСЬКІЙ ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

З ВЕЛИКОЇ букви пишуться імена власні, назви рослин, лікарських препаратів і хімічних елементів.

Наприклад: *tinctura Valerianae* – настоянка валеріани

З ПРОПИСНОЇ букви пишуться назви лікарських форм, лікарської сировини, медичного посуду, тобто всі інші назви.

Наприклад: *infusum* - настій

Таблиця 3. КЛАСИФІКАЦІЯ ЗВУКІВ

Голосні	a, e, i, o, u, y
Приголосні	b, c, d, f, g, h, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z

Напівголосні	j
Дифтонги	ae, oe, au, eu

Таблиця 4. ВИМОВА ГОЛОСНИХ

Букви	Вимова	Приклади
Аа	[А]	<i>Aralia</i> [АРАЛІА] – аралія
Оо	[О]	<i>Ononis</i> [ОНОНІС] – стальник
Uu	[У]	<i>Urtica</i> [УРТІКА] – кропива
Ее	[Е]	<i>Belladonna</i> [БЕЛЯДОННА] – красавка
Іі	[І]	<i>Iris</i> [ІРІС] – касатик, ірис
Уу	[І]	<i>Mays</i> [МАІС] – кукурудза

Таблиця 5. ВИМОВА ДИФТОНГІВ.

Дифтонги	Вимова	Приклади
ae	[Е]	<i>Rubus idaeus</i> [РУБУС ІДЕУС]- малина
oe	[Е]	<i>Foeniculum</i> [ФЕНІКУЛІОМ] - кріп
au	[АУ]	<i>Centaureum</i> [ЦЕНТАУРІУМ] - золототисячник
eu	[ЕУ]	<i>Eucalyptus</i> [ЕУКАЛІПТУС] – евкаліпт

Таблиця 6. ВИМОВА ПРИГОЛОСНИХ

Букви	Вимова	Приклади
Bb	[Б]	<i>Betula</i> [БЕТУЛЯ] – береза
Cc	[Ц] перед е, і, у, ое, ае	<i>Coera</i> [ЦЕПА] - цибуля
	[К] перед а, о, и, перед приголосними, наприкінці слова	<i>Calendula</i> [КАЛІСНДУЛЯ] - календула
Dd	[Д]	<i>Digitalis</i> [ДІГІТАЛІС] - наперстянка
Ff	[Ф]	<i>Farfara</i> [ФАРФАРА] – мати-й-мачуха
Gg	[Г]	<i>Ginseng</i> [ГІНЗЕНГ] – женьшень
Hh	[Г укр.]	<i>herba</i> [ГЕРБА] – трава
Jj	[Й]	<i>Juniperus</i> [ЮНІПЕРУС] - ялівець

Kk	[К] тільки в словах іноземного походження	<i>Kalium</i> [КАЛІУМ] - калій <i>Botkinus</i> [БОТКІНУС] – Боткін
Ll	[ЛЬ]	<i>Lavandula</i> [ЛЯВАНДУЛЯ] - лаванда
Mm	[М]	<i>Millefolium</i> [МІЛЄФОЛІУМ] - тисячолісник
Nn	[Н]	<i>Nerium oleander</i> [НЕРІУМ ОЛЄАНДЕР] – олеандр звичайний
Pp	[П]	<i>Piper</i> [ПІПЕР] – перець
Qq	Тільки в буквосполученні <i>qu</i> [КВ]	<i>Quercus</i> [КВЕРКУС] – дуб
Rr	[Р]	<i>Rubia tinctorum</i> [РУБІА ТІНКТОРУМ] – марена красильна
Ss	[з] в інтервокальній позиції (тобто між двома голосними) [с] у всіх інших випадках	<i>Anisum</i> [АНІЗУМ] - ганус <i>sirupus</i> [СІРУПУС] – сироп
Tt	[Т]	<i>tuber</i> [ТУБЕР] – клубень
Vv	[В]	<i>Viburnum</i> [ВІБУРНУМ] – калина
Xx	[КС]	<i>Nux vomica</i> [НУКС ВОМІКА] - рвотний горіх
Zz	[З]	<i>Zea mays</i> [ЗЕА МАІС] – кукурудза Але! <i>Zincum</i> [ЦІНКУМ]) - цинк

Таблиця 7. ВИМОВА БУКВОСПОЛУЧЕНЬ

Латинські буквосполучення			Грецькі буквосполучення		
буквосполучення	ВИМОВА	приклади	буквосполучення	ВИМОВА	приклади
ti	Перед голосним [ці] після <i>x, s</i> [ті]	<i>Gentiana</i> [ГЕНЦІАНА] горечавка <i>combustio</i> [КОМБУСТІО] опік	ch	[x]	<i>Chole</i> [ХОЛЄ] - жовч
			ph	[Ф]	<i>Sphaerophysa</i> [СФЕРОФІЗА] - сферофіза
			th	[Т]	<i>Thea</i> [ТЕА] - чай

ngu	Перед голосними [НГВ]	<i>unguentum</i> [УНГВЕНТУМ] мазь	rh	[P]	<i>Rheum</i> [PEУМ] ревень
------------	-----------------------------	---	-----------	-----	-------------------------------

Таблиця 8. НАГОЛОС В ЛАТИНСЬКІЙ МОВІ

<p>1. В латинських словах наголос не припадає на останній склад, тому в двоскладних словах наголос ставлять на перший склад. Наприклад: <i>Citrus</i> – лимон, <i>Mentha</i> - м'ята</p>
<p>2. Наголос може розташовуватися на 2 або на 3 складі від кінця. Місто наголосу залежить від довжини або короткості голосної передостаннього складу. Якщо голосна довга, то передостанній склад наголосний. Якщо голосна коротка, то передостанній склад ненаголошений і наголос переноситься на 3 склад від кінця. ā, ō, ū, ē, ī, y - довгі голсні ă, ǒ, ŭ, ě, ĭ, ŷ - короткі голсні Наприклад: <i>Plantāgo</i> – подорожник, <i>Polygāla</i> - істод</p>

Таблиця 9. ПРАВИЛА ДОВЖИНИ І КОРТКОСТІ ПЕРЕДОСТАННЬОГО СКЛАДА

Правила довжини	Правила краткості
<p>1.Склад довгий, якщо голосна цього складу знаходиться перед декількома голосними: <i>Belladonna</i> – красавка</p> <p>2. Склад довгий, якщо голосна цього складу стоїть перед “x”, “z”: <i>Oryza</i> – рис</p> <p>3.Склад довгий, якщо в складі є дифтонг: <i>Althaea</i> – алтей</p>	<p>1.Склад короткий, якщо голосна цього складу знаходиться перед іншою голосною: <i>Kalanchoë</i> - каланхое</p> <p>2. Склад короткий, якщо голосна цього складу стоїть перед “h” і диграфами “ch”, “ph”, “rh”, “th”: <i>stomachus</i> – шлунок</p> <p>3. Склад короткий, якщо голосна цього складу знаходиться перед літеросполученнями: b,p,t,d,g,c + r,l: <i>Ephedra</i> – хвойник</p>

У латинському алфавіті, який використовується в сучасній медичній та фармацевтичній термінології, 25 літер.

Aa a [a]	Nn en [n]
Bb бе [б]	Oo o [o]

Cc це [ц] або [к]	Pp пе [п]
Dd де [д]	Qq ку [к]
Ee е [е]	Rr ер [р]
Ff еф [ф]	Ss ес [с] або [з]
Gg ге [г]	Tt те [т]
Hh га [г]	Uu у [у]
Ii і [і] або [й]	Vv ве [в]
Jj йот(а) [й]	Xx ікс [кс] або [кз]
Kk ка [к]	Yy іпсилон [і]
Ll ель [ль]	Zz зет [з] або [ц]
Mm ем [м]	

1.ГОЛОСНІ

Букви Aa, Oo, Uu вимовляються як українські [а, о, у]. Наприклад:			
pasta	паста	morbus	хвороба
magister (tra)	викладач (чка)	opus	справа, робота, твір
natura	природа	nomen	ім'я
Papaver	мак	odor	запах
arteria	артерія	umbra	тінь
manus	рука	purus	чистий

Буква Ee вимовляється як українська [е].			
Наприклад:			
ego	я	esse	бути
bene	добре	dens	зуб
Ferrum	залізо	temperatura	температура
venenum	отрута	petra	камінь, скала

Буква Ii вимовляється як українська [і].			
Наприклад:			
minuta	хвилина	sirupus	сироп
Piper	перець	spirare	дихати
stipes	стебло, пагін	spiritus	спирт

NB!

1. Якщо Іі вживається на початку слова або складу, то вона вимовляється [й]. Але в цих випадках в сучасній фармацевтичній номенклатурі для позначення звука «й» замість ббукви «і» вживається буква Jj. Наприклад:

major	більший	jucundus	приємний
Junius	червень	juventus	юність

2. Буква Jj не пишеться тільки в словах, запозичених з грецької мови, тому що в груцькій мові не було звука «й». Тому, наприклад, слово Iodum [іодум] – йод слід писати через «і». Міжнародний хімічний символ йода – буква «I».

Буква Yy вимовляється як українська [i].

Наприклад:

oxydum	оксид	butyrum	масло (тверде)
lyra	ліра, пісня	Myrtillus	чорниця

NB! Французькою ця буква називається «ігрек», тобто в перекладі «і» грецькою. Буква вживається тільки в словах грецького походження.

2. ДИФТОНГИ

Дифтонг – це таке поєднання двох різних голосних, яке вимовляється як один звук або один склад. В латинській мові чотири дифтонги: **ae, oe, au, eu.**

Дифтонги, які вимовляються, як один звук:

ae [e]: praeparatum [препаратум] – препарат, paediatr [педіатр] – педіатр, diaeta [дієта] - дієта

oe [e]: oedema [едема] – едема, набряк; Foeniculum [фенікулюм] – фенхель, кріп лікарський

NB! Якщо ае та ое мають крапочки над е, то вони вже не утворюють дифтонг, а кожний голосний вимовляється окремо:

aėr [аер] – повітря, pȯeta [поета] – поет, dyspnȯe [діспное]- задишка

NB! Написання «ae» в словах латинського походження майже не збереглося в нових західних мовах. В словах грецького походження, які прийшли в сучасні мови завдяки латинській мові, «ae» частково зберігається в англійській: anaesthetics (anesthetics).

Дифтонги, які вимовляються, як один склад:

au [au]: Aurum [аурум] – золото, audire [аудіре] – слухати, autumnus [аутумнус] - осінь

eu [eu]: pneumonia [пнеумоніа] – пневмонія, Eucalyptus [еукаліптус] - евкаліпт

3. ПРИГОЛОСНІ

Вимова приголосних не викликає особливих труднощів.

Буква Cc вимовляється як [k] перед латинськими буквами a, o, u,	Буква Cc вимовляється як [ç] тільки перед двома звуками: [e] і
--	---

перед приголосними і наприкінці слова	[i], тобто перед латинськими буквами e, i, y і діфтонгами ae, oe
cor [кор] - серце	cera [цера] - віск
caput [капут] - голова	acetum [ацетум] - оцет
calidus [калідус] – теплий, гарячий	acidum [ацідум] - кислота
Cuprum [купрум] - мідь	cito [ціто] - швидко
fructus [фруктус] – фрукт, плід	medicina [медіцина] - медицина
decoctum [декоктум] - відвар	cancer [канцер] - рак
medicamentum [медікаментум] - ліки	caecus [цекус] - сліпий
medicus [медікус] - лікар	cystis [цистис] - міхур

Буква Kk вимовляється як [k] і зустрічається дуже рідко, тільки в словах нелатинського походження переважно в тих випадках, коли треба вимовити звук [k] перед звуками [e] і [i].

briquetum - брикет, Keratinum – кератин

NB! Винятки із правила: Kalium – калій, Kalanchoë – каланхое, Vikasolum – вікасол, Kanamycinum - канаміцин

Буква Gg вимовляється як дзвінкий звук [g]	Буква Hh вимовляється як глухий звук [h]
gaster [гастер] - шлунок	homo [гомо] – людина
gemma [гемма] - брунька	herba [герба] - трава
gustus [густус] - смак	hepar [гепар] - печінка
genus [генус] - рід	habere [габере] - мати
gypsum [гіпсум] - гіпс	hortus [гортус] - сад

Буква Ll вимовляється м'яко, як [l]

planta [плянта] - рослина	capsula [капсуля] - капсула
locus [льокус] - місце	Malva [мальва] - мальва
lact [ляк] - молоко	mel [мель] - мед
Plumbum [плюмбум] - свинець	lapsus [ляпсус] - помилка

Буква Ss вимовляється як [z] в інтервокальному положенні, тобто між двома голосними звуками	Буква Ss вимовляється як [s] у всіх інших випадках
Rosa [роза] - роза	sanitas [санітас] – здоров'я
causa [кауза] - причина	os [ос] - кістка
casus [казус] - випадок	semen [семен] – насіння
glucosum [глюкозум] - глюкоза	scatula [скатуля] - коробочка
narcosis [наркозіс] - наркоз	tussis [туссіс] - кашель

Буква Xx вимовляється як [ks]

radix [радікс] - корінь	extractum [екстрактум] - екстракт
rix [рікс] - смола	axungia [аксунгіа] - жир

Буква Zz вимовляється як [з]	
Zea [зеа] - кукурудза	Oryza [оріза] - рис
NB! Як виняток, в слові Zincum буква Zz вимовляється як [ц] - цинк	

ОСОБЛИВОСТІ ВИМОВИ ДЕЯКИХ БУКВОСПОЛУЧЕНЬ

Буква Qq вживається тільки в поєднанні з буквою u і вимовляється як буквосполучення [кв]	
aqua [аква] - вода	quasi [квазі] - як ніби, ніби, якби
quinque [квінке] – п'ять	quantum satis [квантум сатіс] - скільки треба, скільки потрібно
Поєднання приголосних ngu перед голосним звуком вимовляється як [нгв]	
unguentum [унгвентум] - мазь	pinguis [пінгвіс] - жирний
Поєднання ti перед голосним звуком вимовляється як [ці]	
conservatio [консерваціо] - збереження	solutio [солюціо] - розчин
injectio [ін'єкціо] - ін'єкція	potentia [потенція] - сила
NB! Але після букв «s» і «x» буквосполучення ti вимовляється як [ті]: combustio [комбустіо] – опік; mixtio [мікстіо] - суміш	

4. ДИГРАФИ

В словах, запозичених із грецької мови, зустрічаються поєднання двох приголосних, які зветься диграфами. Це ch, ph, th, rh.

Ch вимовляється як український [х]	
charta [харта] - папір	Arachis [арахіс] - арахіс
Chlorum [хльорум] - хлор	Chemia [хеміа] - хімія
Ph вимовляється як український [ф]	
pharmaceuta [фармацеута]- фармацевт	Phosphorus [фосфорус] - фосфор
samphora [камфора] - камфора	pharmacopola [фармакополя] - аптекар
Th вимовляється, як український [т]	
Thea [теа] - чай	therapia [терапіа] – терапія, лікування
Mentha [мента] м'ята	naphtha [нафта] - нафта
Rh вимовляється як український [р]	
Rheum [реум] - ревень	rheumatismus [реуматізмус]- ревматизм
rhizoma [різома] - кореневище	rhaponticum [рапонтікум] - рапонтікум

NB! ПЕРША ОРФОГРАФІЧНА СКЛАДНІСТЬ

Ви стикаєтеся з першою орфографічною складністю: звук [i] може бути вираженим графічно дwoяко: буквою «і» і буквою «у». Для того, щоб полегшити запам'ятовування слів грецького походження, які пишуться через букву «у», постарайтеся засвоїти написання і значення наступних грецьких префіксів і коренів, які часто зустрічаються в фармацевтичній термінології.

Префікси грецького походження з буквою "у"		
hyper [гіпер]	понад, вище норми	hypertonia [гіпертонія]- гіпертонія, підвищення тонуca, напруги, тиска
hypo [гіпо]	під, нижче норми	hypotonia [гіпотонія] -гіпотонія, зниження тонуca, напруги, тиска
dys	вказує на розлад функції, порушення	dyspepsia [діспепсія]– розлад травлення dystonia [дістонія] – порушення тонуca м'язів, судин
syn (sym перед m, p, ph) [cиn(cиm)]	з, разом з	synergismus [сінергізмус] –сінергізм, спільний вплив близьких за дією речовин на організм
Корені слів грецького походження з буквою "у"		
oxy [оксі]	кисло, наявність кисню	Oxygenium [оксигеніум] – оксиген, кисень
glyk(c)- [глік]	наявність цукру, глюкози	glycaemia [глікемія]– вміст цукру в крові
hydro [гідро]	вода, наявність води	Hydrogenium [гідрогеніум] – гідроген, водень
cyclo [цикльо]	цикло	Cyclopropanum [цикльопропанум] – циклопропан
my [мі]	м'яз	myologia [міольогія]– наука про м'язи (розділ анатомії)
myc [мік]	гриб, грибкове захворювання	mycosis [мікозис] – загальна назва грибкових захворювань
pyr [пір]	жар, вогонь	Antipyrinum [антіпірінуm] - антіпірін
poly [полі]	багато	polyvitaminum [полівітамініум]– комплекс вітамінів

NB! ДРУГА ОРФОГРАФІЧНА ТРУДНІСТЬ

Ви стикаєтеся з другою орфографічною трудністю: один і той же звук [z] може бути вираженим графічно дwoяко: буквою «s» і буквою «z» (в словах грецького

походження). Для того, щоб запобігти помилок при написанні слів грецького походження, запам'ятайте наступні грецькі суфікси, в яких буква «z» вказує на наявність азоту в складі хімічної сполуки:

-(a)zol Norsulfazolum[норсульфазоліум] - норсульфазол	-(a)zin Aminazinum[аміназініум] - аміназин	-zid Hypothiazidum[гіпотіазідіум] - гіпотіазід
---	---	---

NB! ТРЕТЯ ОРФОГРАФІЧНА ТРУДНІСТЬ

Зверніть увагу на третю орфографічну трудність - наступні звуки можуть бути вираженими двояко:

Звук [ф]: буквою f (в латинських словах) або диграфом ph (в грецьких словах)	
faber [фабер] - майстер familia [фамілія] - сім'я febris [фебріс] - лихоманка	philosophus [філософус]- філософ phthisis [фтізіс] - сухоти physiologia [фізіологія] - фізіологія
Звук [т] буквою t (в латинських словах) або диграфом th (в грецьких словах)	
tabula [табуля] - дошка tunica [туніка] - оболонка terra [терра] - земля	Thallium [таліум] - талій Thymus [тімус] - чебрець Strophanthus [строфантус] - строфант
Звук [р] буквою r (в латинських словах) або диграфом rh (в грецьких словах)	
rabies [рабієс] - сказ rarus [рарус] - рідкісний receptum [рецептум] - рецепт	Rhamnus [рамнус] – жостер, крушина Rhythmus [рітмус] - ритм Rhamnaceae [рамнасеє] - крушинові
NB! З чотирьох диграфів без помилок можна писати тільки слова з «ch», тому що його читання не можна переплутати зі звуком [г], який виражено буквою «h»:	
hic [гік] - зараз habitus [габітус]- зовнішність, статура Helianthus [геліантус] - соняшник	chole [холє] - жовч tachycardia [тахікардія] – тахікардія Lagochilus [лягохілюс] - лягохілюс

NB! Запам'ятайте наступні корені грецького походження які пишуться через диграфи:

Назви хімічних препаратів	Частини рослини
meth- (Methylum) метил	phyll- (phyllon) лист
aeth- (Aethylum) етил	anth-(anthos) квітка
phen- (Phenylum) феніл	rhiz- (rhiza) корень, кореневище
thio- (theion) сірка	

Таблиця 10

ДОВГІ ТА КОРОТКІ СУФІКСИ ІМЕННИКІВ І ПРИКМЕТНИКІВ

Довгі (наголошені) суфікси іменників

Суфікс	Значення	Приклади
-in(a)	заняття, місце заняття	<i>officina</i> – аптека
-ur(a)	результат дії	<i>tinctura</i> – настоянка
-in(um) -ol(um) -al(um)	в назвах ліків	<i>Analginum</i> - анальгін <i>Retinolum</i> - ретінол <i>Phenobarbitalum</i> - фенобарбітал
-it(is)	запалення	<i>bronchitis</i> – бронхіт
-os(is)	незапальний процес	<i>neurosis</i> – невроз
-oma	пухлина	<i>myoma</i> – міома

Довгі (наголошені) суфікси прикметників

Суфікс	Значення	Приклади
-al(is) -ar(is)	Належність до чогось	<i>vernalis</i> – весняний <i>vulgaris</i> - звичайний
-in(us)	Належність	<i>caninus</i> – собачий
-os(us)	надлишок чогось	<i>aquosus</i> – водний
-at(us)	маючий в своєму складі	<i>camphoratus</i> – камфорний

Короткі (ненаголошені) суфікси іменників

Суфікс	Значення	Приклади
-ol-	зменшений	<i>arteriola</i> – маленька артерія
-ul-	зменшений	<i>pilula</i> – пілюля
-cul-	зменшений	<i>sacculus</i> – мішечок

Короткі (ненаголошені) суфікси прикметників

Суфікс	Значення	Приклади
--------	----------	----------

→ -ic(us)	Належність до чого -небудь	<i>narcoticus</i> – наркотичний
-id(us)	фізичний стан	<i>frigidus</i> – холодний
-il(is)	можливість або здатність	<i>facilis</i> – легкий

ВПРАВИ

Вправа 1. Прочитайте вголос і вивчіть латинський алфавіт.

Вправа 2. Перепишіть латинський алфавіт, охарактеризуйте звуки латинського алфавіту.

Вправа 3. Прочитайте вслух наступні латинські слова:

saepe – часто	Quercus – дуб
vita – життя	gargarisma – полоскання
aurum – золото	officina – аптека
amylum – крохмаль	hydrolysis- гідроліз
statim – терміново	Oxycoccus – клюква
symptoma – симптом	pharyngitis – фарингіт
Ferrum – залізо	Hierochloë – зубровка
Iris – ірис, касатик	Delphinium – живокость
Betula – береза	Ephedra – хвойник
foetor – поганий запах із рота	Chamomilla – ромашка
Juniperus – ялівець	Rheum – ревені
Jecur – печінка	rhizoma – кореневище
Cucurbita – гарбуз	Terebinthina – терпентин, живиця
cito – швидко	Ichthyolum – іхтіол
cera – воск	Orthosiphon – нирковий чай

Вправа 4. Прочитайте вголос слова і словосполучення; напишіть слова грецького походження.

a) Hippocrates, emplastrum adhaesivum, carbo, Julius, secale cornutum, Europa, zoologia, hydrolysis, mel, lapis, homo, Hordeum, extractum, Quercus, Oxygenium, oedema, barotrauma;

b) Sphaerophysa salsula, photophobia, nephritis chronica, Strychnos nux-vomica, Thermopsis lanceolata, Hydrargyrum, thermoplegia, anaesthesia, Menyanthes trifoliata, chirurgus, Glycyrrhiza.

Вправа 5. Прочитайте вголос і порівняйте вимову ботанічних термінів в латинській, англійській, російській та українській мовах.

Латинський Термін	Англійський термін	Російський термін	Український термін
Juniperus [jun`iperus]	juniper [`dzuniper]	можжевельник	ялівець
Mentha piperita [`menta pipe`rita]	peppermint [`peremint]	мята перечная	м`ята перцева
Thymus [`timus]	thyme [Oaim]	тимьян	чабрець
Ephedra [`efcdra]	ephedra [`ifcdrc]	эфедра	ефедра
Cassia(Senna) [`kasia]	Cassia(Senna) [`kcsic][`senc]	кассия(сена)	касія (сена)
Strophanthus [stro`fant]	strophanthus [strou`fentcs]	строфант	строфант
Aloë [aloe]	Aloe [`elou]	алоэ	алое
Anisum [a`nizum]	anise [`anis]	анис	гамус
Adonis vernalis [a`donis vernalis]	spring Adonis [`sprin cdounis]	горицвет весенний	горицвіт весняний
Tormentilla [tormentila]	tormentil [`to:mcntil]	лапчатка	перстач
Mays [mais]	maize [meiz]	кукуруза	кукурудза

Вправа 6. Прочитайте вголос і порівняйте вимову хімічних термінів в латинській, англійській, російській та українській мовах.

Латинський Термін	Англійський термін	Російський термін	Український термін
Hydrogenium [hidrogenium]	hydrogen [ˈhaidridzin]	водород	водень
Oxygenium [oksigenium]	oxygen [ˈoksidzin]	кислород	кисень
acidum [ˈatsidum]	acid [asid]	кислота	кислота
colatio [kolatsio]	collation [kouleisn]	процеживание	цидіння
basis [bazis]	base [beis]	основа	основа
alcalinus [alkalinus]	alkaline [alkelain]	щелочной	лучний
sal [sal]	salt [so:lt]	соль	сіть
depuratus [depuratus]	depurated [ˈdepjureitid]	очищенный	очищений
Calcium [kaltsium]	Calcium [ˈkalsjcm]	кальций	кальцій
oxydum [oksidum]	oxide [oksaid]	оксид	оксид

Вправа 7. Прочитайте вголос і порівняйте вимову клінічних термінів в латинській, англійській, російській та українській мовах.

Латинский термін	Английский термін	Русский термін	Украинский термін
Paralysis [paralizis]	paralysis [pɑrɪˈleɪsɪs]	паралич	параліч

thymus [timus]	thymus [Oimcs]	вилочковая же- леза	вилочкова залоза
vertigo [vertigo]	vertigo [vc:tigc]	головокружение	запаморочення
anthrax [antraks]	anthrax [anoraks]	сибирская язва	сибірська язва
herpes [herpes]	herpes [ˈhɜ:pɪs]	лишай	лишай
tetanus [tetanus]	tetanus [ˈtɛtɒnəs]	столбняк	правець
pneumonia [pneumonia]	pneumonia [njuˈmɒniə]	воспаление легких	запалення легенів
angina [angina]	angina [enˈdʒaɪnə]	ангина	ангіна
cancer [kantsɜ]	cancer [ˈkɑnsər]	рак	рак
inflammation [inflamatsio]	inflammation [ɪnfləˈmeɪʃən]	воспаление	запалення

Вправа 8. Прочитайте вголос, порівняйте вимову медичних термінів в латинській, англійській, російській та українській мовах. Назвіть область медицини, до якої відноситься кожен термін.

Латинський Термін	Англійський термін	Російський термін	Український термін
Tonsillitis	tonsillitis	ТОНЗИЛЛИТ	ТОНЗИЛІТ
aphthae [afta]	aphthae [ˈɑftə]	афты афти	афти афти
Thea [tea]	tea [ti:]	чай	чай
sulfas [sulfas]	sulphate [salfeit]	сульфат	сульфат

lymp ^h a [limfa]	lymph [limf]	лимфа	лімфа
cortex [korteks]	cortex [ˈko:tɛks]	кора	кора
Chamomilla [hamomila]	chamomile [ˈkamomail]	ромашка	ромашка
acidum [atsidum]	acid [asid]	кислота	кислота
Bistorta [bistirta]	bistort [ˈbisto:t]	горец змеиный	гірчак зміїний
peroxydum [peroksidum]	peroxide [peroksaid]	пероксид	пероксид
Pinus [pinus]	pine [pain]	сосна	сосна
lupus [lupus]	lupus [ˈlu:ps]	волчанка	вовчанка
Chlorum [hlorum]	chlorine [ˈklorin]	хлор	хлор
herpes [herpes]	herpes [ˈhɛ:pis]	лишай	лишай
Carum carvi [ˈkarum ˈkarvi]	caraway [ˈkarcwei]	тмин	кмин

Вправа 9. Прочитайте слова, укажіть правильно наголос:

apis - бджола

Cyclodolum – ціклодол

Datura stramonium- дурман

serpyllum – чебрець

Sinusitis – синусіт

Tormentilla potentilla –лапчатка
прямостояща

Glycyrrhiza- солодка

Ephedra – хвойник

gutta – крапля

signatura- сигнатура

chartaceus- паперовий

tabuletta – таблетка

Viola – фіалка

Calendula officinalis – календула
аптечна

nitrosus – азотистий

Strophanthus – строфант

ampulla – ампула

Aloe arborescens – алое

Salmonella typhi – сальмонела тифу

Leonurus cardiaca – пустирник
серцевий

Вправа 10. Прочитайте вголос

1. Ana, arteria, agitare, ala, astrum, malva, datum, gala, gaster, dactylus, cacao, calcaria, calor, campus, bacca, ars, avis, axungia, arbor, arsenicum

2. Ego, elementum, epidermis, emplastrum, emulsum, epistola, error, eruditus.

3. Immaturus, index, infusum, immobilis, impar, imperativus.

4. Juniperus, majalis, injectabilis, major, Julius, junior, juvenus, jus, iodum, iodidum, iodoformium, iodatus.

5. Costa, centum, cavum, capitulum, lacrima, color, lac, lacticum, salicylicum, caecum, cellula, centralis, cito, citrus, cena, cuprum, cutis, medicus, medicina, cervix, cystis, cera, cerasus, ceratus, circulus, cytologia, cytus.

6. Saccharum, sapiens, scribere, secundus, spongiosus, sterilisare, organismus, mens, usus, fissure, dosis, abscessus, sulfur, transfusion, fuscus, gelatinosus, densus, causa.

7. Cortex, oxydum, radix, extremitas, sex, exemplar, mixtura, taraxacum, exacte, extractum, exitus.

Oryza, zoologia, eczema, benzoe, zygoria, zootoxinum, zonula, zymologia.

NB! Zincum, influenza

8. Aegrotus, crataegus, althaea, aethylicus, aether, praeparare, praecipitatum, paediatr, saepe, betulae, menthae, aegrotae, tabulettae, capsulae.

Foeniculum, oedema, amoeba, hierochloe, hippophae, aloe, pnoe.

Aurum, audire, auris, auscultatio, rauwolfia, laurus, centaurium.

Eucalyptus, eupnoe, euphorbia, leuzea, pneumonia, neurosis, Europa, Rheum.

9. Chamomilla, charta, chloroformium, china, chininum, chole, chloridum, chronicus, chelidonium, chirurgia, arachis, helichrysum arenarium.

Thea, althaea, therapia, mentha, thermopsis, thermometrum, helianthus menyantes, galanthus, thalictrum, platanthera, thymolum.

Pharmacia, pharmacon, camphora, hippophae, rhaphe, phenolum, phosphorus, daphne, delphinium, sophora, ephedra.

Rheum, rhinitis, rheumatismus, glycyrrhiza, rhizoma, rhamnus cathartica, rhodos, rhaphe.

10. Schola, schisma, lingua, sanguis, sanguineus, unguis, sanguisorba, unguentum.

Quercus, quinque, squama, quantum satis, quartus, liquor, liquidus, equisetum, quintus, quattuor, quotidianus, quisque, quies, quadratus, quaterni.

Auscultatio, operatio, solutio, liquiritia, gentiana, vitium cordis, functio, amurensis, chinensis, canadensis, injectio.

NB! Ostium, combustio, bestia, mixtio.

ВПРАВА 1. Прочитайте вголос!

1) Arnica, aut, adeps, adorare, advocare, ager, albus, alimentum, aliter, atropa, bacterium, betonica, balsamun, bistorta, bromum, borum, campana, campus, carboneum, carotis, caput, caute, cena, cibus, cepa, citrus, collega, et cetera

2) codeinum, codex, color, conservatus, constare, cornu, datura, deinde, deliberare, depuratus, dens, dictum, digitus, donum, ex, elasticus, enim, enigma, ergo, facultas, fel, filtrare, finitus, filtrum, fons, formica, glans, genericus, gramen

3) gratus, gustus, hic, hoc, hirudo, humor, ibi, idem, ignis, immobilis, incola, industria, ira, jam, jus, juvare, lavare, laborare, latus, liber, lilium, lumen, macerare, maxime, medicare, melior, metallum, navis, nativus, navigare, noc

4) ononis, occupare, organon, opium, palma, paluster, patria, plantare, plus, posterior, practicus, probare, producere, pupilla, que, qui, quia, quo, rana, rectus, repetere, reducere, ribes, sal, sambucus, sapo, secale, separare, stimulare, situs

5) solanum, sorbus, status, spasmus, talis, tela, tetanus, tot, umbra, utilis, uva, validus, varietas, vapor, vena, veterinaria, vir, vitaminum, character, china, cholericus, cyclus, duplex, examinare, exacte, exemplar, praesentia, saepe, unguis

ВПРАВА 2. Пишемо диктант (на дошці).

Абдомен, мембрана, датура, інструментум, аронія, бурса, матеріа, алюмініум, анальгетікус, перфектус, ангіна, інфламмаціо, апетітус, амікус, інтестіnum, анімаль, скрібере, атонія, бене, юніперус, гумус, бібере, біденс, юкундус, базіс, монтанус, ботаніка, експортаре, кураціо, гідрікус, культура, мотус, коля, альтер, коляре, коляціо, кальор, целля, кляуза, обдуктус, композітус, медіціналіс, діагностікус, дімедролюм, дозіс, обскурус, форміка, героікус, пнеумонія, регуля, сакраліс, трістіція, скапуля, сепсіс, волятіліс.

ВПРАВА 3. Напишіть наступні слова латинськими буквами.

Варіант 1.

Крапуля, аурора, хльорум, інсуліnum, пінгвіс, сентенція, корпус, раза, сепа, каніс, рефлексус, антиквус, феррум, календуля, новокаїnum, евапораціо, ітакве, бене, алібі, гумор, капсуля, аксунгіа, ацер, аудіре, махіна, акваріум, дольор, контра, кверкус, нокс, магістер, формозус, гіперболя, цікльодорм

Варіант 2.

Валеріана, бронхітіс, осса, температура, медіціна, аліментум, педіатер, фармацеутіка, кум, декстер, конспект, каза, бестіа, паупер, лингва, дульціс, цінкум, обструкціо, гідрогеніум, аёр, кольор, доктрина, ексклямо, альтер, анальгіnum, декоктум, еквус, люкс, феліцітас, нунк, мізерус, квандо

Варіант 3.

Комплекс, анізум, тінктура, аква, калькар, рекс, пуелля, герба, аудакус, аліквандо, пастор, фруктус, інфузум, альое, катаплязма, нітрогеніум, сальто,

препараре, екзїтус, агїтаре, табулетта, бакка, кумекс, олеум, саркома, концентратус, кардіакус, папавер, порціна, мембрана, цїкльофосфанум

Варіант 4.

Калїум, кальціум, цїтрамонум-форте, етазолум, ляпсус, трансляціо, кантаре, гіпотонїа, хорус, поєта, медїкус, медїкаментум, фелїкс, кандор, вомїтікус, лїквор, деменція, аргентум, семен, сангвінеус, холе, анулюс, скатуля, ампуля, бревїс, гонор, квомодо, носенс, вельокс, арктус, мензура

Варіант 5.

Капут, оксігенїум, докторус, сепараціо, беатус, карбонеум, пермулько, харта, гіпертонїа, біольогїа, вакка, кастра, коквере, адгїбере, феррум, альоє, кальомелянос, промедолум, композїтус, місцере, сіккус, аддере, лїк, цена, раувазанум, корвальолум, віоля, оффіціна, магнєзіа, цїкльопропанум

Варіант 6.

Аля, колюмба, нїгер, сїністер, облята, бревїс, купрум, пуер, цїтус, церазус, кратегус, оліва, солянум, нукс, какао, бульбус, негоціум, емульсум, канцер, фенобарбіталум, резїна, масса, мацераціо, піпер, хїна, пестїс, ремедїум, майор, фель, крїбрум, цїто, аєронум, гльобулюс, оксілідїнум, квартус

Варіант 7.

Плянта, арена, кантаре, гербарїум, нокс, іодум, сальсуля, препаратум, перїпльока, кверкус, узус, утіліс, молліс, комбустїо, мїкстура, аквозус, мента, стрептоцідум, гїдротерапіа, спірїтус, роза, брассїка, альбус, нумеро, сольвере, контїнере, препаратум, провідере, провізор, формаціо, сїнгулярїс, плюралїс

Варіант 8.

Сальвіа, петра, сальвере, радїкс, рібес, гемма, паста, уртіка, цїміціфуга, корвальдїнум, рекс, пїнгвіс, пенїціллінум, кляуза, рефрїгераре, емульсум, фолїум, сірупус, окулюс, екстрактум, інстїлляре, олеум оліварум, трїтікум, талькум, алюмен, йекур, сульфур, корпус, мель, салїкс, секале корнутум

Варіант 9.

Плянтаго, лябораре, бісторта, кукурбіта, матеріа, стерїлізарє, ессе, леонурус, рісїнус, олеозус, баціллюс, суппозїторїум, мїкробїольогїа, сїгнатура, агїтаціо, конспергерє, бальнеотерапіа, кардіольогїа, емплїаструм, реціперє, вазелїнум, стїгма, алькоголь, гепар, дігїталїс, гїрудо, квалїтас, діагнозїс, екс темпоре

Варіант 10.

Калєндуля, варїетас, берберїс, муціляго, суккус, флявус, сангвініс, репетїціо, вененум, артемїзіа, льонгїтудо, магнїтудо, пульвіс, кутїс, їнїєкціо, ментолум, клявіцепс, ректалїс, еквалїс, апїс, адонїс, пульхер, сублімаціо, лїксатївус, королля, мель, трункус, дозїс, орїго, палюстер, сїмплекс, дульціс, вульгарїс

ЗАНЯТТЯ 2.

НАГОЛОС. ДОВГОТА ТА КОРОТКІСТЬ СКЛАДІВ.

Наголос у латинській мові динамічний (силовий), тобто наголошений склад у слові вимовляється з більшою силою голосу, ніж ненаголошений. У латинській мові склади бувають довгі й короткі. Склад довгий, якщо в ньому довгий голосний, і короткий, якщо голосний у ньому короткий. Довгі голосні позначаються письмово надрядковим знаком довготи ($\bar{\quad}$), короткі – знаком короткості (дужка короткості).

ТРИ ПРАВИЛА НАГОЛОСУ

Наголос ніколи не падає на останній склад.

Наголос може падати або на передостанній, або на третій від кінця слова склад.

Постановка наголосу залежить від довготи передостаннього складу. Якщо передостанній склад довгий, наголос падає на нього. Якщо передостанній склад короткий, наголос падає на третій від кінця слова склад.

ВПРАВА 1. Прочитайте вголос, поясніть правила читання та наголосу.

A. Dare, purus, cera, alba, niger, cuprum, signa, nomen, index, scire, gutta, tuber, cutis, cortex, materia, tinctura, mixtura, datura, signatura, vitaminum, analginum, vaselinum, penicillinum, insulinum, glucosum, valeriana, betula, convallaria, calendula, capsula, ampulla, belladonna, camphora, materia, remedium, oleum, suppositorium, cinereus, purpureus, remedium, gastricus, hydricus, ophthalmicus, destillatus, depuratus, concentratus, pulveratus, rectificatus, camphoratus.

B. Flavus, vitrum, sanus, aqua, herba, massa, ferrum, vena, vivus, dexter, bacca, rosa, carbo, flos, apis, acidum, lactas, sulphas, boras, bromidum, iodidum, secale, magister, bacillus, papaver, extractum, tunica, praeparare, terere, vertere, concidere, decoctum, infusum, globulus, viola, sacculus, brassicaceae, althaea, injectio, solutio, conservatio, narcosis, synthesis, sclerosis, orexis, prophylaxis, therapeuticus, analgeticus, antipyreticus, antivomiticus, aspirinum, tetracyclinum, novocainum, testosteronum, cortisonum, haematogenum, promedolum, fiat.

ЗАНЯТТЯ 3

ДІЄСЛОВО. НЕОЗНАЧЕНА ФОРМА ДІЄСЛОВА INFINITIVUS

I дієвідміна	II дієвідміна	III дієвідміна	IV дієвідміна
Dare -давати	Studere-вчити (ся)	Solvere-розчиняти	Finire – закінчувати
Signare- позначати	Salvere - бути здоровим	Sumere - приймати	Audire – слухати
Colare (percolare) – цідити (проціджувати)	Valere -бути здоровим	Addere - додавати	Linire - намазувати
Curare- лікувати	Habere - мати	Colligere - збирати	Scire -знати
Refrigerare - охолоджувати	Miscere- мішати	Extrahere - витягувати	Provenire - рости
Agitare-взбовтувати	Florere - квітнути	Concidere - різати	
Formare – формувати, утворювати	Continere - містити	Crescere - рости	
Praeparare - готувати	Adhibere- вживати	Praescribere – прописувати, призначати	
Servare - зберігати	Nocere – зашкодити	Bibere - пити	
Siccare (exsiccare)- сушити (висушивати)	Providere – передбачати, запасати	Ponere - класти	
Demonstrare - демонструвати	Dolere - боліти	Terere - терти	
Provocare - викликати	Praebere - давати	Coquere - варити	
Levare - знімати, полегшувати (біль)	prohibere – попереджати, запобігати	Dignoscere - розпізнавати	
Sedare - заспокоювати		Producere - виробляти	
Laborare - працювати		Recipere - брати	

НАКАЗОВИЙ СПОСІБ IMPERATIVUS

Infinitivus	Основа	Singularis (основа)	Pluralis (основа+ te)
I dare	Da-	Da - дай	Date - дайте
II miscere	Misce-	Misce - змішай	Miscete - змішайте
III solvere	Solv-	Solve - розчини	Solvite - розчиніть
IV audire	Audi-	Audi - слухай	Audite - слухайте

ВПРАВА 1. Утворіть Imperativus.

зберігай	приготуй	розітри	прийми	випрягни
зберігайте	приготуйте	розітріть	прийміть	випрягніть
висуши	пий	покажи	вживай	будь здоровим
висушіть	пийте	покажіть	вживайте	будьте здорові

ВПРАВА 2. Перекладіть.

Audite attente	Colligite cito	Serva caute	Studete bene
Misce caute	Lege attente	Refrigera cito	Terite exacte

ВПРАВА 3. Перекладіть.

Misce. Da. Signa. Repete bis. Primum praepara, deinde da. Praescribe et da. Praescribite et adhibete. Colligite et exsiccate. Dignoscite et curate. Disce aut discede.	9. Terite, miscete et addite. 10. Primum coquite, tum refrigerate et colate. 11. Adhibete herbas. 12. Adde aquam. 13. Crescite plantas. 14. Colate et bibite . 15. Coque in aqua.
---	---

NOTA BENE!

Noli nocere! (singularis)	Не зашкодь!
Nolite nocere! (pluralis)	Не зашкодьте!

ВПРАВА 4. Перекладіть.

Не приймай!	Не змішуй!	Не розчиняйте!	Не додавайте!
-------------	------------	----------------	---------------

ВПРАВА 5. Знайдіть переклад для наступних крилатих висловів.

1. Festina lente.	А) Якщо хочеш, щоб тебе любили, люби сам!
2. Vivere est cogitare (Cicero)	В) Насолоджуйся днем (Лови момент)

3. Vivere est militare (Seneca)	С) Живи і будь здоровий
4. Vivere in diem.	Д) Розповідати байку глухому.
5. Carpe diem	Е) Дивіться і аплодуйте!
6. Videte et applaudite!	Ф) Блідий? Отже, або закоханий, або наполегливо вчиться.
7. Pallet: aut amat, aut studet.	Г) Жити – це мислити.
8. Surdo fabulam narrare	Н) Поспішай повільно
9. Vive valeque.	І) Жити одним днем
10. Si vis amari, ama! (Seneca)	К) Жити – це боротись.

ЗАНЯТТЯ 4

МОРФОЛОГІЯ. ІМЕННИК. ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ.

І ВІДМІНА ІМЕННИКІВ.

НЕУЗГОДЖЕНЕ ОЗНАЧЕННЯ. ПРЯМИЙ ДОДАТОК.

ПРИЙМЕННИКИ

РІД: чоловічий - masculinum	жіночий – femininum
середній - neutrum	
ЧИСЛО:	Однина – singularis множина - pluralis

ВІДМІНКИ:

NOMINATIVUS	називний	Хто? Що?	Відмінок підмета
GENETIVUS	родовий	Кого? Чого?	Відмінок неузгодженого означення
DATIVUS	давальний	Кому? Чому?	Відмінок непрямого додатку
ACCUSATIVUS	знахідний	Кого? Що?	Відмінок прямого додатку
ABLATIVUS	орудний+місцевий	Ким? Чим? На кому? На чому?	Поєднує функції двох відмінків: орудного і місцевого

ВІДМІНА:

I	II	III	IV	V
Gen.sing. -ae	-i	-is	-us	-ei

ЗАНЯТТЯ 4

I ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

До I відміни іменників належать іменники жіночого роду, які в Nom.sing. мають закінчення -а, а в Gen.sing. закінчуються на -ae.

CASUS	SINGULARIS	PLURALIS
NOMINATIVUS	Plant-a	Plant-ae
GENETIVUS	Plant-ae	Plant-arum
DATIVUS	Plant-ae	Plant-is
ACCUSATIVUS	Plant-am	Plant-as
ABLATIVUS	Plant-a	Plant-is

I. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ НОВІ СЛОВА:

Herba,ae f – трава	Olla,ae f - банка	Chamomilla,ae f - ромашка
Aqua,ae f - вода	Scatula,ae f - коробочка	Bistorta,ae f – бісторта
Tinctura,ae f - настоянка	Aegrota, ae f – хвора	Ephedra,ae f – ефедра
Tabuletta,ae f- таблетка	Hora, ae f – година	Eucommia, ae f - евкомія
Mixtura,ae f - мікстура	Medicina, ae f – медицина	Urtica,ae f - кропива
Gemma,ae f - брунька	Camphora, ae f - камфора	Amygdala,ae f - мигдаль
Charta,ae f – бумага	Convallaria,ae f – конвалія	Armeniaca,ae f – абрикосове дерево
Tela, ae f - тканина	Mentha,ae f – м'ята	Betula,ae f - береза
Valeriana,ae f – валеріана	Thea, ae f - чай	Salvia,ae f – шавлія
Planta, ae f – рослина	Gelatina,ae f - желатин	Hydrotherapia, ae f - лікування водою
Officina, ae f - аптека	Lingua,ae f- язик	
Massa pilularum - пілюльна маса	Haemorrhagia,ae f- кровотеча	

ВИНЯТКИ. ГРЕЦЬКІ ІМЕННИКИ ЖІНОЧОГО РОДУ 1 ВІДМІНИ, ЯКІ МАЮТЬ ТІЛЬКИ 2 ВІДМІНКА:

Aloe, ãs f - алое	Kalanchoe, ãs f - каланхое	Hierochloe, ãs f- зубрівка
Hippophae, ãs f - обліпіха	Chole, es f - жовч	

II. НЕУЗГОДЖЕНЕ ОЗНАЧЕННЯ

NOMINATIVUS (ХТО, ЩО?) + GENETIVUS (КОГО, ЧОГО?)

Вода лаванди (Lavandula, ae f)	Aqua Lavandulae
Трава евкомії (Eucommia, ae f)	Herba Eucommiae

Настоянка мальви (Malva, ae f)	Tinctura Malvae
--------------------------------	-----------------

До 1-ї відміни відносяться декілько грецьких іменників жіночого роду, які в родовому відмінку однини мають закінчення –es, а в називному відмінку закінчуються на –e:

Aloë,ës f - алоє	Kalanchoë,ës f - каланхое
Hippophaë,ës f - обліпіха	Chole,es f - жовч

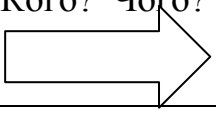
НЕУЗГОДЖЕНЕ ОЗНАЧЕННЯ

Як відомо, узгоджене означення – це означення, висловлене прикметником, який вживається в тому ж роді, числі і відмінку, що і означуване слово.

Але багато термінів в латинській мові будується за допомогою неузгодженого означення.

Неузгоджене означення в латинській мові є іменник в родовому відмінку, який стоїть за означуваним словом і відповідає на питання кого? чого?

1 модель відношень: іменник в називному відмінку та іменник в родовому відмінку (неузгоджене означення)

I-й іменник		II-й іменник
ОЗНАЧУВАНИЙ ІМЕННИК	Кого? Чого? 	НЕУЗГОДЖЕНЕ ОЗНАЧЕННЯ в GENETIVUS
Herba	Чого?	Salviae
flores	Чого?	Calendulae
Aqua	Чого?	Menthae
tinctura	Чого?	Valerianae
tabuletta	Чого?	Aspirini

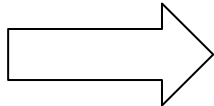
В латинській фармацевтичній термінології неузгоджене означення зустрічається дуже часто. Досить сказати, що всі назви лікарських рослин і лікарських засобів, якщо вони виступають в термінах в якості означення, є неузгодженими означеннями незалежно від їх перекладу українською мовою. М'ятна вода – це вода м'яти. Яку настоянку ви мені пропонуєте? – Настоянку валеріани. Які таблетки ви приймаєте? – Таблетки аспіріну.

Як правило, неузгоджене означення виражається родовим відмінком однини, або в деяких випадках може бути в множині.

NB!	<i>Aqua Amygdalarum</i> -- мигдальна вода
	<i>Massa pilularum</i> -- пілюльна маса
	<i>Tinctura gemmarum Betulae</i> – настоянка березових бруньок

ПРЯМИЙ ДОДАТОК

2 модель відношень: дієслово і іменник (прямий додаток)

Дія дієслова спрямована на 	Об'єкт дії: Accusativus (кого?що?) прямий додаток
--	---

- Наприклад:** 1. Додай (що?) краплю – Adde guttam (Acc.sing.)
 2. Прийми (що?) таблетку – Sume tabulettam (Acc.sing.)
 3. Змішай (що?) настоянки – Misce tincturas (Acc.pl.)
 4. Вживайте (що?) трави – Adhibete herbas (Acc.pl.)

III. IMPERATIVUS + ACCUSATIVUS

Дієслово в Imperativus + іменник з закінченням -am (sing) /-as (pl)	Da tabulettam Дай таблетку	Agita mixturam Взбовтай мікстуру	Collige herbam Збирай траву
	Date tabulettas Дайте таблетки	Colate tincturam Процидять настоянку	Siccate plantas Сушіть рослини
	Forma pilulam Сформууй пілюлю	Adde aquam Додай воду	Misce tincturas Змішай настоянки
	Formate pilulas Сформууйте пілюлі	Recipe tabulettas Візьми таблетки	Sedate aegrotam Заспокойте хвору

IV. ПРИЙМЕННИКИ

Accusativus (-am/-as)	Ablativus (-a/-is)	ДЕ? – Abl. КУДИ? - Acc
Ad- для, при, до, в	Pro - для	In – в (де?)
Per - через	e/ ex - із	In - в (куди?)
Contra - проти	Cum - з	Sub - під (де?)
	Sine - без	Sub - під (куди?)

ВПРАВА 1. Перекладіть.

1. Вода м'яти. 2. Трава ефедри. 3. Трава кропиви. 4. Трава ромашки. 5. Трава бісторти. 5. Настоянка конвалії. 6. Настоянка валеріани. 7. Настоянка бруньок берези.

ВПРАВА 2. Перекладіть.

1. Візьми бумагу. 2. Пийте воду. 3. Приймай таблетки. 4. Додай воду. 5. Розчини желатин. 6. Випийте мікстуру. 7. Змішайте настоянки. 8. Покажіть траву евкомії. 9. Приготуйте воду ромашки і зберігайте. 10. Зваріть и охолодіть бруньки берези.

ВПРАВА 3. Перекладіть.

1. Мікстура для хворої. 2. Мікстура для хворих. 3. Трава для аптеки. 4. У воді. 5. Проти гідротерапії. 6. В масі. 7. В таблетках. 8. В капсулах. 9. В ампулах. 10. Під

язиком. 11. Під язик. 12. Через тканину. 13. Через бумагу. 14. З камфорою. 15. Без води. 16. В настоянці валеріани. 17. В настоянці м'яти. 18. Проти гіпертонії. 19. Проти ангіни. 20. Проти пневмонії. 21. Із аптеки. 22. Із пилюльної маси. 23. В рослинах. 24. Чай з ромашкою. 25. Проти кровотечі.

ВПРАВА 4. Перекладіть.

1. Збери траву і висуши на папері. 2. Збирайте рослини для аптеки. 3. Висушіть траву на папері і подрібніть. 4. Пропишіть хворій таблетки проти гіпертонії (hypertonia, ae f). 5. Не приймайте таблетку без води. 6. Покладіть таблетки в коробочку. 7. Намажте на тканину. 8. Приймайте таблетки протягом години. 9. Приймайте при кардіопатії. 10. Змішайте настоянку валеріани с настоянкою м'яти.

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1 ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

Вправа 1. Поставте наступні слова в називному відмінку множини:

bacca, planta, capsula, tabuletta, scatula, tinctura, olla, pilula, lagena, officina, gutta, materia, gemma, pharmaceuta;
tinctura Convallariae, herba Ephedrae, bacca Rosae, tinctura Althaeae, massa pilularum, mixtura herbarum, tabuletta Glycyrrhizae, tinctura Schizandrae, tinctura Aloes, bacca Hippophaes/

Вправа 2. Перекладіть латинською мовою наступні терміни:

А. бруньки берези, мигдальна вода, краплі настоянки конвалії, трава м'яти, ягоди шипшини, трава хвойника, пілюльна масса, настоянка ягід облепихи, трава кропиви, бруньки абрикоса, настоянка толокнянки, паста терпентина, таблетки солодки або лакрічника, ягоди рослин, бруньки рослин, краплі мікстури, квітки (flores) ромашки і календули, таблетки бромкамфори.

Б. 10мл настоянки лимонника, 25мл настоянки конвалії, 100мл води ромашки. 100.0 трави кропиви, 150,0 ягід облепихи, 200мл мигдальної води, 75.0 березових бруньок, 20мл жовчі, 10мл настоянки каланхое.

ЗАНЯТТЯ 5

АКТИВНИЙ І ПАСИВНИЙ СТАНИ ДІЙСНИЙ СПОСІБ ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС

	ACTIVUM	PASSIVUM
3-я особа однина	-t	-tur
3-я особа множина	-nt	-ntur

	ACTIVUM	PASSIVUM
I	Serva-t - зберігає Serva-nt - зберігають	Serv-atur - зберігається Serva-ntur - зберігаються
II	Adhibe-t - вживає Adhibe-nt - вживають	Adhibe-tur - вживається Adhibe-ntur - вживаються
III	Solv-i-t - розчиняє Solv-u-nt - розчиняють	Solv-i-tur - розчиняється Solv-u-ntur - розчиняються
IV	Audi-t - слухає Audi-u-nt - слухають	Aud-i-tur - слухається Audi-u-ntur - слухаються

ДІЄСЛОВО “ESSE” - “БУТИ”

3-я особа однина	est	Aloe planta est. Алое – це рослина.
3-я особа множина	sunt	Tincturae Aloes et Hierochloes in officina sunt. Настоянки алое та зубровки є в аптеці.

Засоби перекладу латинського пасивного стану українською мовою:

HERVA CONCIDITUR.	
Трава подрібнюється	Траву подрібнюють

ВПРАВА 1. Утворіть форми пасивного стану в однині і множині для наступних дієслів.

Provocare 1 - викликати	Coquere 3 - варити	Miscere 2 - змішувати
Dignoscere 3 - розпізнавати	Curare 1 - лікувати	Producere 3 - виробляти

ВПРАВА 2. Перекладіть.

вчать	позначається	росте	сушаться	збирають
прописуються	полегшує	готують	приймаються	охолоджує

ВПРАВА 3. Перекладіть речення.

1. Magnesia in aqua male solvitur.	6. Pharmaceutae herbam diu coquunt.
2. Tea cum herbis ad anginam bibitur.	7. Tinctura Aloes per chartam colatur.
3. Aegrota tabulettas sumit.	8. Multae plantae in phytotherapia adhibentur.

4. Puella aegrotata est.	9. Experientia docet.
5. In baccis Uvae glucosum continetur.	10. Bene dignoscitur, bene curatur.

ВПРАВА 4. Перекладіть речення.

В шипшині міститься вітамін С.	Ягоди варять і проціджують.
Таблетка кладуть під язик.	Гіпертонію лікують таблетками.
Фармацевт готує пілюлі із пілюльної маси.	Ці ліки приймають при кардіопатії.
Кропиву вживають в медицині.	Траву збирають і висушують на папері.
Настоянка кропиви діє через 8-10 годин (efficere 3 - діяти)	Лікарі вживають скополю для знеболювання. (analgesia, ae f)

ВПРАВА 5. Знайдіть переклад для наступних крилатих висловів:

1	Tempora mutantur et nos mutamur in illis.	a	Ми знаємо стільки, скільки пам'ятаємо.
2	Mala herba cito crescit.	b	У щасливий час нараховується багато друзів.
3	Tempora felici multi numerantur amici.	c	Слова відлітають, написане залишається
4	Tantum scimus, quantum memoria tenemus	d	Весна, літо, осінь, зима повертаються з року в рік; все повертається, але роки йдуть без вороття.
5	Vitia sine praeceptore discuntur (Seneca)	e	Поганих вчинків учимося без учителя
6	Verba volant, scripta manent	f	Погана трава швидко росте.
7	Ver hiemem sequitur, sequitur post triste serenum.	g	Часи міняються, і ми міняємось з ними.
8	Ver, aestas, autumnus, hiems, redit annus in annum; omnia cum redeunt, homini sua non redit aetas!	h	Після зими йде весна, після смутку – радість.

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

Вправа 1. Відомо, що значення іноземних слів запам'ятовується краще, якщо в рідній мові живуть і працюють утворені від них слова. Знаючи, наприклад, значення слова

«екстракт», легко запам'ятати значення дієслова «extrahere» - витягувати.

Визначте, від яких латинських дієслів походять наступні слова в українській мові: Стерилізація, фільтр, фільтрація, фінал, препарат, лабораторія, аудиторія, аудієнція, рефрижератор, лекція, лектор, формація, сігнатура, валеріана, консервант, консервація, репетиція, екстракція, екстрагент, лінімент, сольвент, континент, колекція, діагностика, продукт.

Вправа 2.

А. Визначте дієвідміну і основи наступних дієслів:

Sedare – заспокоювати, servare - зберігати, agitare – збовтувати, levare – полегшувати, знімати (біль), excitare – збуджувати, continere – містити, exhibere – показувати, legere (3) – читати, scribere – писати, colligere (3) – збирати, siccare – сушити, bibere (3) – пити, terere - терти, vertere - вертіти, crescere – рости, scire - знати, linire – мастити, dignoscere (3) – діагностувати, exercere (3) – вправляти.

В. Утворіть наказову форму від наданих дієслів.

ЗАНЯТТЯ 7 РЕЦЕПТ

Рецепт та його структура.

Слово “рецепт” походить від латинського дієприкметника “receptus,a,um”, що в перекладі означає «отримане, взяте». Рецепт – це письмове звернення лікаря до фармацевта (в аптеку) про виготовлення і відпуск хворому ліків із зазначенням способу його вживання.

Структура рецепту:

1. Inscriptio I -”надпис I”(штамп лікувального закладу)
2. Inscriptio II -”надпис II”(дата видачі рецепту)
3. Nomen aegroti - ”і’мя хворого” (прізвище та вік хворого)
4. Nomen medici -”і’мя лікаря” (прізвище та ініціали лікаря)
5. Invocatio -”звернення” (виражено наказовою формою дієслова: rescipe-візьми)
6. Designatio materi- -”позначення речовин” (назви лікарських речовин arum та їх дози)
7. Subscriptio -”підпис”(перелік фармацевтичних операцій ,не-обхідних для виготовлення даних ліків)
8. Signatura -”визначення”(зазначення способу застосування ліків)
9. Nomen medici -”і’мя лікаря”(підпис лікаря)

Рецепти бувають прості та складні. Простий рецепт складається з назви однієї лікарської речовини, складний - з двох і більше.

Designatio materialium - в складному рецепті можуть ділитися на наступні частини:

1. Basis	основна за дією лікарська речовина
2. Remedium adjuvans	допоміжний засіб, який посилює або послаблює дію на організм основної речовини.
3. Remedium corrigens	виправляючий засіб; речовина, виправляюча вкус або запах
4. Remedium constituens	формуєтворюча речовина; речовина, необхідна для надання певної форми лікам

На латинській мові пишуться п’ята, шоста, сьома та частково восьма частини рецепту.

Приклад рецепту:

Візьми: Настоянки конвалії

Настоянки валеріани по 10 мл

Рідкого екстракту бояришника 5 мл

Ментолу 0,1

Змішай . Видай .

Познач : По 15 крапель 3 рази на добу.

Recipe : Tincturae Convallariae

Tincturae Valerianae ana 10 ml

Extracti Crataegi fluidi 5 ml

Mentholi 0,1

Misce . Da.

Signa : По 15 капель 3 рази в день .

При виписуванні лікарських речовин та їх доз в рецепті необхідно дотримуватися ряду правил:

1. П'ята (латинська) частина рецепту починається з наказової форми латинського дієслова *Recipe* (Візьми:)

Після "*Recipe:*" переліковуються назви лікарських речовин, кожне з яких пишеться:

- з нової строки
- з великої літери
- в формі родового відмінка

Recipe:	Назва лікарського засобу в Genetivus	Доза в Accusativus
----------------	---	---------------------------

Recipe: Tincturae Valerianae 10 ml

Tincturae Convallariae 15 ml

ПРИМІТКИ:

1. Назва кожного лікарського засобу пишеться з нового рядку з великої літери.

2. В середині строки з великої літери пишуться назви рослин, лікарських речовин та хімічних елементів. Всі прикметники та аніони пишуться з маленької літери.

2. В рецептах на таблетки та супозиторії (свічки) схема граматичних відносин інша. Питання «що?» відноситься до лікарської форми, яку вже виготовлено на фармацевтичному заводі. Тому іменники "*tabuletta*", "*suppositorium*" вживаються в знахідному відмінку, оскільки не вказується вага.

Recipe:	Tabulettas "Coronalum" (Accusativus pluralis)	numero 10
Візьми:	Таблетки «Коронал»	числом 10

Або

Recipe:	Tabulettas Coronali 0,1	numero 10
Візьми:	Таблетки Короналу 0,1	числом 10

Або:

Recipe:	Suppositoria cum extracto Belladonnae 0,015 (Accusativus pluralis)	numero 10
Візьми:	Свічки з екстрактом красавки	числом 10

Наприклад :

Візьми : Таблетки "Седалгін" числом 20

Видай .

Познач: По 1 таблетке 3 рази в день

Recipe : Tabulettas “Sedalginum “ numero 20

Da .

Signa : По 1 таблетке 3 раза в день

** * **

Візьми : Свічки “Анузол “ числом 10

Видай .

Познач: По одному супозиторию на ніч

Recipe : Suppositoria “Anusolum” numero 10

Da .

Signa : По 1 супозиторию на ніч

II. Доза лікарських речовин вказується :

1) В грамах або долях грама . Позначень літерами не існує, обов'язково в формі десяткової дробі:

1,0

100,0

0,01 і т. ін.

2) В мілілітрах (рідкі лікарські речовини). Є позначення літерами:

1 ml

10 ml

100 ml

3) В краплях, якщо кількість рідкого лікарського засобу менше одного грама. Кількість крапель вказується римськими цифрами, які ставляться після слова “крапля” :

одну краплю - *guttam I*

п'ять крапель - *guttas V*

4) Для позначення однакової ваги для декількох лікарських речовин користуються прислівником:

ana -порівну ,по

III .Після переліку назв лікарських речовин з нової строки пишуться дієслова в наказовій формі або умовній формі – це вказівки фармацевту.

Дієслова в рецептах.

Наказова форма		Умовна форма	
Змішай.	<i>Misce.</i>	Змішати.	<i>Misceatur.</i>
Видай.	<i>Da.</i>	Видати.	<i>Detur.</i>
Познач:	<i>Signa:</i>	Позначити:	<i>Signetur:</i>
Простерилізуй.	<i>Sterilisa.</i>	Простерилізувати!	<i>Sterilisetur!</i>
Повтори!	<i>Repete!</i>	Повторити!	<i>Repetatur!</i>
Видай таких доз числом...	<i>Da tales doses numero...</i>	Видати таких доз числом...	<i>Dentur tales doses numero...</i>
<i>Переверни!</i>	<i>Verte!</i>		

В рецептах також часто зустрічаються вислівви з дієсловами *fiо, fieri*

Змішай, нехай утвориться... -*Misce fiat...*

Змішай, щоб утворилось... -*Misce ut fiat...*

Змішай, нехай утворються... -*Misce fiant...*

Змішай, щоб утворились... -*Misce ut fiant...*

IV. Латинська частина рецепту закінчується дієсловом “*Signa:*”

(“*Signetur :*”), після якого рідною мовою пишуться вказівки про те, як приймати ліки.

Прислівники, які вживаються в рецептах:

Cito - швидко, срочно

Citissime - дуже срочно

Statim - негайно

Ana - порівну, по

Quantum satis - скільки треба

Прийменники в рецептах

1) Прийменники, які потребують після себе форми знахідного відмінку:

ad - для, до, в

per - через

in - в (на питання “куди?”)

2) Прийменники, які потребують форми орудний відмінок:

cum - з

ex, e - із

pro - для

in - в (на питання «де?»)

Сполучники в рецептах

1) Сполучні сполучники : “*et*”-и “*ut*”-щоб

2) Розділкові сполучники: “*seu*”, “*aut*”-або

СТРУКТУРА РЕЦЕПТУ

Модель 1. Лікарські засоби, які треба приготувати за рецептом

Recipe:	Назва лікарського засобу в Genetivus singularis	Доза
----------------	--	-------------

Наприклад:

Recipe:	Aquae Menthae	100,0
Візьми:	Води м'яти	100,0
Recipe:	Tincturae Valerianae	15 ml
Візьми:	Настоянки валеріани	15 мл

Recipe:	Tincturae Valerianae Tincturae Convallariae	ana 20 ml
Візьми:	Настоянки валеріани Настоянки конвалії	по 20 мл

Модель 2. Назви готових лікарських засобів (їх виготовлено на фармацевтичному заводі)

Recipe:	Назва лікарської форми в Accusativus pluralis + "назва ліків"	numero 10
----------------	--	------------------

Наприклад:

Recipe:	Tabulettas "Prospanum"	numero 10
Візьми:	Таблетки «Проспан»	числом 10

Recipe:	Tabulettas Monomycini 0,25	numero 50
Візьми:	Таблетки мономіцину 0,25	числом 10

ЧАСТИНА VII – вказівки фармацевту, які дії потрібно виконати з ліками:

Misce.	Змішай.
Da (Da tales doses)	Видай (Видай такі дози)
Misce, ut fiat unguentum (suppositorium).	Змішай, щоб утворилась мазь (свічка).
Da in charta	Видай у папері.
Da in lagena.	Видай у пляшці.
Da in scatula.	Видай у коробочці.
Da in sacculo.	Видай в мішечку.
Da in vitro.	Видай в склянці.
Da in vitro nigro (flavo, fusco)	Видай в чорній (жовтій, темній) склянці.
Da in capsulis (in capsulis gelatinosis)	Видай в капсулах (в желатинових капсулах)
Da in ampullis.	Видай в ампулах.
Da in tabulettis.	Видай в таблетках.
Da in sacculis chartaceis.	Видай в паперових мішечках.

ЧАСТИНА VIII - Сігнатура (Signatura)

Signa: По 1 таблетці 3 рази на день після їжі, запиваючи великою кількістю води

ВПРАВА 1. Прочитайте і перекладіть рецепти.

Recipe: Herbae Ephedrae 100,0

Da.

Signa.

Recipe: Herbae Tormentillae 100,0

Da.

Signa.

Recipe: Herbae Cimicifugae 100,0

Da.

Signa.

Recipe: Herbae Salviae 100,0

Da.

Signa.

Recipe: Tincturae Chamomillae 10 ml

Da.

Signa.

Recipe: Tincturae Bistortae 10 ml

Da.

Signa.

Recipe: Tincturae Sculellariae 10 ml

Da.

Signa.

Recipe: Tincturae Ipecacuanhae 10 ml

Da.

Signa.

Recipe: Tincturae Convallariae

Tincturae Valerianae ana 10 ml

Aquae Amygdalarum amararum 5 ml

Medinali 0,5

Codeini 0,3

Misce fiat mixtura. Da.

Signa

Recipe: Extracti Belladonnae sicci 0,015

Anaesthesini 0,2

Olei Cacao quantum satis ut fiat suppositorium

Misce. Da tales doses numero 10 in scatula.

Signa

Recipe: Aquae Chloroformii 200 ml

Da in vitro fusco.

Signa

Recipe: Tincturae Strophanthi 5 ml

Tincturae Convallariae

Tincturae Valerianae ana 10 ml

Misce. Da.

Signa

Recipe : Tabulettas "Sedalginum " numero 20

Da .

Signa :

ВПРАВА 2. Перекладіть рецепти.

Візьми: Настоянки конвалії 15 мл

Видай .

Познач.

Візьми : Настоянки м'яти перцевої (piperitae)10 мл

Видай .

Познач.

Візьми : Камфори тертої (tritae) 2,0

Настоянки валеріани 20 мл

Змішай. Видай .

Познач.

Візьми : Настоянки беллядонни 50 мл

Видай .

Познач.

Візьми : Трави ефедри 50,0

Видай у папері.

Познач.

Візьми: Таблетки "Аскофен" числом 20

Видай. Познач.

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Вправа 1. Прочитайте та перекладіть рідною мовою наступні рецепти:

1. Recipe: Tincturae Valerianae 50ml
Da.
Signa:
2. Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Belladonnae ana 25ml
Misce. Da.
Signa:
3. Recipe: Aquae Amygdalarum 150ml
Tincturae Aloës 15ml
Misce. Da.
Signa:
4. Recipe: Foliorum Uvae ursi
Herbae Hyperici
Foliorum Salviae ana 15,0
Misce. Da.
Signa:
5. Recipe: Emulsi Olei Ricini 180,0
Sirupi Sacchari ad 200,0
Misce. Da.
Signa :
6. Recipe: Infusi glandularum Humuli lupuli 10,0 – 200ml
Da.
Signa :
7. Recipe: Infusi foliorum Sennae 10,0 – 150ml
Tincturae Menthae 1ml
Misce. Da.
Signa:

Вправа 2. Перекладіть латинською мовою наступні рецепти:

- 1 Візьми: М'ятної води 150мл

Видай.
Познач:

2. Візьми: Настоянки лимонника 30мл

Видай.
Познач:

3. Візьми: Настоянки звіробою
Настоянки ромашки по 25мл
Змішай. Видай.

Познач:

4. Візьми: Березових бруньок
Трави толокнянки
Трави тисячолісника по 50,0
Змішай. Видай.

Познач:

5. Візьми: Обліпихової олії 30мл

Видай.
Познач:

6. Візьми: Гамусової олії 10мл

Видай.
Познач:

7. Візьми: Емульсії касторової олії 180,0

Цукрового сиропу до 200,0

Змішай. Видай.

Познач

ЗАНЯТТЯ 6 II ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

ДО II ВІДМІНИ ІМЕННИКІВ НАЛЕЖАТЬ ІМЕННИКИ:
-ЧОЛОВІЧОГО РОДУ, ЯКІ В NOM.SING. МАЮТЬ ЗАКІНЧЕННЯ -US,
-ER, А В GEN.SING. -I;
-СЕРЕДНЬОГО РОДУ, ЯКІ В NOM.SING. МАЮТЬ ЗАКІНЧЕННЯ -UM,
А В GEN.SING. ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НА -I.

Відмінкові закінчення іменників чоловічого роду: Morbus, i m – хвороба

CASUS	SINGULARIS	PLURALIS
NOMINATIVUS	morb-us	morb-i
GENETIVUS	morb-i	morb-orum
DATIVUS	morb-o	morb-is
ACCUSATIVUS	morb-um	morb-os
ABLATIVUS	morb-o	morb-is

Відмінкові закінчення іменників середнього роду: folium, i n - листок

CASUS	SINGULARIS	PLURALIS
NOMINATIVUS	foli-um	foli-a
GENETIVUS	foli-i	foli-orum
DATIVUS	foli-o	foli-is
ACCUSATIVUS	foli-um	foli-a
ABLATIVUS	foli-o	foli-is

I. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ НОВІ СЛОВА:

Puer, i m - хлопчик, дитина	Anisum, i n – ганус, аніс
Vacillus, i m –бацила, паличка (форма ліків)	Helianthus, i m - соняшник
Globulus, i m –кулька	Leonurus,i m - пустирник
Succus, i m –сік	Oxycoccus, i m - журавлина
Sirupus, i m – сироп	Rheum, i n - ревінь
Remedium, i n –лікарський засіб	Ricinus, i m - рицина
Unguentum, i n - мазь	Rubus (i) idaeus (i) m - малина
Suppositorium, i n – супозиторій, свічка	Strophanthus, i m - строфант
Oleum,i n - олія	Absinthium, i n – полин
Infusum,i n - настій	Chelidonium,i n - чистотіл
Decoctum, i n - відвар	Erysimum, i n - жовтушник
Extractum,i - екстракт	Gossypium, i n – бавовник, вата
Linimentum,i n - лінімент	Humulus lupulus, i m - хміль
	Hyoscyamus, i m - блекота
	Hypericum, i n - звіробій

Emplastrum, i n - пластир	Lagochilus, i m - лагохілус
Emulsum, i n - емульсія	Myrtillus, i m - чорниця
Amylum, i n - крохмаль	Thymus, i m – тим'ян
Saccharum, i n - цукор	Triticum, i n - пшениця
Venenum, i n - отрута	Equisetum, i m - хвощ
Fungus, i m - гриб	Solanum tuberosum, i n - картопля
Talcum, i n - тальк	Serpyllum, i n - чебрець
Vitrum, i n - склянка	Persicum, i n - персик
Antidotum, i n – антидот, протиотрута	Foeniculum, i n- кріп, фенхель
Capsicum, i n - перець	Oleander, dri m – олеандр
Centaurium, i n - золототисячник	Uva(ae) ursi – ведмеже вушко, мучниця
Viburnum, i n - калина	Aspirinum, i n - аспірін
Delphinium, i n – живокіст	Vaselinum, i n - вазелін
Crataegus, i f – глід	
Strychnos, I f – чилібуха	

NB!

Singularis	Однина	Pluralis	Множина
oculus	ОКО	oculi	очі
numerus	число	numeri	числа
suppositorium	свічка	suppositoria	свічки
medicamentum	ліки	medicamenta	ліки

NB!

Трава чистотіла	Herba Chelidonii
Трава жовтушника	Herba Erysimi
Листя олеандру	Folia Oleandri
Листя лагохілусу	Folia Lagochili
Сироп ревеню	Sirupus Rhei
Цукровий сироп (=сироп цукру)	Sirupus sacchari
Сік журавлини	Succus Oxycocci
Сік малини	Succus Rubi idaei
Вода кропу	Aqua Foeniculi
Настоянка тим'яну	Tinctura Thymi
Соняшникова олія (=олія соняшника)	Oleum Helianthi
Ганусова олія (=олія ганусу)	Oleum Anisi
Настій листя хвоща	Infusum foliorum Equiseti
Відвар ягід калини	Decoctum baccarum Viburni

NB!

Recipe: Herbae Chelidonii	Візьми: Трави чистотіла
Recipe: Foliorum Eucalypti	Візьми: Листя евкаліпта
Recipe: Sirupi Rhei	Візьми: Сиропу ревеню
Recipe: Succu Oxycocci	Візьми: Соку журавлини

Recipe: Aquae Foeniculi	Візьми: Води кропу
Recipe: Olei Helianthi	Візьми: Соняшникової олії
Recipe: Infusi foliorum Equiseti	Візьми: Настою листя хвоща
Recipe: Decocti baccarum Viburni	Візьми: Відвару ягід калини
Recipe: Suppositoria cum Novocaino 0,01	Візьми: Свічки з новокаїном 0,01

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ. НАЗВИ РОСЛИН

Absinthium, i n - полинь гірка	Linum, i n - льон
Anisum, i n - ганус	Myrtillus, i m - чорниця
Capsicum, i n- перець стручковий	Oxycoccus, i m - журавлина
Chelidonium, i n - чистотіл	Persicum, i n - персик
Delphinium, i n - живокость	Rheum, i n - ревеня
Equisetum, i n- хвощ	Ricinus, i m - клещевина
Foeniculum, i n- фенхель, укроп аптечний	Rubus idaeus, i m - малина
Helianthus, i m- соняшник	Solanum tuberosum, i n - картопля
Humulus lupulus, i m- хміль	Serpyllum, i n - чабрець
Hypericum, i n- звіробій	Taraxacum, i n - кульбаба
Leonurus, i m - пустирник	Thymus, i m - тим'ян
	Triticum, i n- пшониця

НАЗВИ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ ТА ІНШИХ РЕЧОВИН

Aërosolum, i n - аерозоль	Infusum, i n - настій
Amylum, i n - крохмаль	Linimentum, i n - лінімент
Antidotum, i n - антидот	Medicamentum, i n- ліки
Bacillus, i m - палочка	Oculus, i m - око
Balsamum, i n - бальзам	Oleum, i n - олія
Butyrum, i n- масло тверде	Numerus, i m- число
Cetaceum, i n - спермацет	Remedium, i n - лікувальний засіб
Decoctum, i n - відвар	Saccharum, i n - цукор
Emulsum, i n - емульсія	Sacculus, i m - мішечок
Emplastrum, i n - пластр	Sirupus, i m - сироп
Extractum, i n - екстракт	Succus, i m - сік
Folium, i n - лист	Suppositorium, i n - супозиторій, свічка
Fungus, i m - гриб	Talcum, i n - тальк
Globulus, i m- кулька	Venenum, i n - отрута
Granulum, i n-- гранула	Vitrum, i n - склянка

NB!

Номенклатурні найменування олій

Oleum Amygdalarum	олія мигдальна
Oleum (butyrum) Cacao	масло какао

Oleum Hippophaës	олія облепихи
Oleum Olivarum	оливкова олія
Oleum Persicorum	олія персикова
Oleum Pruni	олія сливова
Oleum Ricini	олія касторова (клещевини)
Oleum Rosae	олія шипшини
Oleum Terebinthinae	скіпідар
В назвах настоїв та відварів вказується вид сировини:	
Decoctum <u>gemmarum</u> Betulae	відвар <u>бруньок</u> берези
Infusum <u>baccarum</u> Myrtilli	настій <u>ягід</u> чорниці
Infusum <u>foliorum</u> Serpylli	настій <u>листя</u> чебреця

Вправа 1. Перекладіть.

Лікарські засоби, отрути, палички і кульки, трава і листя, відвари і настої, хвороби

Вправа 2. Перекладіть.

Трава пустирника, листя звіробою, настоянка полину, олія вазеліну, свічки «Анузол», персикова олія, відвар картоплі, сироп глоду, настій листя чебрецю, сік Алое.

Вправа 3. Перекладіть.

Візьми: Води чистотілу 100 мл Видай. Познач.	Візьми: Олії блекоти 25 мл Видай. Познач.
Візьми: Мазі живокосту 25,0 Видай. Познач.	Візьми: Листя мучниці 100,0 Видай. Познач.
Візьми: Екстракту чистотіла 1,0 Видай в ампулах. Познач.	Візьми: Свічки з екстрактом красавки 0,015 Видай. Познач.
Візьми: Валідолу 5 мл Видай. Познач.	Візьми: Сиропа алое з залізом 100 мл Видай. Познач.
Візьми: Тальку Крохмалю по 15,0 Змішай. Видай. Познач.	Візьми: Настояю листя сенни 10,0- 150,0 Настоянки м'яти 1 мл Змішай. Видай. Познач.
Візьми: Настоянки строфанту 5 мл Настоянки конвалії Настоянки валеріани по 10 мл Змішай. Видай. Познач.	Візьми: Емульсії олії рицини 180,0 Цукрового сиропу до 200,0 Змішай. Видай. Познач.

САМОСТІЙНА РОБОТА

ВПРАВА 1. Побудуйте фармацевтичні терміни.

трава	Chamomilla, ae f - ромашка	
листя	Bistorta, ae f – бісторта	
	Ephedra, ae f – ефедра	
настоянка	Eucommia, ae f - евкомія	
настій	Hypericum, i n - звіробій	
екстракт	Lagochilus, i m - лагохілус	
масло	Myrtillus, i m - чорниця	
	Thymus, i – тим'ян	
	Equisetum, i n - хвощ	
	Viburnum, i n - калина	
	Delphinium, i n – живокіст	
	Crataegus, i f – глід	

ВПРАВА 2. Перекладіть рецепти.

Візьми:	Листя евкаліпту (Eucalyptus, i m) 100,0 Видай. Познач.	
Візьми:	Настоянки перцю (Capsicum, i n) 15 мл Видай. Познач.	
Візьми:	Трави чебрецю (Thymus, i m) 150,0 Видай. Познач.	
Візьми:	Настою листя фенхелю (Foeniculum, i n) 100,0 Видай. Познач.	
Візьми:	Настою листя евкомії (Eucommia, ae f) 50 мл	
Візьми:	Відвару ягід обліпихи (Hippophaë, es f) 25 мл	
Візьми:	Таблетки «Ціклодорм» числом 10 Видай. Познач.	
Візьми:	Таблетки «Хлорпропамид» числом 10 Видай. Познач.	

ВПРАВА 3. Увага! Помилки:

Herba et folii	
Vitami in granulis	
Tinctura Strophantus	

Sirupus Oxycoccus	
Decoctum folii Leonuri	
Recipe: Emulsi olei Ricinus	
Recipe: Oleum Vaselini	

ВПРАВА 4. Знайдіть переклад для наступних крилатих висловів.

1. Festina lente.	A) Якщо хочеш, щоб тебе любили, люби сам!
2. Vivere est cogitare (Cicero)	B) Насолоджуйся днем (Лови момент)
3. Vivere est militare (Seneca)	C) Живи і будь здоровий
4. Vivere in diem.	D) Розповідати байку глухому.
5. Carpe diem	E) Дивіться і аплодуйте!
6. Videte et applaudite!	F) Пам'ятай про життя
7. Vivere memento!	G) Жити – це мислити.
8. Surdo fabulam narrare	H) Поспішай повільно
9. Vive valeque.	I) Жити одним днем
10. Si vis amari, ama! (Seneca)	K) Жити – це боротись.

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

Вправа 1. Перекладіть:

Oleum Helianthi, sirupus Oxycocci, succus Rubi idaei, tinctura Leonuri, unguentum medicamentorum, decoctum foliorum Salviae, bacilli et globuli, folia et gemmae, amyllum Tritici, amyllum Solani tuberosi, decoctum herbae Uvae ursi, emulsum olei Ricini, unguentum Olei Terebinthinae, oleum Lini.

Вправа 2. Поставте іменники в називному відмінку множини:

Infusum, sirupus, succus, tabuletta, sacculus, vitrum, fungus, granulum, decoctum, unguentum, oleum, vitaminum, venenum, folium, capsula, bacca, aerosolum, antidotum, emulsum, emplastrum, suppositorium.

Вправа 3. Перекладіть латинською мовою:

Настої та відвари, обліпихова олія, сік журавлини, ягоди журавлини, відвар листя малини, сироп чорниці, листя тим'яна, сироп ревеня, скіпідар, картопляний крахмал, соняшникова олія, алтейний сироп, відвар березових бруньок, вазелинова олія, спермацетова мазь, пакетики та склянки.

В Genetivus: Трави чабреця 100,0, масла шипшини 50,0, відвару ягід чорниці 200мл, настою трави звіробоя 100 мл, льняної олії 20мл, талька 15,0, пшоничного крахмала 30,0, обліпихової олії 40,0, відвару листя шавлії 250мл, цукрового сиропу 20,0, трави полині гіркої 25,0, емульсії касторової олії 180,0, скіпідарної мазі 30.0.

Вправа 4. Прочитайте вголос та перекладіть рідною мовою наступні номенклатурні найменування:

A. Oleum Thymi, oleum Ricini, oleum Persicorum, oleum Hippophaës, oleum Olivarum, oleum Lini, oleum Amygdalarum, oleum Menthae piperitae, oleum Helianthi, oleum Foeniculi, oleum Eucalypti, oleum Anisi, oleum Rosae

B. Herba Serpylli, herba Millefolii, herba Leonuri, herba Hyperici, herba Ephedrae, herba Convallariae, herba Chelidonii, herba Absinthii, herba Violae.

C. Folium Althaeae, folium Belladonnae, folium Betulae, folium Farfarae, folium Helianthi, folium Salviae, folium Sennae, folium Theae, folium Urticae, folium Vincae.

D. Tinctura Absinthii, tinctura Aloës, tinctura Arnicae, tinctura Capsici, tinctura Menthae piperitae, tinctura Convallariae, tinctura Eucommiae, tinctura Ginseng, tinctura Leonuri, tinctura Rhei, tinctura Schizandrae

E. Decoctum baccarum Myrtilli, decoctum baccarum Hippophaës, decoctum baccarum Rosae, infusum foliorum Salviae, infusum foliorm Chelidonii, infusum foliorum Urticae, infusum gemmarum Betulae, infusum glandularum Humuli lupuli.

Вправа 4. Прочитайте наступні номенклатурні найменування та виділіть відомі частотні відрізки:

Aethacizinum, Aethacridinum, Aethocain, Aethisteronum, Aethophyllin, Aethaperazinum, Aethinyloestradiolum, Aethynilnortestosteronum
Methacid, Methacyclin, Methazidum, Methioninum, Methyluracilum, Methylprednisolonum, Methylenum, Methyltestosteronum,
Phenasalum, Phenazepamum, Phencarolum, Phenolum, Phenobarbitalum, Phenoxyethylpenicillinum, Phenopyrine, Phenylum, Phenergan.
Thioacetazone, Thioproperazine, Thiomicid, Thiopentalum; Thioctanum
Theophedrinum, Theophyllinum, Theodinalum, Theobrominum, Theodibaverinum.
Pyrazimidum, Pyrazidolum, Pyridoxinum, Pyromecainum, Pyrinazinum.
Thyrefact, Thyreocomb, Thyroidinum, Diiodthyrosinum, Thyrocalcitoninum.
Hydrocort, Hydrocortalum, Hydrocortisonum, Hydrocortistab, Hydrolysinum.
Oxyphyllinum, Oxycortum, Oxycobalaminum, Oxycholecalciferolum, Oxycyclodolum, Oxylidinum, Oxyprogesteronum, Oxydigitoxinum.
Glycinum, Glycerinum, Glycyramum, Glyphyllinum, Glycolixir.
Chloroformium, Iodoformium, Xeroformium, Mycostatinum, Mycosporinum, Mycozoralum, Euphyllinum, Pentoxyphyllinum, Platyphyllinum

Вправа 5. Перекладіть латинською мовою наступні рецепти:

1. Візьми: Пеніцилінової мазі 10,0
Видай.
Познач:
2. Візьми: Соняшникової олії
Хлороформа по 15,0
Змішай. Видай.
Познач:
3. Візьми: Ксероформної мазі 10% 50,0
Видай.
Познач:
4. Візьми: Лінімента синтоміцина 1% 25,0
Видай.
Познач:
5. Візьми: Тетрациклінової мазі 0,2% 25,0
Видай.
Познач:
6. Візьми: Ментола 0,1
Персикової олії 10мл

Змішай. Видай.

Познач:

7. Візьми: Фенола 0,5

Гліцерина 10,0

Змішай. Видай.

Познач:

8. Возьми: Іхтіолової мазі 10% 25,0

Видай.

Познач:

9. Візьми: Вазелінової олії 100мл

М'ятної олії 1мл

Змішай. Видай.

Познач:

10. Візьми: Цефалексина 0,5

Видай в капсулах числом 20

Познач:

11. Візьми: Вініліна 20,0

Соняшникової олії 80мл

Змішай. Видай.

Познач:

12. Візьми: Ланоліна 40,0

Спермацета 10,0

Персикової олії 75,0

Змішай. Видай.

Познач:

13. Візьми: Іхтіола 1,0

Нафталана 5,0

Цинкової пасті 25,0

Змішай. Видай.

Познач:

14. Візьми: Лавандової олії 0,1

Соку Алое 5мл

Гліцерина 5,0

Метилцелюлози 1,0

Мигдальної води 20мл

Змішай. Видай.

Познач:

15. Візьми: Хлорофіліпта 2%

Пшоничного крохмалю

Цинкової пасти по 10,0
Гліцерина
М'ятної води по 10мл
Змішай. Видай.
Познач:

16. Візьми: Аерозоля інгаліпта 30мл
Видай.
Познач:

17. Візьми: Таблетки мономіцину 0,25
Видай числом 10
Познач:

18. Візьми: Пасти етонія 7% 25,0
Персикової олії 70,0
Змішай. Видай.
Познач:

ЗАНЯТТЯ 8 ПРИКМЕТНИКИ 1 ГРУПИ (I-II ВІДМІНИ)

Словникова форма: *purus*, -a, -um - чистий, -a, -e; *niger*, -gra, -grum – чорний, -a, -e, *sanus*, -a, -um – здоровий

АЛГОРИТМ УЗГОДЖЕННЯ ПРИКМЕТНИКА З

ІМЕННИКОМ:

<i>Succus</i> , i m - сік	<i>Capsula</i> , ae f - капсула	<i>vitrum</i> , i n - склянка
<i>Amarus</i> , -a, -um – гіркий, -a, -e	<i>Gelatinosus</i> , -a, -um – желатиновий, -a, -e	<i>fuscus</i> , -a, -um – темний, -a, -e
<i>Succus amarus</i> – гіркий сік	<i>Capsula gelatinosa</i> – желатинова капсула	<i>vitrum fuscum</i> – темна склянка
Recipe: <i>Succi amari</i> Візьми: Гіркового соку	Da in <i>capsulis gelatinosis</i> Видай в желатинових капсулах	Da in <i>vitro fusco</i> Видай в темній склянці

I. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ НОВІ СЛОВА:

<i>Aethereus</i> , -a, -um	ефірний	<i>Fluidus</i> , -a, -um	рідкий
<i>Albus</i> , -a, -um	білий	<i>Gastricus</i> , -a, -um	шлунковий
<i>Amylaceus</i> , -a, -um	крохмальний	<i>Hydricus</i> , -a, -um	водний
<i>Anhydricus</i> , -a, -um	безводний	<i>Internus</i> , -a, -um	внутрішній
<i>Aquosus</i> , -a, -um	водний	<i>Oleosus</i> , -a, -um	масляний
<i>Ceratus</i> , -a, -um	навоскований	<i>Ophthalmicus</i> , -a, -um	очний
<i>Chartaceus</i> , -a, -um	паперовий	<i>Paraffinatus</i> , -a, -um	парафінований
<i>Cinereus</i> , -a, -um	сірий	<i>ruber</i> , -bra, -brum	червоний
<i>Coeruleus</i> , -a, -um	синій	<i>Siccus</i> , -a, -um	сухий
<i>Dexter</i> , -tra, -trum	правий	<i>Sinister</i> , -tra, -trum	лівий
<i>Durus</i> , -a, -um	твердий	<i>Spirituosus</i> , -a, -um	спиртовий
<i>Externus</i> , -a, -um	зовнішній	<i>Spissus</i> , -a, -um	густий
<i>Flavus</i> , -a, -um	жовтий	<i>Vivus</i> , -a, -um	живий

ВПРАВА 1. Перекладіть.

а) ефірна настоянка, суха трава, жовтий лист, внутрішня хвороба, парафінована бумага, червоний сироп, жовта склянка, зовнішній засіб, праве око, білий парафін, чистий вазелін

б) жовта трава, спиртова настоянка, тверда капсула, ліве око, навоскований папір, внутрішній засіб, масляна мазь, безводний ланолін, білий стрептоцид, шлунковий сік

ВПРАВА 2. Перекладіть в множині.

	МНОЖИНА
сухе листя	
крохмальні капсули	
чорні ягоди	
жовті склянки	
желатинові капсули	
очні краплі	
червоне листя	
живі рослини	

ОСНОВНІ МОДЕЛІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

МОДЕЛЬ 1

Означуваний іменник + узгоджене означення

Наприклад: *organismus vivus* – живий організм, *unguentum ophthalmicum* – очна мазь, *Streptocidum album* – білий стрептоцид

МОДЕЛЬ 2

Означуваний іменник + неузгоджене означення

Наприклад: *herba Convallariae* – трава конвалії, *oleum Anisi* – олія ганусу, *unguentum Biomycini* – мазь біомицину

МОДЕЛЬ 3

Означуваний іменник + неузгоджене означення + узгоджене означення

Наприклад: *tabulettae Tetracycline obductae* – таблетки тетрацикліну, вкриті оболонкою; *oleum Terebinthinae rectificatum* – очищена олія терпентину (очищений скипидар)

ВПРАВА 3. Перекладіть.

а) *Suppositoria Ichthyoli*, *extractum Belladonnae fluidum*, *tabulettae Streptocidi albi*, *extractum Convallariae spissum*, *baccae Sambuci nigrae*, *folia Eucalypti sicca*, *Leonurus cardiaca*, *Codeinum purum*, *unguentum Naphthalani*, *Atropa caucasica*, *Arnica montana*;

б) *Magnolia grandiflora*, *extractum Leonuri siccum*, *oleum camphoratum*, *Viola odorata*, *planta venenata*, *Paraffinum liquidum*, *baccae Sorbi rubrae*, *oleum Citri*, *substantia aromatica*, *oleum Persicorum*, *tinctura Rhei amara*, *tabulettae “Allocholium” obductae*

ВПРАВА 4. Перекладіть рецепти.

- 1) Recipe: Tincturae amarae 10 ml
Tincturae Strychni 5 ml
Misce. Da. Signa.
- 2) Recipe: Linimenti Synthomycini 5% 50,0
Da. Signa.
- 3) Recipe: Succi gastrici naturalis 100 ml
Da. Signa.
- 4) Recipe: Foliorum Sennae 10,0
Da in sacculis chartaceis.
Signa.
- 5) Recipe: Methyleni coerulei 0,1
Da in capsulis gelatinosis
Signa.
- 6) Recipe: Diprazini 0,025
Da numero 20 in tabulettis obductis
Signa.
- 7) Recipe: Unguenti Hydrargyri cinerei 3,0
Da numero 30 in charta cerata
Signa.
- 8) Recipe: Olei camphoratae 20% 1 ml
Da in ampullis numero 6
Signa.
- 9) Recipe: Unguenti Tetracyclini ophthalmici 30,0
Da. Signa.
- 10) Recipe: Tabulettas extracti Valerianae
obductas numero 10
Da. Signa.

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

Вправа 1. Перекладіть рідною мовою і напишіть в рецептурній формі наступні словосполучення:

Vaselinum flavum, charta cerata, linimentum ammoniatum, tinctura amara, Streptocidum album, cera flava, cera alba, oleum medicatum, tinctura aetherea, lanolinum anhydricum, unguentum cinereum, unguentum ophthalmicum, unguentum Hydrargyri cinereum, unguentum Hydrargyri album, emulsum oleosum, tabulettae Streptocidi albi, Amygdala amara, Methylenum coeruleum, oleum camphoratum, oleum anisatum, urea pura, chole medicata, succus gastricus, extractum Chamomillae oleosum, extractum Rosae oleosum, extractum Arnicae spirituosum, extractum foliorum Betulae spirituosum.

Вправа 2. Допишіть закінчення прикметників :

in charta cerat... ; in capsulis gelatinos... ; in sacculis chartace... ; in tabulettis obduct... ; unguenti Hydrargyri alb... ; linimenti ammoniat... ; ureae pur... ; in vitro nigr... ; in vitro fusc... ; guttae ophthalmic... ; in loco frigid... ; in loco sicc...

Вправа 3. Перекладіть латинською мовою:

Чистий кодеїн, чиста сечовина, шлункові краплі, червона кулька, безводий ланолін, білий і жовтий віск, крохмальні капсули, таблетки стрептоциду білого, сіра ртутна мазь, жовтий вазелін, гірка настоянка, камфорне масло, анісове масло, в темній склянці, в желатинових капсулах, масляний екстракт звіробою, очна мазь, спиртові настоянки, метиленовий синій, в паперових мішечках, іхтіолова мазь, касторова олія, грамцидінова паста, медичні масла, масло обліпихи, масляний екстракт алое, спиртовий екстракт березових бруньок.

Узгодження не передбачає обов'язкового збігу закінчень прикметника і іменника. Так, в латинських назвах дерев закінчення видового епітета, вираженого прикметником, відрізняється від закінчення іменника. Це пояснюється тим, що назви дерев і чагарників є іменниками жіночого роду, не дивлячись на те, що вони мають всі граматичні ознаки іменників чоловічого роду:

<i>Prunus, i, f</i>	слива
<i>Pinus, i, f</i>	сосна

Оскільки іменники відносяться до жіночого роду, то прикметники при них будуть жіночого роду і змінюватимуться по 1-ій відміні, а іменники по 2-ій.

<i>Alnus glutinosa, Alni glutinosae</i>	вільха клейка
<i>Amygdalus amara, Amygdali amarae</i>	мигдаль гіркий
<i>Citrus lutea, Citri luteae</i>	лимон жовтий

<i>Citrus unshiu</i>	мандарин
<i>Cerasus rubra, Cerasi rubrae</i>	вишня червона
<i>Sambucus nigra, Sambuci nigrae</i>	бузина чорна
<i>Eucalyptus cinerea, Eucalypti cinereae</i>	евкаліпт сірий
<i>Prunus armeniaca, Pruni armeniacaе</i>	абрикос
<i>Prunus domestica, Pruni domestica</i>	слива домашня

За винятком до жіночого роду відносяться слова:

<i>Bolus, i, f</i>	глина
<i>Crystallus, i, f</i>	кристал,

які вживаються у термінах:

<i>Bolus alba, boli albae</i>	біла глина; каолін
<i>Crystallus coerulea, crystalli coeruleae</i>	синій кристал

ЗАНЯТТЯ 9 ДІЄПРИКМЕТНИКИ МИНУЛОГО ЧАСУ ПАСИВНОГО СТАНУ

ІНФІНІТИВ	ОСНОВА СУПНА	ДІЄПРИКМЕТНИК МИНУЛОГО ЧАСУ ПАСИВНОГО СТАНУ
sterilizare -стерілізувати	sterilise-	sterilisatus, a, um - стерилізований
concidere - різати	concise-	concisus, a, um - різаний
solvere - розчиняти	solut-	solutus, a, um - розчинений

МОДЕЛЬ УЗГОДЖЕННЯ ПРИ ПОБУДОВІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Означуваний іменник + узгоджене означення, висловлене дієприкметником

Наприклад: aqua destillata - дистильована вода
herba concise - різана трава
flos exsiccatus - висушена квітка

Приклад відмінювання дієприкметників минулого часу пасивного стан

CASUS	SINGULARIS	PLURALIS
NOM	tabuletta oblucta	tabulettae obluctae
GEN	tabulettae obluctae	tabulettarum obluctarum
DAT	tabulettae obluctae	tabulettis obluctis
ACC	tabulettam obluctam	tabulettas obluctas
ABL	tabuletta oblucta	tabulettis obluctis

I. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ НОВІ СЛОВА:

destillatus, a, um - дистильований	dilutus, a, um -розведений
depuratus, a, um - очищений	ustus, a, um -палений
rectificatus, a, um - очищений	praecipitatus, a, um -осаджений
purificatus, a, um - очищений	tritus, a, um - тертий
compositus, a, um - складний	pulveratus, a, um -порошкований
adsorptus, a, um - адсорбований	sterilisatus, a, um - стерилізований
obductus, a, um – покритий оболонкою	solutus, a, um - розчинений
reductus, a, um – відновлени	concisus, a, um - різаний
concentratus, a, um – концентрований	exsiccatus, a, um – висушений
crystallisatus, a, um - кристалізований	vitaminisatus, a, um - вітамінізований
extensus, a, um - намазаний	expressus, a, um - вичавлений, вижатий

ВПРАВА 1. Перекладіть українською.

Camphora trita, Ferrum reductum, tabuletta obducta, in tabulettis obductis, aqua destillata, aqua purificata, oleum Terebinthinae rectificatum, serum antitetanicum

purificatum concentratum, spiritus aethylicus rectificatus, baccae exsiccatae, chole concentrata.

ВПРАВА 2. Перекладіть латинською мовою.

А. Трава різана, склянка стерілізована, кислота концентрована, нітрогліцерин розчинений, опій порошкований, камфора терта.

Б. Трава кропиви різана, таблетка тетрацікліну покрита оболонкою, складний свинцевий пластир, порошоквана трава шавлії, висушени ягоди малини, біла осаджена ртуть, бактерицидний намазаний пластир, очищений розведений туберкулін, розведена персикова олія, грипозна вакцина, видай в таблетках покритих оболонкою.

ВПРАВИ ДЛІА САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Перекладіть латинською мовою і напишіть в рецептурній формі:

Сироп сливи домашньої, лимонне масло, мандариновий сироп, листя евкаліпта сірого, відвар ягід бузини чорної, спиртовий екстракт вишні червоної, очищений скипидар, масляний екстракт ромашки, мазь ртуті обложеної, вода мигдаля гіркого, таблетки вітаміну А, покриті оболонкою, масло камфорне, мазь скипидару очищеного, в паперових мішечках, аміачний лінімент.

2. Перекладіть рідною мовою наступні рецепти:

1. Recipe: Tincturae Sophorae japonicae 100ml

Da.

Signa:

2. Recipe: Succu gastrici 100ml

Da.

Signa :

3. Recipe: Ribonucleasi amorphae 0,025

Da in ampullis

Signa:

4. Recipe: Ureae purae 12,5

Cetacei 10,0

Lanolini 40,0

Olei Persicorum 75,0

Aquae destillatae 25ml

Misce. Da.

Signa:

5. Recipe: Unguenti Hydrargyri albi praecipitati 5% 30,0

Da.

Signa:

6. Recipe: Diprazini 0,025

Da numero 20 in tabulettis obductis

Signa:

7. Recipe: Phenoli puri 0,5

Glycerini 10,0

Misce. Da.

Signa:

8. Recipe: Tabulettas Methionini obductas numero 50

Da

Signa:

9. Recipe: Suppositoria cum Ichthyolo 0,2 numero 10

Da.

Signa:

3 Перекладіть рецепти латинською мовою.:

1. Візьми: Рідкого екстракту кропиви
Рідкого екстракту деревію по 25 мл
Змішай. Видай.
Познач:
2. Візьми: Рідкого екстракту елеутерокока 50 мл
Видай.
Познач:
3. Візьми: Білої глини 100,0
Видай в паперових мішечках числом 5
Познач:
4. Візьми: Складного настою листя сенни 30 мл
Видай.
Познач:
5. Візьми: Гіркої настойки 20 мл
Настоянки чилибухи 10 мл
Змішай. Видай.
Познач:
6. Візьми: Масла обліпихи
Бавовняного масла по 20 мл
Масляного екстракту ромашки
Масляного екстракту шипшини по 30 мл
Спиртового екстракту арніки
Спиртового екстракту хвоща
Спиртового екстракту листя берези по 10 мл
Води очищеної 50 мл
Змішай. Видай.
Познач:
7. Візьми: Евкаліптової
Скипидару
Змішай. Видай.
Познач:
8. Візьми: Глини
Видай у вощеному папері
Познач:

олії 2 мл
очищеного 8 мл

блакитної 50,0

ЗАНЯТТЯ 10

ХІМІЧНА НОМЕНКЛАТУРА. НАЗВИ ХІМІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ. НАЗВИ ОКСИДІВ, ПЕРОКСИДІВ, ГІДРОКСИДІВ. НАЗВИ КИСЛОТ. НАЗВИ СОЛЕЙ

Латинські назви хімічних елементів – це іменники середнього роду II відміни, які у Nom.sing. мають закінчення -um, а в Gen.sing –i, напр. Nom. -Ferrum, Gen -Ferri, Nom.- Kalium, Gen -Kalii.
Винятки із правил: Phosphorus, i m (II відміна), Sulfur, uris n (III відміна)

Таблиця 1. **НАЗВИ ХІМІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ**

укр	лат	укр	лат
алюміній	Aluminium, i n	ртуть	Hydrargyrum, i n
срібло	Argentum, i n	калій	Kalium, i n
золото	Aurum, i n	магній	Magnesium, i n
арсен	Arsenicum, i n	натрій	Natrium, i n
барій	Barium, i n	азот	Nitrogenium, i n
вісмут	Bismuthum, i n	кисень	Oxygenium, i n
кальцій	Calcium, i n	фосфор	Phosphorus, i m
мідь	Cuprum, i n	свинець	Plumbum, i n
залізо	Ferrum, i n	сірка	Sulfur, uris n
йод	Iodum, i n	талій	Thallium, i n
водень	Hydrogenium, i n	цинк	Zincum, i n

Таблиця 2. **НАЗВИ ОКСИДІВ, ПЕРОКСИДІВ, ГІДРОКСИДІВ**

За Міжнародною хімічною номенклатурою, латинські назви оксидів, пероксидів, гідроксидів складаються з двох іменників:

Назва катіона в Gen.sing + назва аніона в Nom.sing.		
Hydrogenii peroxydum	Gen. Hydrogenii peroxydi	пероксид водню
Calcii hydroxydum	Gen. Calcii hydroxydi	гідроксид кальція
Nitrogenium oxydulatum	Gen. Nitrogenii oxydulati	закис азоту

НАЗВИ КИСЛОТ

Назви кислот складаються із двох слів: іменника кислота –acidum, i n і прикметника, який вказує на ступінь окиснення.

Таблиця 3.

H ₂ SO ₄	Nom. Acidum sulfuricum, Gen. Acidi sulfurici	сульфатна кислота
H ₂ SO ₃	Nom. Acidum sulfurosum, Gen. Acidi sulfurosi	сульфітна кислота

Розрізняють оксигеновмісні (кисневі) та безоксигеновмісні (безкисневі) кислоти. Назви оксигеновмісних кислот з вищим ступенем окиснення утворюються за допомогою суфікса -icum, назви оксигеновмісних кислот з нижчим ступенем окиснення утворюються за допомогою суфікса -osum.

NB! Назви безоксигеновмісних кислот утворюються за такою схемою: префікс hydro + основа кислототвірного елемента + суфікс icum.

Таблиця 4. **УТВОРЕННЯ НАЗВ КИСЛОТ**

Phosphorus	phosphor +icum	Acidum phosphoricum- фосфатна (фосфорна) кислота
Arsenicum	Arsenic+ icum	acidum arsenicum –арсенатна (миш'якова) кислота
Borum	Bor + icum	acidum boricum - боратна (борна) кислота
Chlorum	hydro+chlor+ icum	acidum hydrochloricum - хлоридна кислота
Bromum	Brom+osum	acidum bromosum – бромітна (бромиста) кислота
Nitrogenium	Nitr+ osum	acidum nitrosum – нітритна (азотиста) кислота

Таблиця 5. **НАЗВИ КИСЛОТ**

Acidum aceticum	Кислота оцтова
Acidum acetylsalicylicum	Кислота ацетилсаліцилова
Acidum benzoicum	Кислота бензойна
Acidum butyricum	Кислота масляна
Acidum caproicum	Кислота капронова
Acidum formicicum	Кислота мурашина
Acidum lacticum	Кислота молочна
Acidum maleicum	Кислота малеїнова
Acidum nucleinicum	Кислота нуклеїнова
Acidum oxalicum	Кислота щавелева
Acidum phthalicum	Кислота фталева
Acidum tartaricum	Кислота винна
Acidum succinicum	кислота бурштинова
Acidum undecylenicum	кис лота ундеціленова

ВПРАВА 1. Перекладіть терміни.

Zinc-insulinum crystallisatum	Aurum radioactivum
Ferrum cum acido ascorbinico	Aluminii hydroxydum seu Argilla pura
Sulfur depuratum	Acidum carbonicum anhydricum
Thiobutalum in ampullis	Acidum acetylsalicylicum seu Aspirinum
Acidum aminoaceticum seu Glycinum	Phytinum cum praeparatis Arsenici aut Ferri
Acidum sulfuricum concentratum	Acidum hydrochloricum in succo gastrico

ВПРАВА 2. Перекладіть терміни.

мазь цинка	вода плюмбуму	аденозінтрифосфорна кислота
оксид магнія	мазь борної кислоти	таблетки арсенітної кислоти
закис азоту	свинцевий пластир	кристали пермангата калія
талієвий пластир	вітамін В або ціанокобаламін	таблетки глютамінової кислоти, вкриті оболонкою
жовтий оксид цинку	чиста сірчана кислота	відновлене залізо в желатинових капсулах
пероксид водню	олеїнова кислота із оливкової олії	порошкова винна кислота
сіра ртутна мазь	фосфор радіоактивний	мазь нікотинової к-ти з календулою
закис заліза	к-та трихлороцтова	очна мазь сульфацила-натрія

ХІМІЧНА НОМЕНКЛАТУРА. НАЗВИ КИСЛОТ. НАЗВИ СОЛЕЙ

Основи назв багатьох кислот в латинській і українській мовах однакові і розрізняються лише транскрипцією. Це легко побачити при порівнянні назв наступних кислот.

Таблиця 1.

Латинська назва	Українська назва
Acidum propionicum	Кислота пропионова
Acidum glutamin ...	Кислота глутамінова
Acidum salycil ...	Кислота саліцилова
Acidum ... icum	Кислота телур ...
Acidum ... icum	Кислота аскорбін ...

Основи інших назв кислот в латинській і українській мовах різні, інакше кажучи, вони не транскрибуються, а перекладаються з латинської мови за допомогою кореневого слова української мови.

Таблиця 2.

Латинська назва	Українська назва
Acidum aceticum	Кислота оцтова
Acidum lacticum	Кислота ... на
Acidum tartaricicum	Кислота ... на
Acidum ... icum	Кислота лимонна
Acidum ... icum	Кислота щавелева

НАЗВИ СОЛЕЙ складаються із двох іменників, перший – це назва катіона у Gen.sing., а другий - це назва аніона у Nom.sing. Наприклад: Argentī nitras – нітрат срібла, Ferri lactas – лактат заліза, Kalii permanganas-перманганат калія

Таблиця 3.

Хімічна формула	Українська назва солі	Латинська назва солі в Nom.sing.	Латинська назва солі в Gen.sing.
BaSO ₄	сульфат барія	Barii sulfas	Barii sulfatis
BaSO ₃	сульфіт барія	Barii sulfis	Barii sulfitis
BaS	сульфід барія	Barii sulfidum	Barii sulfidi

NB! Назва аніона – це іменник чоловічого роду III відміни. Він утворюється за допомогою суфіксів:

арсенат	адіпінат	барбітурат	бензоат	борат
arsenas, atis	adipinas, atis	barbituras, atis	benzoas, atis	boras, atis

m	m	m	m	m
----------	----------	----------	----------	----------

ВПРАВА 1. Напишіть назви аніонів в словниковій формі.

ацетат	борат	цитрат	карбонат	лактат	сілікат
капронат	формікат	олеат	фталат	стеарат	тартрат

Таблиця 4.

НАЗВИ КИСЛИХ СОЛЕЙ		
Natrii hydrocarbonas	Гідрокарбонат натрія	Rp.: Natrii hydrocarbonatis
НАЗВИ ОСНОВНИХ СОЛЕЙ		
Bismuthi subnitratis	Основний нітрат вісмуту	Rp.: Bismuthi subnitratis
НАЗВИ НАТРІЄВИХ І КАЛІЄВИХ СОЛЕЙ		
Sulfacylum-natrium	Сульфацил-натрій	Rp.: Sulfacyli-natrii
Barbitalum-natrium	Барбітал-натрій	Rp.: Barbitali-natrii

Всі латинські назви хімічних елементів є іменниками середнього роду 2-ої відміни із закінченням – um, і :

Aluminium, і, n - алюміній	Cuprum, і, n - мідь
----------------------------	---------------------

Виключення:

Phosphorus, і, m - фосфор	Sulfur, is, n - сірка (3-я відміна)
---------------------------	--------------------------------------

ВПРАВА 2. Перекладіть наступні назви солей.

Barii sulfas	сульфат барія	Natrii salicylas	
Scopolamini hydrobromidum		Pachycarpini hydroiodidum	
Hydrargyri cyanidum		Gestonoroni caproas	
Ferri lactas		Cupri citras	

ВПРАВА 3. Напишіть наступні назви солей в Gen.sing. і перекладіть.

Argentii nitras	Rp.:	Natrii arsenas	Rp.:
Cortisoni acetas	Rp.:	Emetini hydrochloridum	Rp.:
Natrii bromidum	Rp.:	Oestradioli dipropionas	Rp.:
Kalii arsenis	Rp.:	Lithii oxybutyras	Rp.:

ВПРАВА 4. Перекладіть рецепти.

Rp.: Magnesii sulfatis 20,0 Da. Signa.	Rp.: Calcii gluconatis 50,0 Da. Signa.
Rp.: Zinci sulfatis Plumbi acetatis ana 0,3 Aquaе destillatae 200 ml Misce. Da. Signa.	Rp.: Barii sulfidi 20,0 Zinci oxydi Amyli Tritici ana 10,0 Misce. Da. Signa.
Rp.: Natrii iodidi 6,0 Aquaе destillatae 180 ml Misce. Da. Signa.	Rp.: Homatropini hydrobromidi 0,4 Aquaе destillatae 10 ml Misce. Da. Signa.
V.: Гідрохлоріда папаверіна 0,25 Сульфата атропіна 0,0001 Дистильованої води 10 мл Змішай. Видай. Познач.	V.: Дімедрола 0,001 Ефедрина гідрохлоріда 0,1 Персикової олії 3 краплі Змішай. Видай. Познач.
V.: Гідрокарбоната натрія 1,0 Глицерина 5,0 Дистильованої води 15 мл Змішай. Видай. Познач.	V.: Сульфата цинка 0,025 Гідрохлоріда кокаїна 0,05 Дистильованої води 10 мл Змішай. Видай. Познач.
V.: Фосфата кодеїна 0,15 Броміда калія 5,0 Води м'яти перцевої 6 мл Дистильованої води 120 мл Змішай. Видай. Познач.	V.: Фосфата кодеїна 0,15 Фенобарбітала 1,0 Броміда калія Броміда натрія по 7.0 Нітрата натрія 1,0 Дистильованої води до 300 мл Змішай. Видай. Познач.

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Перекладіть рідною мовою наступні найменування хімічних елементів і кислот:

Acidum ascorbinicum seu Aspirinum, Thiobutalum in ampullis, unguentum Acidi borici, tabulettae Acidi glutaminici obductae, Phosphorus radioactivus, acidum sulfuricum dilutum, acidum nitricum purum, acidum benzoicum et acidum salicylicum, acidum arsenicosum et tabulettae Blaudi, acidum arsenicosum anhydricum seu Arsenicum album, acidum lacticum .

2. Перекладіть рідною мовою наступні найменування хімічних оксидів:
Zinci oxydum, Aluminium hydroxydum, Barii oxydum, Hydrargyri oxydum flavum, Magnesii oxydum, Hydrogenii peroxydum, Ferri oxydum, Plumbi hydroxydum, Lithii peroxydum, Cupri oxydum, Silicii hydroxydum.

3. Перекладіть латинською мовою номенклатурні найменування хімічних елементів і кислот і напишіть їх в словниковій формі:

Чистий фенол, безводна миш'яковиста кислота, відновлене залізо(reductus, a, um), ртуть обложена, сіра ртутна мазь, мазь білої осадової ртуті, розбавлена соляна кислота, пігулки нікотинової кислоти, виннокам'яна кислота в порошку, щавлева кислота, мурашина кислота, лимонна кислота, молочна кислота, розбавлена сірчана кислота, фтористоводнева кислота, бензойна кислота, чиста соляна кислота, пігулки ацетилсаліцилової кислоти

3. Перекладіть рідною мовою наступні рецепти:

1. Recipe: Phenoli puri (seu Acidi carbolici crystallisati) 0,5

Glycerini 10,0

Misce. Da.

Signa :

2. Recipe: Acidi hydrochlorici puri 6,0

Aquae purificatae ad 100ml

Misce. Da.

Signa:

3. Recipe: Acidi salicylici

Acidi lactici ana 6,0

Acidi acetici concentrati 3,0

Misce. Da.

Signa:

4.Recipe: Unguenti Acidi borici 10,0
Da.
Signa:

5.Recipe: Sulfuris praecipitati 1,5
Acidi salicylici 0,5
Vaselini
Lanolini ana 15,0
Misce. Da.
Signa:

IV. Перекладіть латинською мовою:

1.Візьми: Осадової сірки 10,0
Камфорного масла 25,0
Гліцерину 10,0
Молочної кислоти 0,1
Дистильованної води до 100 мл
Змішай. Видай.
Познач:

2.Візьми: Чистої сечовини 12,5
Спермацету 10,0
Ланоліну 40,0
Персикової олії 75,0
Дистильованної води 25 мл
Змішай. Видай.
Познач:

3.Візьми: Сірки обложеної 2,0
Саліцилової кислоти
Борної кислоти по 1,0
Цинкової пасти
Пшеничного крохмалю по 12,5
Вазеліну до 50,0
Змішай. Видай.
Познач:

4.Візьми: Рибофлавіну 0,01
Аскорбінової кислоти в порошку 0,05
Сахара 0,3
Змішай. Видай в пакетиках числом 30
Познач:

5.Візьми: Анестезину 4,0
Ментолу 6,0
Хлороформу 150,0
Парафіну рідкого 20,0
Змішай. Видай.
Познач:

6.Візьми: Пепсину 2,0
Розбавленої соляної кислоти 5 мл
Дистильованої води, 180 мл
Малинового сиропу до 200,0
Змішай. Видай.
Познач:

7.Візьми: Саліцилової кислоти 2,0
Скипідарної мазі 30,0
Змішай. Видай.
Познач:

8.Візьми: Пігулки нікотинової кислоти 0,05
Видай числом 50
Познач:

1. Напишіть в словарній формі і дайте еквівалент українською мовою:
Barii sulfas, Atropini sulfas, Scopolamini hydrobromidum, Hydrargyri cyanidum,
Ferri lactas, Pachycarpini hydroiodidum, Hydrargyri monochloridum, Natrii
hydrocarbonas, Kalii permanganas, Codeini phosphas, Calcii gluconas, Natrii
nitris, Chinini hydrochloridum, Kalii bromidum, Magnesii subcarbonas, Methylii
salicylas, Laevomycesini stearas, Oxacillinum – natrium, Phenylis salicylas, Natrii
tetraboras.

2. Перекладіть латинською мовою і запишіть в словарній формі:
Атропіну сульфат, бензілпеніциліна натрієва сіль, естрадіолу бензоат, мазь
міді цитрату, пігулки кодеїну фосфату, основний карбонат заліза, кальцію
оксалат, очна мазь хлортетрацикліна, канаміцину моносольфат, тетраборат
натрію, пігулки гідрохлоріда тетрацикліну, амлінітріт, пігулки іодіда калія,
кальцію гідрохлорід, натрію гідрокарбонат, фазостигміну саліцилат, пігулки
олеандоміцина фосфату, мазь основного нітрату вісмутубензілбензоат, мазь
метілсаліцилата, мазь сульфацилу – натрію.

3. Перекладіть латинською мовою:

1.Візьми: Сульфату магнію 20,0
Видай.
Познач:

2.Візьми: Сульфату цинку
Ацетату свинцю по 0,3

Дистильованої води, 200 мл
Змішай. Видай.
Познач:

3.Візьми: Перманганату калія 5,0
Видай в темній склянці
Познач:

4.Візьми: Гідрокарбонату натрію 1,0
Гліцерину 5,0
Дистильованої води 50 мл
Змішай. Видай.
Познач:

5.Візьми: Барія сульфїду
Оксиду цинку по 10,0
Змішай. Видай.
Познач:

6.Візьми: Мазі сульфацилу – натрію 20% 5,0
Видай.
Познач:

7.Візьми: Тетраборату натрію 2,0
Гидрохлорїда хїніну 1,5
Гліцерину 30,0
Змішай. Видай.
Познач:

8.Візьми: Ртутї амїдохлорїда
Основного нїтрату вїсмуту по 2,0
Фенїлсалїцилату 1,5
Салїцилової кислоти 1,0
Пероксиду водню 10 крапель (guttas x)
Оксиду цинку
Оливкової олії по 3,0
Спермацету 30,0
Ланолїну 20,0
Змішай. Видай.
Познач:

9.Візьми: Мазі ртутної білої 10% 40,0
Кислоти салїцилової 4,0
Хїніну гидрохлорїду 2,0

Змішай. Видай.

Познач:

10.Візьми: Пероксиду водню 3% 5мл

Резорцину 1,0

Левоміцетину 1,5

Кислоти саліцилової 0,5

Кислоти борної 2,0

Ланоліну

Вазеліну по 20,0

Змішай. Видай.

Познач:

11.Візьми: Рідкого екстракту алое 10 мл

Масла какао

Спермацету по 30,0

Персикової олії 50,0

Ланоліну 20,0

Олії фенхеля 1,0

Одії шипшини 0,5

Змішай. Видай.

Познач

12.Візьми Екстракту плаценти 1,0

Рідкого екстракту алое 1,5

Спермацету 10,0

Масла какао

Ланоліну по 15,0

Тетраборату натрію 1,0

Дистильованої води 10 мл

Змішай. Видай.

Познач:

13.Візьми: Мазі оксиду ртуті білої осадженої 10% 20,0

Камфори 1,5

Кислоти саліцилової 1,0

Змішай. Видай.

Познач:

ВПРАВИ

2. Перекладіть латинською мовою і напишіть в рецептурній формі:

гідроксид кальцію, оксид цинку, пероксид водню, оксид вісмуту, гідроксид бору, жовтий оксид ртуті, гідроксид калія, пероксид свинцю.

У назвах закисів слово закис виражається додавальним (закисний), в латинському варіанті – *oxydulatus*, а, um, яке в називному відмінку слідує за назвою хімічного елементу теж в називному відмінку. У рецептах і складних номенклатурних найменуваннях обоїх слів – в родовому відмінку:

<i>Nitrogenium oxydulatum</i>	закис азоту
<i>Ferrum oxydulatum</i>	закис заліза
<i>Barium oxydulatum</i>	закис барія

3. Напишіть в словарній формі наступні найменування:

Закис бору, закис алюмінію, закис кальцію, закис міді, закис азоту.

4. Перекладіть рідною мовою наступні рецепти:

1. Recipe: Magnesii oxydi 15,0

Aquae destillatae 200ml

Misce. Da.

Signa:

2. Recipe: Anaesthesini

Zinci oxydi

Glycerini ana 10,0

Aquae Plumbi ad 100ml

Misce. Da.

Signa:

3. Recipe: Acidi borici 5,0

Zinci oxydi 25,0

Unguenti naphthalanati 45,0

Amyli Tritici 25,0

Misce. Da.

Signa:

4. Recipe: Unguenti Hydrargyri oxydi flavi 15,0

Da.

Signa:

5. Recipe: Zinci oxydi 5,0

Talci puri 15,0

Misce. Da.

Signa:

5. Напишіть наступні рецепти латинською мовою:

1.Візьми: Лініменту оксиду цинку 100,0
Видай.
Познач:

2.Візьми: Саліцилової кислоти 2,0
Пшоничного крохмалю
Тальку по 45,0
Оксиду цинку 10,0
Змішай. Видай.
Познач:

3.Візьми: Гексаметилентетраміну
Оксиду цинку
Тальку по 10,0
Змішай. Видай.
Познач:

4.Візьми: Іхтіолу 15,0
Видай
Познач:

5.Візьми: Резорцину 2,0
Сірки осадовою 10,0
Оксиду цинку
Тальку по 15,0
Гліцерину 10,0
Дистильованної води 100 мл
Змішай. Видай.
Познач:

ЗАНЯТТЯ 11 III ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

До III відміни відносяться іменники чоловічого, жіночого і середнього родів, які в GENETIVUS SINGULARIS мають закінчення - is.

Таблиця 1.

I ВІДМІНА ІМЕННИКІВ	II ВІДМІНА ІМЕННИКІВ	III ВІДМІНА ІМЕННИКІВ
(іменники жіночого роду)	(іменники чоловічого і середнього родів)	(іменники чоловічого, жіночого і середнього родів)
Tinctura, ae f Tabuletta, ae f Capsula, ae f	Oculus, i m Infusum, i n Oleum, i n	Cortex, icis, m Injectio, onis, f Lac, lactis, n

1) Іменники в називному відмінку мають різні закінчення, навіть якщо вони належать до одного роду.

2) Оскільки в іменників III відміни в називному і родовому відмінках основи часто не збігаються, то в словарній формі вказуються дві останні букви основи і закінчення родового відмінка.

Таблиця 2.

NOMINATIVUS	GENETIVUS	ОСНОВА	СЛОВНИКОВА ФОРМА
Cortex	Corticis	Cortic-	Cortex, icis m - кора
Aether	Aetheris	Aether-	Aether, eris m - ефір
Liquor	Liquoris	Liquor-	Liquor, oris m - рідина
Homo	Hominis	Homin-	Homo, inis m - людина
Flos	Floris	Flor-	Flos, floris m - квітка
Radix	Radices	Radic-	Radix, icis f - корінь
Praescriptio	Praescriptionis	Praescription-	Praescriptio, onis f - пропис
Hirudo	Hirudinis	Hirudin-	Hirudo, inis f - пиявка
Nomen	Nominis	Nomin-	Nomen, inis n – ім'я
Corpus	Corporis	Corpor-	Corpus, oris n - тіло
Animal	Animalis	Animal-	Animal, is n - тварина
Hepar	Hepatis	Hepat-	Hepar, atis n - печінка

Таблиця 3. ВІДМІНКОВІ ЗАКІНЧЕННЯ ІМЕННИКІВ III ВІДМІНИ

CASUS	SINGULARIS			PLURALIS		
	masculinum	femininum	neutrum	masculinum	femininum	neutrum
NOM	РІЗНІ ЗАКІНЧЕННЯ			es	es	a
GEN	is	is	is	um	um	um
DAT	i	i	i	ibus	ibus	ibus

ACC	em	em	Acc=Nom	es	es	a
ABL	e	e	e	ibus	ibus	ibus

Таблиця 4. ПРИКЛАДИ ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ

CASUS	SINGULARIS		
	masculinum	femininum	neutrum
Nom	Cortex	Solutio	Semen
Gen	Corticis	Solutionis	Seminis
Dat	Cortici	Solutioni	Semini
Acc	Corticem	Solutionem	Semen
Abl	cortice	solutione	semine

CASUS	PLURALIS		
	masculinum	femininum	neutrum
Nom	Cortices	Solutiones	Semina
Gen	Corticum	Solutionum	Seminum
Dat	Corticibus	Solutionibus	Seminibus
Acc	Cortices	Solutiones	Semina
Abl	Corticibus	Solutionibus	Seminibus

Таблиця 5.

УЗГОДЖЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ І ІІ ВІДМІНИ З ІМЕННИКАМИ ІІІ ВІДМІНИ

Іменник Прикметник	Іменник+прикметник в Nominativus sing.	Іменник+прикметник в Genetivus sing.
Color,oris m – кольор Flavus, a, um – жовтий, а, е	Color flavus – жовтий кольор	Coloris flavi
Radix, icis f – коріння Albus, a, um – білий, а, е	Radix alba – біле коріння	Radicis albae
Semen, inis n – насіння Niger, gra, grum – чорний, а, е	Semen nigrum – чорне насіння	Seminis nigri

ВПРАВА 1. Користуючись табл.2, утворіть форму Genetivus sing. і визначте основу слова.

Dolor, calor, evaporatio, apex, provisor, piper, tuber, sapo, suspensio, destillatio, magnitudo, longitudo, latitudo, origo, saturatio, sal, alcohol, fel, sulfur.

ВПРАВА 2. Провідмінювайте іменники homo, inis m; separatio, onis f; caput, itis n.

ВПРАВА 3. Користуючись табл.3, утворіть множину іменників.

Nominativus singularis	Nominativus pluralis	Nominativus singularis	Nominativus pluralis
Pulmo, onis m		Gastritis, itidis f	
Salus, utis f		Homo, inis m	
Flos, oris m		Tuber, eris n	
Opus, eris n		Solutio, onis f	
Filtratio, onis f		Caput, itis n	

ВПРАВА 4. Користуючись табл. 5, перекладіть іменники з прикметниками.

Solutio, onis f - розчин Concentratus, a, um	Liquor, oris m - рідина Ruber, bra, brum- червоний, a, e	Injectio, onis f - ін'єкція Intravenosus, a, um
Sanguis, inis m - кров Venosus, a, um - венозний, a, e	Pulmo, onis m - легеня Dexter, tra, trum- правий, a, e	Mel, mellis n - мед purus, a, um - чистий, a, e

ВПРАВА 5. Провідмініювайте наступні словосполучення:

Stipes altus - високе стебло	Saturatio perfecta - повна сатурація	Vulnus magnum - велика рана
---------------------------------	---	--------------------------------

ІМЕННИКИ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ III ВІДМІНИ

До чоловічого роду належать іменники, які в Nom.sing. (називному відмінку однини) закінчуються на **-os, -or, -o, -er, -es, -ex**.

Певному закінченню в Nom.sing. звичайно відповідає певний характер основи іменника. Основа іменника відокремлюється із форми Gen.sing.

Таблиця 1.

Закінчення	Характер основи	Іменники III відміни чоловічого роду		Переклад
		Nominativus	Genetivus	
-os	-oris	flos	floris	квітка
-or	-oris	color	coloris	кольор
-o	-onis, -inis	carbo homo	carbonis hominis	вугілля людина
-er	-eris	aether	aetheris	ефір
-es	-itis, -etis, -dis	stipes pes	stipitis pedis	стебло нога, стопа
-ex	-icis	apex	apicis	верхівка

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Іменники чоловічого роду III відміни	Винятки із правила про чоловічий рід	Деякі номенклатурні назви
Liquor, oris m - рідина Sapor, oris m - смак Odor, oris m - запах dolor, oris m - біль Sapo, onis m - мило Pulmo, onis m - легеня Aer, eris m - повітря Cortex, icis m - кора	Os, ossis n – кістка Os, oris n - рот Tuber, eris n – бульба Arbor, oris f -дерево Papaver, eris n - мак Piper, eris n - перець Polygonum (i) hydropiper, eris n – водяний перець Menyanthes, idis f - вахта	Liquor Aluminium subacetatis seu liquor Burovi –розчин основного ацетату алюмінія або рідина Бурова Liquor Kalii arsenitis seu liquor arsenicalis Fowleri –розчин арсеніта калія або Фаулеров розчин миш'яку Liquor Ammonii anisatus – нашатирно-ганусові краплі Liquor Ammonii caustici seu solution Ammonii caustici – нашатирний спирт або розчин амміаку

Таблиця 2. Іменники чоловічого роду відмінюються за приголосним типом!

Casus	Singularis	Pluralis
NOM	Ном-о	Номин-es
GEN	Номин-is	Номин-um
DAT	Номин-i	Номин-ibus
ACC	Номин-em	Номин-es
ABL	Номин-e	Номин-ibus

Таблиця 3. Суфікси іменників чоловічого роду.

СУФІКС	ЗНАЧЕННЯ	ПРИКЛАДИ
-or	діюча особа, прилад, апарат	provisor, oris m - провізор
		percolator, oris m - перколятор
		inhibitor, oris m - інгібітор
		inhalator, oris m - інгалатор

Таблиця 4. УЗГОДЖЕННЯ ІМЕННИКІВ III ВІДМІНИ З ПРИКМЕТНИКАМИ I-II ВІДМІНИ

Іменник Прикметник	Іменник+прикметник в Nominativus sing.	Іменник+прикметник в Genetivus sing.
Color, oris m – кольор Flavus, a, um –жовтий, а, е	Color flavus – жовтий кольор	Coloris flavi
Pes, pedis m	Pes dexter – права нога	Pedis dextri

Dexter, tra, trum		
-------------------	--	--

ВПРАВА 1. Користуючись табл.1, утворіть форму Genetivus sing. і визначте основу слова.

Labor (робота), calor (тепло), catheter (катетер), index (індекс), frutex (кущ), provisor (провізор), miles (воїн).

ВПРАВА 2. Утворіть множину.

pulmo, onis m	Stipes, it is m	Pes, pedis m	Color, oris m
dolor, oris m	Frutex, icis m	Sapo, onis m	Cortex, icis m

ВПРАВА 3. Користуючись табл.1, перекладіть наступні словосполучення.

Настоянка перцю, трава водяного перцю, кора дерева, запах мила, легені людини, квітки маку, кольор рідини, запах нашатирного спирту, серцевий біль (cor, cordis n - серце), головний біль (caput, itis n - голова), відвар квітів, відвар квітів вахти.

ВПРАВА 4. Користуючись табл.4, перекладіть словосполучення.

Активоване вугілля	Carbo, onis m + activatus, a, um
Чисте повітря	Aer, aeris m + purus, a, um
Червона рідина	Liquor, oris m + ruber, bris, bra
Медичне мило	Sapo, onis m + medicates, a, um
Ліва легеня	Pulmo, onis m + sinister, tra, trum
Висушена квітка	Flos, floris m + exsiccatus, a, um
Діетиловий ефір	Aether, eris m + diaethylicus, a, um
Доросла людина	Homo, inis m + adultus, a, um
Подрібнена кора	Cortex, icis m + concisus, a, um
Сильний біль	Dolor, oris m + validus, a, um

ВПРАВА 5.

1. Перекладіть рідною мовою:

1. Flores Chamomillae exsiccati pulverati. 2. Carbo activatus pulveratus. 3. Liquor ad clavos. 4. Liquor Ammonii anisatus. 5. Solutio Acidi borici. 6. Solutio Cyanocobalamini 0,01% pro injectionibus. 7. Solutio Synoestrololi 20% oleosa. 8. Solutio Retinoli acetates oleosa. 9. Solutio Mentholi 1% oleosa. 10. Solutio Folliculini oleosa. 11. Solutio Lassari oleosa. 12. Solutio Natrii tetraboratis 3%. 13. Solutio Acidi salicylici spirituosa 3%. 14. Solutio Hydrogenii peroxydi 3%. 15. Solutio Iodi spirituosa 1%. 16. Sapo medicatus. 17. Liquor amarus. 18. Pulvis albus. 19. Stigmata Maydis. 20. Radix Plantaginis concisa. 21. Flores Adonidis exsiccati. 22. Cum radicibus Taraxaci. 23. Aspersionis pro infantibus. 24. Adeps suillus pro cataplasmatibus. 25. Ampullae pro injectionibus. 26. Liquor ad gargarisma.

ВПРАВА 6. Напишіть в рецептурній формі:

Carbo activatus; carbo niger; semen Lini; semen Cucurbitae; flores Tiliae; flores et herba Serpylli; oleum Abietis; succus herbae Bidentis tripartitae; pulvis radices Valerianae; extractum stigmatum Maydis fluidum; Pix liquida; solutio Iodi spirituosa 1%; flores Ribis nigri; solutio Acidi salicylici; cortex Abietis; solutio Tocopheroli acetatis oleosa; mucilago Amyli; aether medicatus.

ВПРАВА 7. Перекладіть і напишіть в рецептурній формі::

1. Мило лікувальне. 2. Галуни алюмокалієвієві. 3. Сірка обложена. 4. Розчин ергокальциферолу в маслі. 5. Сік подорожника. 6. Настойка заманіхи. 7. Листя брусниці. 8. Настій листя чорної смородини. 9. У міру вимоги. 10. Розчин тіаміну броміду для ін'єкцій. 10. Капсули для дітей. 11. Ізотонічний розчин хлориду натрію. 12. Відвар кореневища подорожника. 14. Суспензія гідрокортизону ацетату 0,5%. 15. П'явки медичні. 15. Рідкий екстракт кукурудзяних рилець. 16. Густий екстракт чоловічої папороті. 17. Мед очищений. 12. 10,0 екстракту і порошку кореня лакрічника. 19. Розчин гідрокарбонату натрію для полоскання. 20. Складний порошок солодкої. 21. Березовий дьоготь. 22. Квіти бузини чорної. 23. Кореневище лепехи. 24. Настій квіток календули. 25. Наполяжи трави черги трьохраздільної. 26. Насіння мигдаля гіркого.

ІМЕННИКИ ЖІНОЧОГО РОДУ ІІІ ВІДМІНИ

До іменників жіночого роду належать іменники ІІІ відміни, які в **Nom.sing.** мають закінчення **-do, -go, -io, -s, -as, -us, -ax, -ux, ix, -is, -es** (рівноскладові).

Кожному закінченню в **Nom.sing.** відповідає певна форма основи слова, яка проявляється в **Gen.sing.**

Таблиця 1.

Закінчення в Nom.sing	Характер основи	Іменники жіночого роду ІІІ відміни		Приклади
		Nominativus	Genetivus	
-do	-inis	hirudo	hirudinis	hirudo, inis f - п'явка
-go	-inis	Plantago	Plantaginis	Plantago, inis f - подорожник
-io	-onis	injectio	injectionis	injectio, onis f - ін'єкція
-n/r+s	-tis	pars	partis	pars, partis f - частина
-as	-atis	sanitas	sanitatis	sanitas, atis f - здоров'я
-is	-idis	Thermopsis	Thermopsidis	Thermopsis, idis f - термопсис, мишатник
-is	-eris	pulvis	pulveris	pulvis, eris m - порошок
-is (рівносклад.)	-is	apis	apis	apis, apis f - бджола
-es (рівносклад.)	-is	Ribes	Ribis	Ribes, Ribis n - смородина
-ax	-acis	borax	boracis	borax, acis f - бура
-ux	-ucis	nux	nucis	nux, nucis f - горіх
-ix	-icis	Filix	Filicis	Filix, icis f - папороть

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Adonis, idis f – адоніс, горицвіт	Ribes, Ribis n – смородина
Arachis, idis f – арахіс	Vitis(is) idaea (ae) – брусниця
Berberis, idis f – барбарис	solutio, onis f - розчин
Bidens, ntis f – череда	radix, icis f - корінь
Digitalis, is f – дігіталіс, наперстянка	injectio, onis f - ін'єкція
Echinopanax, acis f - заманиха	inhalatio, onis f – інгаляція
Filix, icis f – папороть	rix, picis f – смола
Filix mas (maris) – чоловіча папороть	mucilago, inis f - слиз
Mays, Maydis f – кукурудза	infans, ntis f – дитина
nux, ucis f - горіх	cutis, cutis f – шкіра
Nux vomica (ae) – блювотний горіх	latitudo, inis f- ширина
Plantago, inis f – подорожник	longitudo, inis f - довжина

Таблиця 2. Суфікси іменників жіночого роду.

СУФІКС	ЗНАЧЕННЯ	ПРИКЛАДИ
-io (-onis)	абстрактне значення дії, процесу	destillatio, onis f - дистилляція
-it is (-itidis)	назви захворювань запального характеру	bronchitis, itidis f - бронхіт

NB!

Винятки чоловічого роду	Винятки середнього роду	Номенклатурні назви
turio, onis m - пагін	Ribes, Ribis n - смородина	adeps suillus – свиняче сало
pulvis, eris m - порошок	Echinopanax, acis n - заманиха	axungia porcina – свинячий жир
adeps, adipis m - сало		pix liquida -дъоготь
sulfas, atis m - сульфат		

Іменники жіночого роду відмінюються за приголосним та змішаним типами!

Таблиця 3. ЗРАЗОК ВІДМІНЮВАННЯ

Casus	Singularis	Pluralis
NOM	-do,-go,-io, -s,-as,-us,-ax, -ux, ix,-is,-es	-es
GEN	-is	-um (-ium)
DAT	-i	-ibus
ACC	-em	-es
ABL	-e	-ibus

ВПРАВА 1. Користуючись табл.1, утворіть форму Gen. Sing. і визначте основу слова.

qualitas	Ononis	rax	Salix
magnitudo	origo	congelatio	Orchis

ВПРАВА 2. Користуючись табл.3, утворіть множину.

radix	nux	pars	separatio
pulvis	nitras	suspensio	injectio

ВПРАВА 3. Перекладіть наступні словосполучення.

Suspensio Zinc-insulini	Baccae Ribis	Herba Adonidis
Tinctura Nucis	Flores Bidentis	Oleum Arachidis
Folia Plantaginis	Injectio Insulini	Solutio vitamini A

ВПРАВА 4. Перекладіть словосполучення.

Кора кореня	Лист подорожника	Квітка тернопсиса
Настоянка папороті	Корінь дігіталісу	Порошок стрептоциду

ВПРАВА 5. Узгодьте іменник з прикметником.

Розчин олійний	Solutio, onis f +oleosus, -a, -um
Ін'єкція внутрішньовенна	Injectio, onis f + intravenosus, -a, -um
Крохмальний слиз	Mucilago, inis f + amylaceus, -a, -um
Череда трьохроздільна	Bidens, ntis f + tripartitus, -a, -um
Барбарис червоний	Berberis, idis f +ruber, -bra,-brum
Смородина чорна	Ribes, is n+ niger, -gra,-grum

ІМЕННИКИ СЕРЕДНЬОГО РОДУ ІІІ ВІДМІНИ

До іменників середнього роду належать іменники ІІІ відміни, які в. мають закінчення –en, -us, -ur, -ma, -e, -al, -ar. Кожному закінченню в Nom.sing відповідає певна форма основи слова, яка проявляється в Gen.sing.

Таблиця 1.

Закінчення в Nom.sing	Характер основи	Іменники жіночого роду ІІІ відміни		СЛОВНИКОВА ФОРМА
		Nominativus	Genetivus	
-en	-inis	semen	seminis	semen, inis n – сім'я, насіння
-us	-oris -eris	corpus genus	corporis generis	corpus, oris n – тіло genus, eris n -рід
-ur	-oris -uris	jecur Sulfur	jecoris Sulfuris	jecur, oris n – печінка (морських тварин та риби) Sulfur, uris n – сірка, сульфур
-ma	-atis	rhizoma	rhizomatis	rhizoma, atis n - кореневище
-e	-is	Secale	Secalis	Secale, is n - жито
-l	-lis	animal	animalis	animal, alis n - тварина
-ar	-aris	Nuphar	Nupharis	Nuphar, aris n - глечики

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

alumen, inis n – галун	lac, lactis n –молоко
alumen ustum – палений галун	saccharum lactis –молочний цукор
caput, it is n – голова	mel, mellis n –мед
cataplasma, atis n – компрес, припарка	nomen, inis n –ім'я
corpus vitreum – склоподібне тіло	sal, salis n –сіть
derma, atis n – шкіра	stamen, inis n – тичинка
elixir, iris n – еліксир	stigma, atis n –приймочка
gargarisma, atis n –полоскання	systema, atis n –система
hepar, atis n –печінка (людини)	tempus, oris n -час
jecur, oris n - печінка (морських тварин та риби)	Nuphar, aris n – глечики
oleum jecoris –риб'ячий жир	Secale, is n –жито
oleum jecoris Aselli – масло печінки	Secale cornutum (i) – маткові ріжки, спориня
трески	Ribes, Ribis n – смородина

vulnus, eris n - рана	
-----------------------	--

Іменники середнього роду відмінюються за приголосним, голосним та змішаним типами!

Таблиця 2.ЗРАЗОК ВІДМІНЮВАННЯ ЗА ПРИГОЛОСНИМ (ГОЛОСНИМ) ТИПОМ

Casus	Singularis	Pluralis
NOM	-en, -us, -ur, -ma (приголосний тип) -e, -al, -ar (голосний тип)	-a -ia
GEN	-is	-um (-ium)
DAT	-i	-ibus
ACC	= Nom	-a (-ia)
ABL	-e (-i)	-ibus

Таблиця 3 . Суфікси іменників середнього роду.

СУФІКС	ЗНАЧЕННЯ	ПРИКЛАДИ
-oma(-atis)	назви пухлин	blastoma, atis n – пухлина myoma, atis n – міома (пухлина мя'зової тканини)

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

rhizoma cum radicibus Valerianae	кореневище з коренями валеріани
semina Sinapis	насіння гірчиці
mel depuratum	очищений мед
emulsum olei jecoris Aselli	емульсія масла печінки трески
emulsum seminum Cucurbitae	емульсія насіння гарбуза
ex tempore	за потребою
sal carolinum	карловарська сіль
systema nervosum centrale	центральна нервова система

ВПРАВА 1. Користуючись табл.1, утворіть форму Genetivus Singularis і визначте основу слова.

Nom.sing	Gen.sing.	Nom.sing	Gen.sing.	Nom.sing	Gen.sing.
alcohol		pectus		abdomen	
guttur		fel		blastoma	

ВПРАВА 2. Користуючись табл.2, утворіть множину.

ОДНИНА	МНОЖИНА	ОДНИНА	МНОЖИНА
caput		genus	
corpus		animal	
nom en		vulnus	
elixir		stigma	

ВПРАВА 3. Перекладіть наступні словосполучення.

elixir compositum	plasma siccum	mel depuratum	dolor capitis
lac maternum	animal domesticum	alcohol aethylicum	ad dolorem capitis
stigmata Maydis	stamina alba	infusum rhizomatis Calami	dolor cordis
partes corporis	e seminibus	praeparata Secalis cornuti	compositio Salis carolini

ВПРАВА 4. Узгодьте іменник з прикметником.

	ІМЕННИК III відміни	ПРИКМЕТНИК
глибока рана	vulnus, eris n	profundus, -a, -um
червоний еліксир	elixir, iris n	ruber, -bra, -brum
етилловий спирт	alcohol, olis n	aethylicus, -a, -um
подрібнене кореневище	rhizoma, atis n	concisus, -a, -um

ГРЕЦЬКІ ІМЕННИКИ ЖІНОЧОГО РОДУ III ВІДМІНИ

До іменників жіночого роду III відміни належить група рівноскладових іменників грецького походження, які в **Nom.sing.** мають закінчення **-is**. В **Gen.sing.** вони також закінчуються на **-is**.

Табл 1.

CASUS	SINGULARIS	PLURALIS	SINGULARIS	PLURALIS
NOM	-is	-es	dosis	doses
GEN	-is	-ium	dosis	dosium
DAT	-i	-ibus	dosi	dosibus
ACC	-im	-es	dosim	doses
ABL	-i	-ibus	dosi	dosibus

Табл 2. **ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ НОВІ СЛОВА!**

Dosis, is f	доза, кількість ліків	певна	Lysis, is f	розкладання, розчинення, зняття напруги або спазму
Basis, is f	основа		Orexis, is f	апетит
Narcosis, is f	наркоз		Sclerosis, is f	склероз
Sepsis, is f	сепсис, загноєння		Prophylaxis, is f	профілактика
Diagnosis, is f	діагноз		Phthisis, is f	сухоти
Analysis, is f	аналіз		Febris, is f	лихоманка, температура
Hydrolysis, is f	гідроліз		Tussis, is f	кашель
Synthesis, is f	синтез		Sinapis, is f	гірчиця

NB! ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Pro dosi	Медичний вираз, що означає разову дозу, тобто кількість ліків на один прийом
Dosis pro dosi minima	Мінімальна доза на прийом
Dosis pro dosi media seu therapeutica	Терапевтична або середня доза на прийом
Dosis pro dosi maxima	Максимальна доза на прийом
Dosis pro dosi therapeutica Laevomycetini stearatis – 1,0	Терапевтична доза на прийом левоміцетину стеарату становить 1 грам

Табл.3. **ВЖИВАННЯ В РЕЦЕПТУРІ.**

Recipe: Aetheris diaethylici pro narcosi 100,0 Da. Signa.	Recipe: Tabulettas contra tussim numero 10 Da. Signa.
Візьми: Діетілового ефіру для наркозу 100,0 Видай. Познач.	Візьми: Таблетки проти кашлю числом 10 Видай. Познач.

ВПРАВА 1. Провідмініювайте словосполучення «хронічний кашель».

ВПРАВА 2. Перекладіть наступні словосполучення, користуючись табл.3.

Укр.	Лат.
Сухий кашель (siccus,a,um)	
Проти кашля (Асс.)	
При сухоті (Асс.)	
Для наркозу (Аbl.)	
Тропічна лихоманка	
Проти склерозу	
При сепсисі	
Для апетиту	
Токсична доза (toxicus,a,um)	
Проти лихоманки	
При кашлі	
Для аналізу	

ВПРАВА 3. Перекладіть.

1.Codeinum tussim levat. 2. Signa: pro analysi. 3. Thiopentalum-natrium et Hexenalum pro narcosi intravenosa adhibentur. 4. Oleum Sinapis aethereum irritat tunicam mucosam et cutim. 5. Medicus 0,05 Methyltestosteroni pro dosi praescribit. 6. Phthivazidum est medicamentum contra phthisim. 7.Chloretoni 0,3-0,5 pro dosi ut sedativum, at 0,5-1,0 pro dosi ut hypnoticum praescribuntur. 8. Tussilago farfara ad tussim vetuste adhibetur. 9. Semina Sinapis nigrae adhibentur in medicina. 10. Acidum barbituricum est basis chemica multorum medicamentorum hypnoticorum et narcoticorum. 11. Amor et tussis non celatur. 12. Enumerat miles vulnera, pastor oves. 13. Diagnosis bona, curatio bona. 14.Contra vim mortis non medicamenta in hortis.

ВПРАВА 4. Знайдіть переклад для наступних крилатих висловів:

1	Prima lex historiae, ne quid falsi	a	Зовнішній вигляд обманює
---	------------------------------------	---	--------------------------

	dicat.		багатьох.
2	Homo locum ornat, non hominem locus.	b	Літо не завжди триватиме: вийте гнізда! (Своєчасно беріться за справу!)
3	Quod non videt oculus, cor non dolet.	c	Друзі – злодії часу (Друзі забирають час).
4	Decipit frons prima multos.	d	Борода росте, а голова не розумнішає.
5	Aestas non semper durabit: condite nidos!	e	Людина прикрашає місце, а не місце людину.
6	A capite.	f	Потреба всього навчить.
7	Barba crescit, caput nescit.	g	Чого не бачить око, того серцю не шкода.
8	Necessitas magistra.	h	Перше правило історії - не говорити брехні.
9	Ad opus!	i	Від голови (від початку).
10	Amici fures temporum.	j	До роботи!

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Перекладіть рідною мовою:

1. Flores Chamomillae exsiccati pulverati. 2. Carbo activatus pulveratus. 3. Liquor ad clavos. 4. Liquor Ammonii anisatus. 5. Solutio Acidi borici. 6. Solutio Cyanocobalamini 0,01% pro injectionibus. 7. Solutio Synoestrolis 20% oleosa. 8. Solutio Retinoli acetates oleosa. 9. Solutio Mentholi 1% oleosa. 10. Solutio Folliculini oleosa. 11. Solutio Lassari oleosa. 12. Solutio Natrii tetraboratis 3%. 13. Solutio Acidi salicylici spirituosa 3%. 14. Solutio Hydrogenii peroxydi 3%. 15. Solutio Iodi spirituosa 1%. 16. Sapo medicatus. 17. Liquor amarus. 18. Pulvis albus. 19. Stigmata Maydis. 20. Radix Plantaginis concisa. 21. Flores Adonidis exsiccati. 22. Cum radicibus Taraxaci. 23. Aspersionis pro infantibus. 24. Adeps suillus pro cataplasmatis. 25. Ampullae pro injectionibus. 26. Liquor ad gargarisma.

2. Перекладіть і напишіть в рецептурній формі:

1. Мило лікувальне. 2. Галуни алюмокалієвієві. 3. Сірка обложена. 4. Розчин ергокальциферолу в маслі. 5. Сік подорожника. 6. Настоянка заманіхи. 7. Листя брусниці. 8. Настій листя чорної смородини. 9. У міру вимоги. 10. Розчин тіаміну броміду для ін'єкцій. 10. Капсули для дітей. 11. Ізотонічний розчин хлориду натрію. 12. Відвар кореневища подорожника. 14. Суспензія гідрокортизону ацетату 0,5%. 15. П'явки медичні. 15. Рідкий екстракт кукурудзяних рилець. 16. Густиий екстракт чоловічої папороті. 17. Мед очищений. 12. 10,0 екстракту і порошку кореня лакрічника. 19. Розчин гідрокарбонату натрію для полоскання. 20. Складний порошок солодкої. 21. Березовий дьоготь. 22. Квіти бузини чорної. 23. Кореневище лепехи. 24. Настій квіток календули. 25. Насіння мигдаля гіркокого.

3. Напишіть в рецептурній формі:

Carbo activatus; carbo niger; semen Lini; semen Cucurbitae; flores Tiliae; flores et herba Serpylli; oleum Abietis; succus herbae Bidentis tripartitae; pulvis radicis Valerianae; extractum stigmatum Maydis fluidum; Pix liquida; solutio Iodi spirituosa 1%; flores Ribis nigri; solutio Acidi salicylici; cortex Abietis; solutio Tocopheroli acetatis oleosa; mucilago Amyli; aether medicatus.

4. Перекладіть рідною мовою наступні рецепти:

1. Recipe: Olei Salviae 0,1
Glycerini 5,0
Natrii carboxymethylcellulosi 1,0
Aquaе purificatae 20ml
Misce. Da.
Signa :

- 2.Recipe: Infusi herbae Bidentis 30,0 – 200ml
Da.
Signa:
- 3.Recipe: Infusi corticis Alni 15,0 – 200ml
Da.
Signa :
- 4.Recipe: Boracis 5,0
Aquae destillatae
Glycerini ana 5ml
Misce. Da.
Signa :
- 5.Recipe: Decocti radice Inulae 20,0 – 200ml
Sirupi Glycyrrhizae 10,0
Misce . Da.
Signa :
- 6.Recipe: Aluminis 3,0
Decocti foliorum Salviae 300ml
Misce. Da.
Signa:
- 7.Recipe: Emulsi olei jecoris Aselli 200,0
Da in vitro fusco.
Signa :
- 8.Recipe: Pulveris foliorum Plantaginis 5,0
Zinci oxydi 10,0
Talci 2,5
Misce. Da.
Signa:
- 9.Recipe: Pulveris rhizomatis cum radicibus Valerianae
Pulveris foliorum Melissa ana 2,5
Boli albae
Talci ana 5,0
Misce. Da.
Signa:
10. Recipe: Zinci sulfatis 0,025
Resorcini 0,1
Dicaini 0,01

Aquae pro injectionibus 10ml
Solutionis Adrenalini hydrochloridi 0,01% guttas X
Misce. Da.
Signa :

5. Перекладіть латинською мовою наступні рецепти:

1. Візьми: Масляного розчину ретинолу ацетату 5,0

Вініліну 10,0

Дьогтю 5,0

Пасти Лассара 50,0

Пасти цинку 100,0

Змішай. Видай.

Познач:

2. Візьми: Кислоти саліцилової

Дьогтю

Розчину Люголя в гліцерині по 5,0

Сірки осадженої 7,5

Розчину ментолу в олії 2,0

Оксиду цинку 10,0

Скипидару 2,0

Ланоліну 25,0

Вазеліну 35,0

Змішай. Видай.

Познач:

3. Візьми: Мила косметичного 100,0

Тетраборату натрію 20,0

Розчину аміаку 10% 70мл

Пергідроля 10 мл

Змішай. Видай.

Познач:

4. Візьми: Розчину Токоферолу ацетату в олії

Розчину ергокальциферолу масляного

Розчину ретинолу ацетату масляного по 3,3

Ланоліну 15,0

Спермацету 20,0

Персикової олії 20,0

Тетраборату натрію 0,5

Цитрусової олії 1,0

Дистильованої води 15 мл

Змішай. Видай.

Познач:

5.Візьми: Нашатирного спирту 0,5% - 30мл
Видай.
Познач:

6.Візьми: Скипидару
Свинячого сала по 15,0
Змішай. Видай.
Познач:

7.Візьми: Сірки осадженої 4,0
Кислоти саліцилової
Левоміцетину по 1,0
Ефіру медичного 20,0
Змішай. Видай.
Познач:

8.Візьми: Сірки осадженої 6,0
Таніна
Резорцина по 2,0
Гліцерину 5,0
Розчину хлоралгідрата 5% 150мл
Розчину борної кислоти 3% 60мл
Змішай. Видай.
Познач:

9.Візьми: Сірки осадженої
Натрію
Миля
Очищеної води
Змішай. Видай.
Познач:

тетраборату
лікувального по 80,0
200 мл

10.Візьми: Квіток
Квіток липи по
Листя м'яги
Листя берези по 10,0
Насіння льону 15,0
Змішай. Видай.
Познач:

ромашки
5,0

ЗАНЯТТЯ 12 ПРИКМЕТНИКИ III ВІДМІНИ (II-а група прикметників)

В ЛАТИНСЬКІЙ МОВІ ІСНУЄ ДВІ ГРУПИ ПРИКМЕТНИКІВ.

I-а група – це прикметники I-II відміни. Їх словникова форма:	II-а група - це прикметники III відміни. Їх можна поділити на три групи:
<p>purus, -a, -um- чистий, -a, -e niger, -gra, -grum – чорний, -a, -e sanus, -a, -um –здоровий, a, e</p>	<p>А. Прикметники з трьома родовими закінченнями Б. Прикметники з двома родовими закінченнями В. Прикметники з одним родовим закінченням</p>

Табл.1.

А. Прикметники з трьома родовими закінченнями. Їх словникова форма:

Словникова форма	m	f	n	переклад
Silvester, tris,tre	silvester	silvestris	silvestre	лісовий, a, e

Б. Прикметники з двома родовими закінченнями. Їх словникова форма:

Словникова форма	m	f	n	переклад
Vernalis, e	vernalis	vernalis	vernale	весняний, a, e

В. Прикметники з одним родовим закінченням. Їх словникова форма:

Словникова форма	Genetivus	m	f	n	переклад
Simplex, icis	Simplic-is	simplex	simplex	simplex	простий, a, e

Табл.2. ПРИКЛАДИ ВІДМІНЮВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ III ВІДМІНИ.

CASUS	Singularis		Pluralis	
	Masc., Fem.	neutrum	Masc., fem.	neutrum
NOM	vernalis	vernale	vernales	vernalìa
GEN	vernalis	vernalis	vernalium	vernalium
DAT	vernali	vernali	vernalibus	vernalibus
ACC	vernalem	vernale	vernales	vernalìa
ABL	vernali	vernali	vernalibus	vernalibus

Табл. 3. ОСНОВНІ МОДЕЛІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

МОДЕЛЬ 1

Означуваний іменник + узгоджене означення

Наприклад: *bacca silvestris* -лісова ягода; *Juniperus communis* - ялівець звичайний; *aether medicinalis* -медичний ефір; *Streptocidum album solubile* - стрептоцид білий розчинний

МОДЕЛЬ 2

Означуваний іменник + неузгоджене означення

Означуваний іменник + неузгоджене означення

Наприклад: *tinctura Convallariae majalis* – настоянка конвалії травневої; *infusum foliorum Berberidis vulgaris* – настій листя барбарису звичайного; *oleum Pini silvestris* – олія сосни лісової; *solutio Norsulfazoli solubilis* - розчин розчинного норсульфазолу.

МОДЕЛЬ 3

Означуваний іменник + неузгоджене означення + узгоджене означення

Наприклад: extractum Berberidis amurensis fluidum – рідкий екстракт барбарису амурського
solutio Adrenalini hydrochloridi sterilis – стерильний розчин гідрохлориду адреналіну; *facultates plantarum utiles* - корисні якості ролин

Табл. 4. Використання прикметників II-ї групи в рецептурі:

Іменник	Прикметник	Узгоджене означення	Використання в рецептурі
Adonis, idis f	Vernalis, y	Adonis vernalis	Herba Adonidis vernalis Rp: Herbae Adonidis vernalis
Tinctura, ae f	Simplex, icis	Tinctura simplex	Tinctura Valerianae simplex Rp: Tincturae Valerianae simplicis
Succus, is m	Naturalis, e	Succus naturalis	Succus gastricus naturalis Rp: Succii gastrici naturalis
Dosis, is f	Talis, e	Dosis talis	Rp:..... Da tales doses numero 10 Видай такі дози числом 10
Pars, rtis	Aequalis, e	Pars aequalis	Rp: Divide in partes aequales Поділи на рівні частини

Табл. 5. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Medicinalis, e	медичний	Vulgaris, e	звичайний	Dulcis, e	солодкий
Officinalis, e	лікарський	Communis, e	звичайний	Viridis, e	зелений

Naturalis, e	натуральний	Omnis, e	весь	Pinguis, e	жирний
Sterilis, e	стерильний	Talis, e	такий	Mollis, e	м'який
Subtilis, e	дрібний	Aequalis, e	рівний	Letalis, e	смертельний
Utilis, e	корисний	Simplex, icis	простий	Solubilis, e	розчинний
Pectoralis, e	грудний	Recens, ntis	свіжий	Vaginalis, e	піхвовий
Volatilis, e	леткий	Chinensis, e	китайський	Rectalis, e	ректальний
Normalis, e	нормальний	Canadensis, e	канадський	Mitis, e	слабкий
Vernalis, e	весняний	Arvensis, e	польовий	Fortis, e	сильний(за дією)

ВПРАВА 1. Перекладіть.

Althaea officinalis, Thymus vulgaris, Anisum vulgare, Malva silvestris, hirudo medicinalis, globulus vaginalis, suppositorium rectale, in lagena originali, capsula dura et capsula mollis, Glucosum solubile, aether medicinalis et aether pro narcosi, oleum Pini silvestris, sapor dulcis, bacillus brevis, tabulettae perorales, tabulettae sublinguales, partes aequales, solutio injectabilis, oleum vegetabile, systema nervosum centrale, dosis maxima pro injectionibus intramuscularibus, Convallaria majalis, Hydrastis (жовтокорінь) canadensis, via enteralis (a verbo Graeco “enteron” – Latine “intestinum”) - per os, per rectum; via parenteralis -sub cutem, intra venas, intra musculos et cetera.

ВПРАВА 2. Користуючись таблицею, а) перекладіть словосполучення; б) запишіть словосполучення в рецептурній формі.

Sapo, onis m	Griseofulvinum, i n	Elixir, iris n
Viridis, e	Fortis, e	Pectoralis, e
Sapo viridis	Griseofulvinum forte	Elixir pectorale
Recipe: Saponis viridis Візьми: Зеленого мила	Recipe: Griseofulvini fortis Візьми: Грізофульвіна форте	Recipe: Elixiris pectoralis Візьми: Грудного еліксіру

УКР	ЛАТ
Зелений лист	
солодкий сироп	
медична капсула	
дрібний порошок	
літкий лінімент	
м'яка мазь	
жирна олія	
лісова квітка	

валеріана лікарська	
жирна мазь	
свіжа трава	
смертельна доза	
календула лікарська	
розчинна таблетка	
м'яка паста	
стерильний розчин	
простий пластир	
цитрамон форте	

ВПРАВА 3. Перекладіть рецепти.

Візьми: Розчину діпрофіліну 2,5% 10 мл Видай такі дози числом 5 в ампулах. Познач.	Візьми: Розчину норсульфазолу розчинного 5% 20 мл Видай. Познач.	Візьми: Таблетки морфоцикліну 0,15 кишкворозчинні числом 20 Видай. Познач.
---	---	---

ВПРАВА 4. Знайдіть переклад для наступних крилатих висловів.

1	Doctrina est fructus dulcis radices amarae	a	Мова правди проста.
2	Vacua vasa plurimum sonant.	b	Поєднувати приємне з корисним.
3	Miscere utile dulci.	c	Дим вітчизни солодкий.
4	Alienis delectari malis – voluptas inhumana.	d	Ми захоплюємося чужоземним, хоча часто дома маємо краще.
5	Omnia mea mecum porto.	e	Порожній посуд голосно дзвенить
6	Fortes fortuna adjuvat	f	Вченість – це солодкий плід гіркого кореня.
7	Veritatis simplex oratio.	g	Все своє ношу з собою.
8	Ames parentem, si aequus est; si aliter, feras (Syrus).	h	Доля допомагає сміливим.
9	Dulcis fumus patriae	i	Тішитися з чужого нещастя – нелюдська радість.
10	Miramur exotica, cum interdum domi habemus meliora.	j	Люби батька, якщо він справедливий; якщо ні – терпи!

ВПРАВИ ДЛІА САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Перекладіть на рідну мову:

1. Pulvis Schizandrae chinensis.
2. Pulvis subtilis. 3. Lysolum medicinale. 4. Unguentum Sulfacyli solubilis. 5. Sapo viridis. 6. Elixir pectorale. 7. Systema nervosum centrale. 8. Extractum Equiseti arvensis fluidum. 9. Praeparatum sterile.
10. Sapor dulcis. 11. Decoctum dulce. 12. Berberis amurensis. 13. Adonis vernalis. 14. Oleum pingue. 15. Remedium mite. 16. Mixtura fortis. 17. Hirudo medicinalis. 18. Ledum palustre. 19. Succus gastricus naturalis. 20. Animal silvestre. 21. Convallaria majalis. 22. Injectio intramuscularis. 23. Pro injectionibus intramuscularibus. 24. Emplastrum simplex. 25. Calendula officinalis. 26. Aether medicinalis. 27. Juniperus communis. 28. Da tales doses numero 6. 29. Divide in 10 partes aequales. 30. Linimentum volatile.

2. Перекладіть на латинську мову:

1. Кульбаба лікарська. 2. Сосна лісова. 3. Конвалія травнева. 4. Чебрець звичайний (vulgaris, e). 5. Стрептоцид розчинний. 6. Сильнодіюча ін'єкція. 7. Сосна лісова. 8. Трава хвоща польового. 9. Солодкий порошок. 10. Стерильний розчин. 11. Ромашка аптечна. 12. Внутрішньом'язова ін'єкція. 13. Настоянка лимонника китайського. 14. Солодкий корінь. 15. Рослинна олія. 16. Свіжий сік. 17. Леткий лінімент. 18. Зелене медичне мило. 19. Жирний крем. 20. М'якодіюча мазь. 21. Настій трави багульника болотного. 22. Грудний компрес. 23. Простий сироп. 24. Видай такі дози числом 10. 25. Розділити на 6 рівних частин

3. Перекладіть латинською мовою наступні рецепти:

1. Візьми: Порошка китайського лимонника 0,5
Видай такі дози числом 12
Познач:
2. Візьми: Рідкого екстракту хвоща польового 30 мл
Видай.
Познач:
3. Візьми: Мазі сульфацилу розчинного 20%
Видай.
Познач:
4. Візьми: Скипидару
Хлороформу по 10,0
Леткого лініменту до 60,0
Змішай. Видай.
Позначю
5. Візьми: Кофеїну – натрію бензонату 1,0

- Броміду натрія 3,0
Настоянки лимонника китайського 6 мл
Води очищеної 200 мл
Змішай. Видай
Познач:
6. Візьми: Мила зеленого 35,0
Кислоти саліцилової 12,5
Вазеліну 15,0
Змішай. Видай.
Познач:
7. Візьми: Кислоти саліцилової
Дьогтю
Лізолу медичного по 2,5
Оксиду цинку
Сірки осадженої по 5,0
Новокаїну 1,0
Скипидару 1,0
Ланоліну 15,0
Вазеліну 20,0
Змішай. Видай
Познач:
8. Візьми: Масла соняшникового 45,0
Розчину ергокальциферолу ацетату в маслі 5% 0,5
Розчину ретинолу ацетату в маслі 0,15
Нікотинової кислоти 0,05
Екстракту алое 10,0
Ланоліну 30,0
М'ятної води до 50 мл
Змішай. Видай.
Познач:
9. Видай: Сірки обложеної
Натрію тетраборату
Мила зеленого по 80,0
Дистильованної води 200,0
Змішай. Видай.
Познач:
10. Візьми: Трави череди
Квіток ромашки по 10,0
Листя шавлії 20,0
Змішай. Видай.

Познач:

11. Візьми: Кислоти саліцилової
Левоміцетину
Сірки осадженої по 5,0
Ефіру медичного 30,0
Розчину кислоти борної 3% 30мл
Змішай. Видай.
Познач:

ЗАНЯТТЯ 13

ДІЄПРИКМЕТНИКИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ АКТИВНОГО СТАНУ

ДІЄПРИКМЕТНИКИ МИНУЛОГО ЧАСУ ПАСИВНОГО СТАНУ	ДІЄПРИКМЕТНИКИ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ АКТИВНОГО СТАНУ
depuratus, -a, -um -очищений, -a, -e concentratus, -a, -um - концентрований, -a, -e exsiccatus, -a, -um – - висушений, a, e	Studens, ntis -вивчаючий stimulans, ntis -стимулюючий conservans, ntis -зберігаючий

Табл.1.

УТВОРЕННЯ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ АКТИВНОГО СТАНУ

ДІЄСЛОВО	ДІЄПРИКМЕТНИК		ПЕРЕКЛАД
	NOM.	GEN.	
Oxyda-re - окисляти	oxyda-ns	oxyda-ntis	окисляючий
Stude-re - вивчати	stude-ns	stude-ntis	вивчаючий
Solv-ere - розчиняти	Solv-ens	Solv-entis	розчиняючий
Audi-re- слухати	Audi-ens	Aidu-entis	слухаючий

Табл.2. ПРИКЛАДИ ВІДМІНЮВАННЯ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ

CASUS	Singularis	Pluralis
	masculinum, femininum, neutrum	masculinum, femininum, neutrum
NOM	stimulans	Stimulantes stimulantia
GEN	stimulantis	stimulantium
DAT	stimulanti	stimulantibus
ACC	stimulantem stimulans	Stimulantes stimulantia
ABL	stimulanti	stimulantibus

Табл.3 ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Adstringens, ntis	в'язучий	Expectorans, ntis	відхаркуючий
Irritans, ntis	подразнюючий	Repellens, ntis	відлякуючий
Anticoncipiens,	протизаплідний	Nutriens, ntis	поживний

ntis			
Defendens, ntis	захисний	Constituens, ntis	формуотворювальний
Laxans, ntis	проносний	Proveniens, ntis	зростаючий

ВПРАВИ

ВПРАВА 1. Перекладіть рідною мовою і напишіть в рецептурній формі:
 Cremor emoliens, pasta defendens, mixtura expectorans, unguentum photodefendens, cremor nutriens, linimentum dissipans, liquor repellens, solutio Viridis nitentis, remedium corrigens, pulvis exsiccans, cremor dealbans, aspersio cicatricans, mucilago dissipans, tinctura decorticans, unguentum comedens, inflammatio abscedens, pasta albicans.

ВПРАВА 2. Перекладіть латинською мовою:
 Живильний крем, формотворний засіб, розсмоктуюча рідина, підсушуюча присипка, відхаркувальна пігулка, пом'якшувальна мазь, відлякувальний засіб, захисна паста, розчин діамантової зелені, фотозащисний крем, загоюючий бальзам, розсмоктуюча рідина, вибілюючий лінімент, роз'їдаюча кислота, відлющуюче молочко, коригуючий сироп, живильний крем, дратівливий запах.

У тій частині рецепту, в якій лікар вказує, яку лікарську форму слід надати узятим речовинам, вживається підрядне речення мети з дієсловом *fiō, fieri* – робитися, утворюватися. Це дієслово вживається лише в 3-м обличчі єдиного і множинного числа:

Fiat - хай утворюється, хай вийде
Fiant – хай утворюються, хай вийдуть

ВПРАВА 1. Утворіть дієприкметники теперішнього часу активного стану від дієслів. Які слова утворились в українській (англійській) мовах?

Інфінітив	дієприкметник	Інфінітив	дієприкметник
Continere - містити		Conservare - зберігати	
Laborare - працювати		Docere - навчати	
Aspirare - прагнути		Assistere - стояти поруч, допомагати	
Dissertare - міркувати		Componere - складати	

ВПРАВА 2. Користуючись таблицею 3, побудуйте терміни.

Означуваний іменник	дієприкметник	узгоджене означення в Nom. та Gen sing.
Mixtura, ae f	expectorans, ntis	mixtura expectorans, mixturae expectorantis
Pulvis, eris m	laxans, ntis	pulvis laxans, pulveris laxantis
Сік	в'яжучий	
паста	захисна	
кулька	протизапідна	
засіб	екстрагуючий	
засіб	поглинаючий	
засіб	коригуючий	
запах	подразнюючий	
алкоголь	розчиняючий	
препарат	стимулюючий	

ВПРАВА 3. Утворіть множину:

Рослина зростаюча			
Рідина розчиняюча		Кулька прозапідна	
Порошок захисний		Клізма поживна	
Жінка вагітна		Кислота окисляюча	

Табл. 4. Використання дієприкметників в рецептурі:

Іменник	дієприкметник	Узгоджене означення	Використання в рецептурі
Leuzea, ae f левзея	Carthamoides сафлоровидний	Leuzea carthamoides Левзея сафлоровидна	Tinctura Leuzeae carthamoidis Rp: Tincturae Leuzeae carthamoidis
Pasta, ae f паста	Defendens, захисний	Pasta defendens Захисна паста	Pasta Furacilini defendens Rp.: Pastae Furacilini defendentis
Solutio, onis f розчин	Viride nitens Діамантовий зелений	Solutio Viridis nitentis Розчин діамантового зеленого	Rp.: Solutionis Viridis nitentis

ВПРАВА 4. Перекладіть:

Homo sapiens	
Vaccinum polyvalens	
Musculus biceps	
Aorta descendens	

Chenopodium ambrosioides	
Praeparata pharmaceutica composita	
Praeparata pharmaceutica simplicia	
E foliis et floribus Covallariae majalis	
Oleum pingue	
.Saccharum ut constituens aut corrigens	
.Materia nutriens	
.Axungia porcina recens	
.Compositio unguenti ophthalmici	
.Volens – nolens	
.Amantes – amentes.	

ВПРАВА 5. Перекладіть рецепти:

R.:Decocti corticis Hippophaes rhamnoidis (крушинова) ex 15,0-200 ml Da. Signa.	R.: Chinosoli Acidi borici ana 0,2 Butyri Cacao quantum satis ut fiat globulus vaginalis Da tales doses numero 6. Signa	R.: Solutionis Neriolini spirituosae 0,02% 10 ml Da. Signa.
R.:Solutionis Apomorphini hydrochloridi 1% 5 ml Sterilisa! Da. Signa.	R.:Iodi puri 0,02 Kalii iodidi 0,2 Luminali 0,4 Extracti radice Valerianae 2,0 Da. Signa.	R.: Tetracyclini hydrochloridi 0,1 Olei pro injectionibus ad 100 ml Misc. Da. Signa.

ВПРАВА 6. Знайдіть переклад для наступних крилатих висловів:

1	Amantes – amentes.	a	Про смаки не сперечаються.
2	Sero venientibus ossa.	b	Знай час (На все свій час).
3	Sol lucet onibus.	c	Огонь, море і жінка – три лиха.
4	Quot homines, tot sententiae.	d	Минає час без вороття.
5	Nosce tempus.	e	Закохані – божевільні.
6	De gustibus non est disputandum.	f	Сонце світить усім.
7	Fugit irreparabile tempus.	g	Ятриться рана у серці.
8	Ignis, mare, mulier – tria mala.	h	Хто пізно приходить – тому кістки.
9	Vivit sub pectore vulnus.	i	Скільки людей, стільки й думок.
10	Unum os, duas autem aures habemus, ut plus audiamus, minus dicamus.	j	Ми маємо один рот, але два вуха, щоб більше слухати і менше говорити.

ВПРАВИ ДЛЯ
САМОСТФЙНОГО
ВИКОНАННЯ

ВПРАВА 3. Перекладіть
наступні рецепти рідною мовою:

1. Recipe : Proserini 0,01
Sacchari 0,2
Misce, fiat pulvis
Da tales doses numero 20
Signa.
2. Recipe : Natrii fluoridi
Boli albae ana 1,0
Glycerini 1,2 ml
Misce, fiat pasta. Da. Signa.
3. Recipe : Methylli salicylatis
Chloroformii ana 50,0
Misce, fiat linimentum.
Da. Signa.
4. Recipe : Naphthalani 40,0
Sulfuris praecipitati
Picis liquidae ana 15,0
Saponis viridis 30,0
Misce, fiat unguentum. Da. Signa.
5. Recipe : Olei Armeniacae 60,0
Olei Ricini 20,0
Acidi borici 2,5
Lanolini
Cetacei ana 50,0
Misce. Da. Signa.
6. Recipe : Natrii tetraboratis 3,0
Paraffini 6,0
Lanolini 25,0
Aquae purificatae 10 ml
Misce. Da. Signa.
7. Recipe : Unguenti Hydrocortisoni 1% 20,
Linimenti naphthalanati 2.0
Anaesthesini 1,0
Olei Pruni
Lanolini ana 30,0
Misce. Da. Signa.
8. Recipe : Acidi salicylici 1,0
Hydrargyri amidochloridi

- Bismuthi subnitratіs ana 3,0
 Vaselini
 Lanolini ana 50,0
 Misce. Da. Signa.
9. Recipe : Kalii iodidi 5,0
 Natrii hyposulfitis 0,1
 Aquae purificatae 4ml
 Lanolini anhydrici 15,0
 Adipis suilli depurati 30,0
 Misce, fiat unguentum. Da.
 Signa.
10. Recipe : Infusi florum Calendulae
 Infusi florum Chamomillae ana 40ml
 Glycerini 5,0
 Mentholi 0,1
 Misce. Da. Signa.

ВПРАВА 4. Перекладіть латинською мовою наступні рецепти:

1. Візьми: Фенолу 0,075
 Ментолу 0,015
 Таніна 0,075
 Кислоти саліцилової 0,75
 Резорцину 1,35
 Кислоти борної 2,5
 Настоянки евкаліпта 0,75
 Евкаліптової олії 2 краплі (guttas II)
 Дистильованої води 300 мл
 Змішай. Видай. Познач.
2. Візьми: Кислоти карболової
 Сірки очищеної
 Левоміцетину по 30,0
 Спиртового розчину борної кислоти 3% 100мл
 Змішай. Видай. Познач.
3. Візьми: Масла какао 4,0
 Спермацету 5,0
 Персикової олії 45,0
 Білого воску 6,0
 Ланоліну 10,0
 Натрія тетраборату 0,25
 Розчину ретинолу ацетату в олії 1,5
 Цитрусової олії 0,5
 Змішай. Видай. Познач.
4. Візьми: Хініну гідрохлорид 1,0
 Кислоти саліцилової 1,5
 Ртуті оксиду білого осадженого 1,0

- Пергідроля Х крапель
Гліцерину 2,5
Ланоліну 30,0
Води очищеної 10 мл
Змішай, хай вийде мазь.
Видай. Познач.
5. Візьми: Антипірину 5,0
Масла какао 10,0
Ланоліну 30,0
М'ятної води 15 мл
Змішай. Видай. Познач:
6. Візьми: Фенілсаліцилату 7,0
Хініну сульфату 5,0
Гліцерину 3,0
Цинкової мазі
Пасту Лассара по 50,0
Змішай, хай вийде мазь. Видай. Познач:
7. Візьми: Мила косметичного 100,0
Натрія тетраборату 20,0
Нашатирного спирту 10% 70мл
Пергідроля 10 мл
Змішай. Видай. Познач:
8. Візьми: Настоянки календули
Настоянки перцю стручкового
Настоянки м'яти
Настоянки полину гіркої по 10 мл
Настоянки звіробою
Соку подорожника по 5 мл
Гліцерину 3,0
Змішай. Видай.
Познач:

ЗАНЯТТЯ 14 IV ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

До IV відміни належать іменники чоловічого і середнього родів, які в Gen.sing. закінчуються на –us.
Nom.sing. чоловічого роду – us
Nom.sing.середнього роду - u.

СЛОВНИКОВА ФОРМА: fructus, us m – плід, фрукт; cornu, us n - ріг

Таблиця 1. ЗРАЗОК ВІДМІНЮВАННЯ

CASUS	SINGULARIS	PLURALIS
NOM	fructus	fructus
GEN	fructus	fructuum
DAT	fructui	fructibus
ACC	fructum	fructus
ABL	fructu	fructibus

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ НОВІ СЛОВА:

fructus,us m – плід	lapsus, us m - помилка
spiritus, us m - спирт	exitus, us m – кінець, вихід
usu, us m - вживання	gustus, us m - смак
situs, us m - місце	sensus, us m - почуття
status, us m - стан	cornu, us n - ріг
visus, us m - зір	manus, us f - рука
motus, us m - рух	Quercus, us f - дуб

Табл. 2. Іменники с закінченням -us в Nom.sing.

II відміни	III відміна	IV відміна
hortus, i m - сад	vulnus, eris n - рана	appetitus, us m - апетит
locus, i m -місце	genus, eris n -рід	risus, us m – сміх

Табл 3. ВЖИВАННЯ ІМЕННИКІВ IV ВІДМІНИ В РЕЦЕПТУРІ.

1) fructus,us m – плід
Fructus Rosae – плід шипшини (однина!)
Fructus Rosae – плоди шипшини (множина!)
Fructus Rosae concisus – плід шипшини подрібнений (однина)
Fructus Rosae concisi – плоди шипшини подрібнені (множина)
Decoctum fructuum Crataegi – відвар плодів глоду
Recipe: Fructuum Rosae – Візьми: Плодів шипшини
Recipe: Fructuum Capsici concisorum - Візьми: Подрібнених плодів перцю
Recipe: Decocti fructuum Crataegi – Візьми: Відвару плодів глоду

<p>2) spiritus, us m – спирт Spiritus aethylicus = Spiritus Vini - Етиловий спирт = Винний спирт Spiritus aethylicus rectificatus = Spiritus Vini rectificatus – Очищений етиловий спирт Recipe: Spiritus aethylici rectificati – Візьми: Очищеного етилового спирту Recipe: Spiritus Vini rectificati – Візьми: Очищеного винного спирту Recipe: Spiritus Acidi borici – Візьми: Спирту борної кислоти Recipe: Spiritus formicici – Візьми: Спирту мурашиного</p>
<p>3) Quercus, us f – дуб Cortex Quercus - дубова кора Recipe: Corticis Quercus - Візьми: Дубової кори</p>
<p>4) ad usum externum – для зовнішнього вживання ad usum internum – для внутрішнього вживання Recipe: Solutionis Iodi ad usum internum 15 ml – Візьми: Розчину йоду для внутрішнього вживання 15 мл</p>

ВПРАВИ

ВПРАВА 1. Перекладіть рідною мовою:

1. Fructus Crataegi. 2. Fructus seu baccae Juniperi. 3. Fructus Capsici concisi. 4. Fructus Rosae concisi pulverati. 5. Fructus Hippophaes maturi. 6. Fructus Juglandis viridi. 7. Spiritus aethylicus dilutus. 8. Cortex Quercus. 9. Fructus Anisi vulgaris pulverati. 10. Vaccina et sera pro usu veterinario. 11. Capsulae pro usu interno. 12. Cremores pro usu externo. 13. Unguenta pro usu externo. 14. Pulveres pro usu interno. 15. 100,0 fructuum Sambuci nigrae. 16. 50,0 fructuum Rosae et 75,0 fructuum Crataegi.

ВПРАВА 2. Перекладіть латинською мовою:

1. Дубова кора. 2. Етиловий спирт. 3. Плоди жостеру проносного. 4. Спирт мурашиний. 5. Мазь для зовнішнього вживання. 6. Відвари для внутрішнього вживання. 7. 100,0 плодів обліпихи. 8. 150,0 висушених плодів малини. 9. Розбавлений етиловий спирт для компресів 10.. 50 мл 70% етилового спирту для зовнішнього вживання. 11. 30,0 плодів шипшини в порошок. 12. Відвар плодів брусниці. 14. Настій плодів глоду для внутрішнього вживання. 15. Емульсія для зовнішнього вживання. 16. 25 мл мурашиного спирту.

ВПРАВА 3. Перекладіть рідною мовою наступні рецепти:

1. Recipe : Sulfuris depurati 2,0
Glycerini
Spiritus camphorati ana 5,0
Aquaе purificatae 60ml
Misce. Da.
Signa.
2. Recipe : Picis liquidae
Saponis viridis ana 15,0
Spiritus aethylici 95 % 15ml
Misce, fiat linimentum. Da.
Signa.
3. Recipe : Decocti corticis Quercus 10,0 -
150ml
Aluminis 2,0
Glycerini 15,0
Misce. Da.
Signa.
4. Recipe : Acidi salicylici 1,0
Spiritus aethylici 95% 1,0
Collodii 8,0
Viridis nitentis 0,01
Misce. Da.
Signa.
5. Recipe : Fructuum Rosae 100,0
Fructuum Crataegi 50,0
Fructuum Rubi idaei 25,0
Fructuum Hippophaë ana 25,0
Misce. Da.
Signa.
6. Recipe : Resorcini
Acidi carbolicі ana 10,0
Thymoli 1,0
Boracis 2,0
Glycerini 15ml
Spiritus aethylici rectificati 50ml
Aquaе purificatae ad 200ml
Misce. Da.
Signa.

4. Перекладіть наступні рецепти латинською мовою:

1. Візьми: Спирту борного 2% 10,0
Видай.
Познач.

2. Візьми: Саліцилової кислоти 1,0
Касторової олії 0,5
Ефіру медичного 5,0
Спирту борного 3%
Спирту етилового 96% по 50 мл
Змішай. Видай. Познач.

3. Візьми: Глини білої
Стрептоциду по 10,0
Левоміцетину 5,0
Кислоти саліцилової 1,0
Спирту етилового 96%
Ефіру медичного по 50 мл
Змішай. Видай.
Познач.

4. Візьми: Плодів обліпихи
Плодів анісу по 2,0
Прополісу 0,5
Воску жовтого 12,5
Соняшникової олії 50,0
Змішай, хай вийде мазь. Видай.
Познач.

5. Візьми: Трави пастушої сумки
Плодів і листя смородини чорної по 10,0
Гліцерину 10,0
Води очищеної 50 мл
Змішай, хай вийде настій для зовнішнього
вживання. Видай. Познач:

ВПРАВА 4. Перекладіть:

Fructus Juniperi.	Fructus Rubi idaei	Fructus Vitis idaeae
Fructus Juniperi pulverati	Fructus Rubi idaei triti	Fructus Rubi idaei exsiccati
Fructus Ribis recentes	Fructus Ribis nigri recentes	Decoctum fructuum Oxycocci
Quercus petrea	Oliva est fructus	Vitaminum P e fructibus Rosae

In fructibus	fructus Anisi vulgaris	In fructu Scizandrae chinensis
Spiritus diaethylicus	Status quo	Cor in situ

ВПРАВА 5. Перекладіть:

УКР.	ЛАТ.
Плоди і олія обліпихи	
плоди малини в сиропі	
плоди бузини чорної	
плоди і квітки глоду	
смертельний кінець	
поганий зір	
рука права і ліва	
мазь для зовнішнього вживання	
етиловий спирт і медичний ефір	
для апетиту	
теперішній стан	
стан хворого на цей момент	
причина смертельного кінця	
розчин йоду для внутрішнього вживання	
емульсія для внутрішнього вживання	
помилка мови	

ВПРАВА 6. Напишіть рецепти без скорочень та перекладіть українською мовою.

Rp.: Spir. aethyl. 95% 20 ml Aq. pro inject. 100 ml M.D.S.	Rp.: Tularini ad usum intracutaneum 1,0 D.t.d. N 5 in amp. S.
Rp.: Inf. fr. Anisi 15,0-200 ml D.S.	Rp.: Fr. Sorbi 100,0 D.S.
Rp.: Fr. Juniperi pulverat. 30,0 Salis carolini facticii 75,0 Farinae Secalis et Aq.dest. q.s. ut f. electuarium D.S.	Rp.: Sulfur. depur. 2,0 Glycerini Spir. camphor. aa 5,0 Aq. dest. 60 ml M.D.S.
Rp.: Ol.Rusci 2,5 Spir.aethyl. 75% Aetheris medicinalis aa 25 ml	Rp.: Resorcini Ac.carbolici aa 10,0 Thymoli 1,0

M.D.S.	Boracis 2,0 Glycerini 15 ml Spir. V. rectific. 50 ml Aq. dest. ad 500 ml M.D.S.
--------	--

ВПРАВА 7. Перекладіть рецепти.

В.: Ефіру для наркозу 35,0 Гідрохлориду хініну 0,5 Етилового спирту 95% 3 мл Персикової олії до 60,0 З.В.П.	В.: Настоянки блювотного горіха Настоянки стручкового перцю по 12 мл Резорцину 2,0 Етилового спирту 70% до 100 мл З.В.П.
В.: Настою плодів ганусу 20,0-200 мл В.П.	В.: Плодів суниці 200,0 В.П.
В.: Листя сени Кори крушини Плодів коріандру Кореня солодки по 50,0 Змішай, щоб утворився збір. В.П.	В.: Олії блекоти Нашатирного спирту Метилу саліцилату по 30,0 Змішай, щоб утворився лінімент. В.П.
В.: Брильянтового зеленого 0,3 Етилового спирту 70% 10 мл Дистильованої води 60 мл З.В.П.	В.: Очищеного винного спирту 20% 100 мл Розчину глюкози 30% 50 мл Змішати. Простерилізувати. Позначити.

ЗАНЯТТЯ 15 V ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

**ДО V ВІДМІНИ НАЛЕЖАТЬ ІМЕННИКИ ЖІНОЧОГО РОДУ, ЯКІ В GEN.SING. ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НА – EI.
NOM.SING. – ES**

До 5-ї відміни відносяться іменники жіночого роду, які в родовому відмінку однини мають закінчення, – ei, у називному відмінку однини іменники 5-ї відміни закінчуються на – es. У родовому відмінку множини у них закінчення – erum.

Res, rei, f	річ, справа
Dies, diei, f	день
Scabies, scabiei, f	короста
Species, speciei, f	вид, збір

Слово « species » у значенні « збір », тобто суміш висушеної і подрібненої лікарської рослинної сировини, вживається лише в множині, тому прикметники при ньому також мають бути в множині.

Species (specierum) ad cataplasmata	збір для припарок
Species (specierum) ad gargarismata	збір для полоскань
Species adstringentes (specierum adstringentium)	терпкий збір
Species amarae (specierum amararum)	гіркий збір
Species cholagogae (specierum cholagogarum)	жовчогінний збір
Species diaphoreticae (specierum diaphoreticarum)	потогінний збір
Species purificantes (specierum purificantium)	очищаючий збір
Species aromaticae (specierum aromaticarum)	ароматичний збір
Species relaxantes (specierum relaxantium)	розслабляючий збір
Species polyvitaminicae (specierum polyvitarum)	полівітамінний збір

СЛОВНИКОВА ФОРМА: species, ei f – 1) вид (в ботаниці); 2) збір, чай (лікарська форма)

Табл 1. ЗРАЗОК ВІДМІНЮВАННЯ

CASUS	SINGULARIS	PLURALIS
NOM	species	species
GEN	speciei	specierum
DAT	speciei	speciebus
ACC	speciem	species
ABL	specie	speciebus

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ НОВІ СЛОВА:

res, rei f – річ, справа	scabies, ei f - короста
dies, diei m, f - день	rabies, ei f - сказ

Табл 2. ВЖИВАННЯ ІМЕННИКІВ V ВІДМІНИ В РЕЦЕПТУРІ.

1) Іменник dies, diei m, f – день – у медичній термінології чоловічого роду, але він належить до жіночого роду, коли означає точно визначений день.

Dosis pro dosi - разова доза, доза на прийом	Dosis pro die – добова доза, доза на день
--	---

2) species, ei f – 1) вид (в ботаниці); 2) збір, чай (лікарська форма)

Лікарська форма «збір, чай» є сумішшю подрібненої рослинної сировини (квіток, листків, плодів, кореня).

В значенні «збір» цей іменник в більшій кількості фармакопей усього світу вживається

у множині. Тому прикметник, який означає назву збору, узгоджується з іменником «species» також у множині.

NB! Українською мовою “species, ei f – збір, чай” перекладають в однині!

species amarae	збір гіркий (для збудження апетиту)
species antiasthmaticae	збір протиастматичний
species antihæmorrhoidales	збір протигеморойний
species cardiacae	збір серцевий
species carminativae	збір вітрогінний
species cholagogae	збір жовчогінний
species diaphoreticæ	збір потогінний
species diureticæ	збір сечогінний
species gastricæ	збір шлунковий
species sedativæ	збір заспокійливий
species laxantes	збір проносний
species pectorales	збір грудний
species polyvitaminicæ	збір полівітамінний
species stomachicæ	збір шлунковий

Табл. 3. Відповідно в рецептах назви зборів вживаються в формі **Gen.pluralis**:

Recipe: Specierum sedativarum (якщо назва збору – прикметник 1-ї групи)

Візьми: Заспокійливого збору

Recipe: Specierum laxantium (якщо назва збору – прикметник 2-ї групи)

Візьми: Проносного збору

Recipe:

.....

Misce, fiant species sedativæ – Змішай, щоб утворився заспокійливий збір

3) contra scabiem – проти корости unguentum contra scabiem – мазь проти корости	contra rabiem – проти сказу vaccinum contra rabiem – вакцина проти сказу
---	--

ВПРАВА 1. Напишіть рецепти без скорочень та перекладіть українською мовою.

Rp.: Sp.pectoralium 100,0 D. in sacc. chartac. S.	Rp.: Sp. chlagogarum 50,0 D. in sacc. S.
Rp.: Hb.Origani 1,0 Fol.Farfarae Rad. Althaeae aa 20,0 M. f.sp. S.	Rp.: Fl.Crataegi Hb.Hyperici Fl.Filipendulae aa 1,0 Fol.Melissae 2,0 M. f. sp. D.t.d. N20. Signa.
Rp.: Hb.Adonidis vernalis 8,0 Fol.Menthae piperitae 1,0 M f.sp. D.t.d. N3 in sacc.chart. Signa.	Rp.: Rad.Althaeae Rad. Glycyrrhizae aa 10,0 Hb. Thymus vulg. 40,0 M. f. sp. D.S.
Rp.: R.Valerianae Fr.Juniperi aa 5,0 Fr. Coriandri Hb.Centaurii Fol. Farfarae R.Liquiritiae Fol.Menyanthidis trifoliatae aa 7,0 Fr. Rosae 12,0 Fol.Menthae piper. 10,0 M. f. sp. Da in sacc. chart. Signa.	Rp.: Hb. Adinidis vern. 2,0 Rhiz. cum r. Valer. 1,5 M.f.sp. Hb. Origani 1,0 Fol. Farfarae Rp.: Hb.Origani 1,0 Fol. Farfarae R. Althaeae aa 20,0 M. f. sp. D.S.

ВПРАВА 2. Перекладіть рецепти.

В.: Листків перцевої м'яти Квіток бузини Квіток липи по 10,0 Змішай, щоб утворився збір. Познач.	В.: Плодів малини Листків мати-й-мачухи по 20,0 Трави материнки 10,0 Змішай, щоб утворився збір. Познач.
В.: Кореня алтеї Кореня солодки по 20,0 Плодів кропу 10,0 Змішай, щоб утворився збір.	В.: Кори крушини 3,0 Листків кропиви 2,0 Кореневища з коренями валеріани 1,5

	Познач.		Олії кропу 5 крапель Змішай, щоб утворився збір. Познач.
В.:	Квіток ромашки Трави деревію Трави полину Листків перцевої м'яти Змішай, щоб утворився збір. Познач.	В.:	Трави водяного перцю 150,0 Трави хвоща Коря живокосту Квіток ромашки Кори крушини Листя подорожника по 50,0 Змішай, щоб утворився збір. Познач.

ВПРАВА 3. Виберіть відповідне закінчення:

1. Species purificant... (arum, es).
2. Specierum diaphoretic... (ium, erum).
3. Specierum polyvitaminic... (es, arum).
4. Misce, ... species (fiant, fiat).
5. Species adstringent... (es, ae).
6. Species aromatic... (es, ae).
7. Species relaxant... (es, arum).
8. Specierum cholagog... (arum, ium).
9. Speci... amarae. (es, arum).
10. Misce, fiant speci... (es, erum).
11. Speci ... cardiacae.
12. Misce, fiant species adstringent... (ium, es).

ВПРАВА 4 Перекладіть латинською мовою:

1. Збір для полоскань.
2. Змішай, хай вийде ароматичний збір.
3. 100,0 потогінного збору.
4. Візьми 50,0 жовчогінного збору.
5. Змішай, хай вийде терпкий збір.
6. Візьми 75,0 терпкого збору.
7. Очищаючий збір.
8. Візьми 100,0 сердечного збору.
9. Збір для припарок.
10. Розслабляючий збір.
11. Візьми 150,0 полівітамінного збору.

ВПРАВА 5 Перекладіть рідною мовою наступні рецепти:

1. Recipe : *Herbae Adonidis vernalis* 5,0
Radicis et rhizomatis Valerianae 20,0
Herbae Leonuri 10,0
Misce, fiant species. Da.
Signa :
2. Recipe : *Fructuum Crataegi* 15,0
Herbae Adonidis vernalis 5,0
Radicis et rhizomatis Valerianae 10,0
Herbae Urticae 5,0
Foliorum Menthae piperitae 5,0
Misce, fiant species. Da.
Signa :
3. Recipe : *Florum Chamomillae* 20,0
Herbae Absinthii 10,0
Foliorum Salviae 5,0
Misce, fiant species. Da.
Signa:

4. Recipe: Herbae Bidentis
Foliorum Plantaginis
Foliorum Menthae piperitae ana 10,0
Misce, fiant species. Da.

Signa:

5. Recipe: Fructuum Myrtilli 20,0
Herbae Equiseti arvensis 15,0
Foliorum Uvae ursi 10,0
Fructuum Rosae pulveratorum 10,0
Misce, fiant species. Da.

Signa:

IV. Перекладіть наступні рецепти латинською мовою:

1. Візьми: Збору, що очищує 50,0
Видай в мішечку.

Познач.

2. Візьми: Листя подоржника 10,0
Кореня кульбаби 20,0
Змішай, хай вийде збір. Видай.

Познач.

3. Візьми: Трави звіробою
Трави черги
Трави пастушої сумки по 10,0
Змішай, хай вийде збір. Видай.

Познач.

4. Візьми: Кореня алтея
Кореня солодки по 10,0
Трави чебреця звичайного 40,0
Змішай, хай утвориться збір.

Видай. Познач.

5. Візьми: Трави горицвіту весняного 8,0
Листя м'яги перцевою 1,0
Змішай, хай утвориться збір.
Видай такі дози числом 6 в паперових пакетиках.

Познач.

6. Візьми: Листя евкаліпта
Квіток календули
Трави звіробою по 10,0
Змішай, хай вийде збір
Видай такі дози числом 10 в паперових пакетиках
Познач.

7. Візьми: Листя кропиви 5,0
Трав пастушої сумки 3,0

Плодів анісу 2,0
Змішай, хай вийде асептичний збір.
Видай в пакетиках.
Познач.

8. Візьми: Листя м'яти перцевою 10.0
Плодів фенхеля
Квіток липи
Насіння льону
Кореня солодкої по 5,0
Змішай, хай вийде шлунковий збір. Видай.
Познач.

9. Візьми: Кореня кульбаби 10,0
Плодів анісу звичайного 5,0
Трави тисяччолістника 15,0
Змішай, хай вийде збір. Видай.
Познач:

ЗАНЯТТЯ 16

УМОВНИЙ СПОСІБ ДІЄСЛОВА

В рецептурі і фармацевтичній літературі на латинській мові умовний спосіб знаходить більш поширене вживання, ніж наказовий спосіб.

Умовний спосіб вживається : 1) в незалежних реченнях для вираження наказу або спонукання замість наказового способу

НАКАЗОВИЙ СПОСІБ		УМОВНИЙ СПОСІБ	
Misce	Змішай	Misceatur	Змішати
Da	Видай	Detur	Видати
Da tales doses	Видай такі дози	Dentur tales doses	Видати такі дози
Divide in partes aequales	Розділи на рівні частини	Dividatur in partes aequales	Розділити на рівні частини
Sterilisa	Простерилізуй	Sterilisetur	Простерилізувати
Signa	Познач	Signetur	Позначити

2) в підрядних реченнях мети зі сполучником *ut* – щоб (який в рецепті можна не писати)

Зазвичай в рецептах, в яких вказують, яку лікарську форму слід надати засобам, прописаним лікарем, вживається підрядне речення з дієсловом *fiо, fieri* –робитися, утворюватися.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Misce, (ut) fiat pulvis	Змішай, щоб утворився порошок
Misce, (ut) fiat pulvis subtilissimus	Змішай, щоб утворився найдрібніший порошок
Misce (ut) fiat suppositorium	Змішай, щоб утворився супозиторій
Misce (ut) fiat suppositorium rectale	Змішай, щоб утворився ректальний супозиторій
Misce, (ut) fiat unguentum	Змішай, щоб утворилась мазь
Misce, (ut) fiat globulus	Змішай, щоб утворилась кулька
Misce, (ut) fiant globuli vaginales	Змішай, щоб утворились піхвові кульки
Misce, (ut) fiant species	Змішай, щоб утворився збір
Misce, (ut) fiant species aromaticae	Змішай, щоб утворився ароматичний збір
Misce, (ut) fiant species sedativae	Змішай, щоб утворився заспокійливий збір

NB!

Recipe: Massae pilularum quantum satis ut fiant pilulae numero 60	Візьми: Пілюльної маси скільки потрібно, щоб утворились пілюлі числом 60
---	---

ВПРАВА 1. Перекладіть рецепти.

Recipe: Oxygenii 1,5 Da. Signa.	Recipe: Acidi lactici 50 ml Da. Signa.
Recipe: Extracti Sanguisorbae fluidi 30 ml Da. Signa.	Recipe: Suppositoria cum Digitoxino 0,00015 numero 10 Da. Signa.
Recipe: Proserini 0,01 Sacchari 0,2 Misce, fiat pulvis. Dentur tales doses numero 20. Signetur.	Recipe: Solutionis Apomorphini hydrochloridi 1% 5 ml Sterilisetur! Da in vitro nigro. Signa.
Recipe: Haematogeni liquidi 250,0 Detur. Signetur.	Recipe: Tincturae Rhei amarae 50 ml Da. Signa.
Recipe: Tabulettas Raunatini 0,002 obductas numero 20 Da. Signa.	Recipe: Tabulettas "Aeronum" numero 10 Detur. Signetur.

ВПРАВА 2. Перекладіть рецепти.

Візьми: Промедола 0,02 Масла какао 3,0 Змішай, щоб утворився супозиторій Видати такі дози числом 6 Позначити	Візьми: Олії блекоти Нашатирного спирту Метілу саліцілату по 30,0 Змішай, щоб утворився лінімент Видати. Позначити.
Візьми: Розбавленої чистої хлоридної кислоти 4 мл Пепсину 2,0 Простого сиропу 50, 0 Дистильованої води 150 мл Змішай, щоб утворилась мікстура	Візьми: Чистого йоду 0,02 Йодіду калія 0,2 Люмінала 0,4 Порошка листя дігіталісу 1,0 Екстракту кореня валеріани 2,0 Екстракту кореня солодки

Видати. Позначити	скільки потрібно, щоб утворились пілюлі числом 40 Видати. Позначити.
Візьми: Вініліна 20,0 Персикової олії 80 мл Змішай. Видай. Познач.	Візьми: Фосфата натрія Гідрокарбоната натрія по 20,0 Змішати. Видати. Позначити.
Візьми: Броміда натрія Броміда амонія по 2,0 Дистильованої води 200 мл Змішати. Видати. Позначити.	Візьми: Спиртового розчину йода 5% 2мл Таніна 3,0 Глицерина 10 мл Змішати. Видати. Позначити.
Візьми: Мазі метіла саліцілата 10% 25.0 Видати. Позначити.	Візьми: Ерітроміцина аскорбата 0,1 Видати. Позначити.

ЗАНЯТТЯ 17 СКОРОЧЕННЯ В РЕЦЕПТАХ

ЛІКАРІ В РЕЦЕПТАХ ВЖИВАЮТЬ РІЗНОМАНІТНІ СКОРОЧЕННЯ.

<p>Rp.: Iodi puri 0,01 Kal. iodidi 0,2 Calcii glycerophosphatis Phytini aa 4,0 Extr. et pulv. r.Liquir. q.s. ut f. pil. N40 D.S.</p>	<p>Recipe: Iodi puri 0,01 Kal. iodidi 0,2 Calcii glycerophosphatis Phytini ana 4,0 Extracti et pulveris radice Liquiritiae quantum satis ut fiant pilulae numero 40 Detur. Signetur.</p>
<p>Rp.: Sulfur. pct. Ol. Rusci aa 1,0 Zinzi oxydi Amyli Tritici aa 2,5 Vaselini 20,0 M. f. ung. D.S.</p>	<p>Recipe: Sulfuris praecipitati Olei Rusci ana 1,0 Zinci oxydi Amyli Tritici ana 2,5 Vaselini 20,0 Misce, fiat unguentum Detur. Signetur.</p>
<p>Rp.: Camph. tr. 0,1 Sacchari 0,25 M. f. pulv. D. t. d. N 10 in ch. cer. S.</p>	<p>Recipe: Camphorae tritae 0,1 Sacchari 0,25 Misce, fiat pulvis Dentur tales doses numero 10 in charta cerata Signetur.</p>

ВПРАВА 1. Запишіть рецепти без скорочень, перекладіть українською мовою.

1	Rp: Ung.Tetracyclini ophthalmici 0,2% 25,0 D.S.	
2	Rp: Ol. Helianthi Chloroformii ana 15,0 M.D.S.	
3	Rp: Trichomonacidi 0,25 Vaselini ad 50,0 M. f. susp. Sterilisa! D.S.	
4	Rp: Cerae flavae 5,0 Gummi Armeniacae 1,25 Aq. depur. q. s. ut f. em. D.S.	

5	Rp: Tab. Corazoli 0,1 N 10 D.S.	
6	Rp: Phoxymethylpenicillini 100000 ЕД D.t.d. N 20 in tab. S.	
7	Rp: Ol. Terebinthinae Chloroformii ana 10,0 Lin. ammoniati ad 60,0 M. f. lin. D.S.	
8	Rp: R.Valerianae Fr. Juniperi aa 5,0 Fr.Coriandri Hb. Centaurii Fol. Farfarae R.Liquiritiae Fol Menyanthidis trifoliatae aa 7,0 Fr.Rosae 12,0 For.Menthae piperitae 10,0 M.f.sp. Da in sac.chart. S.	
9	Rp: Sir. Aloës cum Ferro 200 ml Da in vitr. fusc. S.	
10	Rp: Theophyllini 0,2 But. Cacao 2,0 M. f. supp. D. t. d. N 10. S.	
11	Rp: Supp. cum extr. Belladonnae 0,05 N 40. D.S.	
12	Rp: Inf. hb.Leonuri 15,0-200 ml Phenobarbitali 2,0 Natrii bromidi 3,0 M.D.S.	
13	Rp: Extr. Eleuterococci fl. 50 ml Da in vitr. fusc. S.	
14	Rp: Inf. fol. Uvae ursi 10,0-180 ml D.S.	
15	Rp.: Pulv.r. Rhei Magnesiae ustae aa 0,3 Extr. Belladonn. 0,015 M.f.pulv. D.t.d. N 10. S.	
16	Rp : Extr. Strychni sicci 0,3 Calcii glycerophosphatis 6,0 M.pil.q.s.ut f. Pil. N 30 D.S.	

17	Rp.: Mentholi 0,02 Zinci oxydi 1,0 Sol. Adrenalini hydrochloridi 0,1 gtts. X Vaselini 10,0 M.f.ung. D.S.	
18	Rp.: Sp. laxantium 5,0 D. in sacc. cer. S.	
19	Rp.: Picis liquidate Saponis viridis aa 15,0 Spit. aeth. 95% 15 ml M.f. lin. D.S.	
20	Rp.: Hb. Adon. vern. 2,0 Rhiz. cum r. Valer. 1,5 M.f. sp. D.S.	

**ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК
НАЗВИ ДЕЯКИХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН, ЇХ СИРОВИНИ І ЛІКАРСЬКИХ
РОСЛИННИХ ЗАСОБІВ**

A

Abies, etis *f* ялиця
Absinthium, ii *n* полин гіркий
Adonis (-idis) vernalis (-is) горицвіт
весняний
Allium (-ii) cepa (-ae) цибуля
Allium (-ii) sativum (-i) часник
Alnus, i *f* вільха
Aloë, es *f* алое
Althaea, ae *f* алтея
Amygdala, ae *f* мигдаль (*плід*)
Amygdalus, i *f* мигдаль (*дерево*)
Amylum, i *n* крохмаль
Amylum (-i) tritici крохмаль пшениці
Anethum, i *n* кріп городній
Aiiisum, i *n* аніс, ганус
Aqua (-ae) Amygdalarum amararum вода
гіркомигдальна
Aqua (-ae) Menthae piperitae вода перцевої
м'яти
Arachis, idis *f* арахіс земляний горіх
Arnica (-ae) montana (-ae) арніка гірська
Aronica (-ae) melanocarpa (-ae) горобина
чорноплідна
Artemisia (-ae) vulgaris (-is) полин
звичайний
Avena, ae *f* овес

B

Balsamum (-i) Abies (-itis) medicinale (-is)
бальзам ялиці лікувальний
Belladonna, ae *f* беладонна, сонник
Beta, ae *f* буряк
Betonica, ae *f* буквиця
Betula, ae *f* береза
Bidens (-ntis) tripartita (-ae) череда
трироздільна, причепа, собачі реп'яхи
Bistorta, ae *f* зміювик, ракові шийки
Brassica, ae *f* капуста
Briketum, i *n* брикет
Briketum rhizomatum et radicum Inulae
брикет кореневищ і коренів оману
Briketum rhizomatum cum radicibus
Valerianae брикет кореневищ з коренями
валеріани
Briketum rhizomatum Potentillae erectae
брикет кореневища перстача
пряmostоячого
Briketum folii Plantaginis majoris брикет
листя подорожника великого
Briketum herbae Origanii брикет трави
материнки
Briketum herbae Equiseti arvensis брикет
трави хвоща польового

Bulbus, i m цибулина
Bulbus (-i) Allii sativi *resens* часник свіжий
Bursa (-ae) pastoris грицики

C

Cacao, n (*невідм.*) какао, шоколадне дерево
Calamus, i m лепеха, айр болотяний, шувар
Calendula, ae f календула, нагідки
Cannabis, is f коноплі
Cannabis (-is) sativa (-ae) коноплі посівні
Capsicum, i n перець стручковий червоний
Carvum, i n кмин
Centaurea (-ae) cyani волошка синя або польова
Cerasum, i n вишня (*плід*)
Cerasus, i f вишня (*дерево*)
Chamomilla, ae f ромашка, рум'янок
Chartae (-as) sinapisatae (-as) гірчичники
Chelidonium, ii n чистотіл, бородавник
Chenopodium, ii n лобода
China, ae f хіна
Cichorium, ii n цикорій
Cicuta, ae f цикута
Cina, ae f цитварний полин
Citrum, i n лимон (*плід*)
Citrus, i f лимон (*дерево*)
Concentratum (-i) aquae Amygdalarum amararum концентрат гіркомигдальної води
Convallaria, ae f конвалія
Coriandrum, i n коріандр
Cortex, icis m кора
Cortex (-icis) Quercus кора Дуба
Cortex (-icis) radicis Gossypii кора коренів бавовнику
Corylus, i f фундук
Crambe, es f (*с грецьк.*) капуста
Crataegus, i f глід
Cucumis, eris m огірок
Cucurbita, ae f гарбуз
Cyanus, i f волошка

D

Daucus, i m морква
Delphinium (ii) confusum (i) живокіст заплутаний
Digitalis, is f наперстянка

E

Echinopanax, acis n заманиха
Ephedra, ae f ефедр, ставчак
Equisetum (i) arvense (is) хвощ польовий, сосонка польова
Erysimum (i) canescens (ntis) жовтушник сірий, свиріпа
Eucalyptus, i f евкаліпт
Euphorbia, ae f молочай
Extractum, i n екстракт, витяжка
Extractum(-i) Aloës (fluidurn) pro injectionibus рідкий екстракт алое для ін'єкцій
Extractum(-i) Althaeae siccum сухий екстракт алтеї
Extractum(-i) Polygoni hydropiperis fluidum рідкий екстракт водяного перцю
Extractum(-i) Urticae spissum густий екстракт кропиви
Extractum(-i) Filicis maris siccum сухий екстракт папороті чоловічої
Extractum(-i) Sanguisorbae fluidum рідкий екстракт родовика
Extractum(-i) fructuum Dauci carotae siccum сухий екстракт плодів дикої моркви
Extractum(-i) Pini silvestris in briketis екстракт хвойний в брикетах
Extractum(-i) fructuum Lupuli fluidum рідкий екстракт шишок хмелю

F

Farfara, ae f мати-й-мачуха, підбіл
Ficus, us f смоківниця, інжир, фігове дерево
Filix (-icis) mas (maris) m папороть чоловіча, щитник чоловічий
Flos, floris m квітка
Flores (-um) Helichrysi arenarii квітки безсмертника піщаного
Flores (-um) Calendulae pulverati (-Drum) квітки нагідок в порошок
Foeniculum, i n кріп аптечний, фенхель
Foenum, i n сіно
Folium, ii n листок
Folium (-ii) Farfarae conciso-compressum (i) листок підбілу різано-пресований
Folium (-ii) Menthae piperitae pulveratum (i) листок м'яти перцевої в порошок
Folium (-ii) Eucalypti viminalis листок евкаліпту прутівидного
Fragaria (ae) vesca (ae) суниця лісова
Frangula, ae f крушина
Fructus, us m плід

Fructus (us) Capsici concisus (i) різаний плід стручкового перцю
Fructus (us) Juniperi communis плід ялівця
Fructus (uum) Ribis nigri ягоди чорної смородини
Fructus (uum) Fragariae vescae ягоди лісових суниць
Fungus (i m) betulinus (i) губка (*наріст на дереві*), березовий гриб

G

Gemma, ae f брунька
Gemmae (arum) Betulae бруньки берези
Gemmae (arum) Pini concisae (arum) різані соснові бруньки
Gemmae (arum) Populi бруньки тополі
Gentiana, ae f тирлич
Geranium, ii n герань
Ginseng, n (невідм.) женьшень
Glans, ndis f жолудь
Glycyrrhiza, ae f солодка, солодковий корінь, вербець
Gnaphalium (ii) uliginosum (i) сухоцвіт драговинний, сушениця болотна
Gossypium, ii n бавовник
Granum, i n зерно

H

Helianthus, i m соняшник
Helichrysum (i) arenarium (i) цмин пісковий
Herba, ae f трава.
Herba (-ae) Adonidis vernalis трава горицвіту весняного
Herba (-ae) Digitalis ciliatae трава наперстянки в'їчастої
Herba (-ae) Delphinii confusi трава живокосту заплутаного
Herba (-ae) Ephedrae equisetianae montanae трава ефедри хвощової гірської
Herba (-ae) Xeranthemi annui трава безсмертників однорічних
Herniaria, ae f остудник, білоніг, грижник
Hierochloë, es f зубрівка
Hippophaë, es f обліпіха,
Hordeum, i n ячмінь
Hyoscyamus, i m блекота, куряча сліпота, люлюк
Hypericum, i n звіробій, кривавник

I

Inula, ae f оман
Ipecacuanha, ae f блювотний корінь, іпекакуана
Iris, idis f півники, ірис

J

Juglans, ndis f горіх волоський
Juniperus, i f ялівець

L

Lamium, ii n кропива глуха
Lappa, ae f лопух
Lavandula, ae f лаванда
Ledum (i) palustre (is) багно, багульник
Leonurus, i m пустирник, собача кропива
Lilium, ii n лілія біла
Linum, i n льон
Lupulus, i m хміль
Lycopodium, i n плаун, п'ядич

M

Magnolia, ae f магнолія
Melilotus, i m буркун лікарський
Mays, ydis f кукурудза
Melissa, ae f меліса
Mentha (ae) piperita (ae) перцева м'ята
Millefolium, ii n деревій, рипка, кривавник
Myrtillus, i m чорниця, борівка

N

Napus, i m бруква
Nuphar, aris n глечики
Oleander, dri f олеандр
Oleum, i n олія
Oleum (i) Arachidis арахісова олія
Oleum (i) Ricini in capsulis рицинова олія в капсулах
Oleum (i) Amygdalarum мигдальна олія
Oleum (i) Hippophaes обліпіхова олія
Oleum (i) Olivarum оливкова олія
Oleum (i) Persicorum персикова олія
Oleum (i) Helianthi соняшникова олія
Oleum (i) Terebinthinae rectificatum очищений скипидар
Oliva, ae f оливка, маслина (плід)
Ononis, idis f вовчуг

Orchis, idis *f* зозулинець
Origanum (i) vulgare (is) материнка
звичайна
Oryza, ae *f* рис
Oxycoccus, i *m* журавлина, клюква

P

Padus, i *f* черемха
Papaver (eris) somniferum (i) мак
снотворний
Periploca, ae *f* обвійник
Pasthinaca, ae *f* пастернак
Petroselinum, i *n* петрушка
Pinus, i *f* сосна
Pinus (i) silvestris (is) хвоя
Piper (eris) nigrum (i) чорний перець
Plantago, inis *f* подорожник
(ланцетолістий)
Plantago (inis) major (oris) подорожник
великий, бабка
Platanthera, ae *f* любка, нічна фіалка
Podophyllus (i) peltatus (i) подофіл
щитовидний
Polygonum (i) aviculare (is) спориш,
гусятник, куряча трава
Polygonum (i) hydropiper (eris) воляний
перець, гірчак перцевий
Polygonus, i *f* гречка (рослина)
Polygonum, i *n* гречка (плід)
Populus, i *f* тополя
Potentilla (ae) anserina (ae) перстач, гусяча
лапка
Primula, ae *f* первоцвіт весняний, примула
Pulvis (eris) rhizomatis et radicum
Valerianae порошок кореневища І коренів
валеріани

Q

Quercus, us *f* дуб

R

Radix (icis) *f* корінь
Radix (icis) Althaeae cruda (ae)
неочищений корінь алтеї
Radix (icis) Glycyrrhizae корінь солодки
Radix (icis) Ginseng корінь женшеня
Ranunculus, i *m* жовтець

Rapum, i *n* ріпа
Rhamnus cathartica (-ae) жостір
проносний, чорнояпдник
Rheum, i *n* ревінь
Rhizoma, atis *n* кореневище
Rhizoma (-atis) Calami pulveratum (-i)
кореневище лепехи в порошку
Rhizoma (-atis) concisum (-i) et radix (-icis)
concosa (-ae) Inulae кореневище і корінь
оману різані
Rhizoma (-atis) cum radicibus Podophylli
peltati кореневище з коренями подофілу
щитовидного
Rhizomata (-um) et radices (-um) Rubiae
кореневище і коріння марени
Ribes (-is) n nigrum (-i) чорна смородина
Ricinus, i *m* рицина (плід)
Ricinus, i *f* рицина (дерево)
Rosa, ae *f* шипшина
Rubus, i *f* ожина
Rubus (-i) idaeus (-i) малина
Rumex, icis *m* щавель
Rumex (-icis) conferta (-ae) щавель
кінський
Ruta, ae *f* рута запашна, городня

S

Salix, icis *f* верба
Salvia, ae *f* шавлія
Sambucus, i *f* бузина
Sanguisorba, ae *f* родовик, чорноголовка
Saponaria, ae *f* мильнянка, мильний корінь
Schizandra, ae *f* лимонник
Secale, is *n* жито
Secale (-is) cornutum (-i) маткові ріжки
Sedum, i *n* очиток, заяча капуста
Semen, inis *n* насіння
Semen (-inis) Amygdali dulcis насіння
солодкого мигдалю
Semen (-inis) Sinapis nigrae насіння гірчиці
Senecio (-onis) f platyphylloides (-is)
жовтозілля широколисте
Senna, ae *f* сена, касія вузьколиста,
олександрійський лист
Serpyllum, i *n* чебрець, материнка
Sesamum, i *n* кунжут
Sinapis, is *f* гірчиця
Sirupus, i *m* сироп
Sirupus, i ex fructibus Rosae сироп з плодів
шипшини

Sirupus, i Aloës cum Ferro сироп алое із залізом

Sirupus, i Rubi idaei малиновий сироп

Solanum, i tuberosum (-i) картопля

Sophora, ae pachycarpa (-ae) софора

товстоплідна t

Stigma, atis n приймочка

Stigma, atis Maydis приймочка кукурудзи

Stramonium, ii n дурман

Strophanthus, i m строфант

Strychnos, i f блювотний горіх, чилібуха

Succus, i m сік

Succus (i) Aloës сік алое

Succus (i) gastricus (i) naturalis (is)

натуральний шлунковий » сік

Succus (i) Kalanchoes сік каланхое

Succus (i) Plantaginis majoris сік

подорожника великого

Symphytum (i n) asperum (i) живокіст

жорсткий

T

Tanacetum, i n пижмо

Taraxacum, i n кульбаба

Thea, ae f чай

Thermopsis, idis f термопсис

Thymus, i m чебрець, чепчик

Tilia, ae f липа

Tinctura, ae f настойка

Tinctura fructuum Schizandrae настойка

плодів лимонника

Tinctura (-ae) rhizomatum cum radicibus

Valerianae recentium настойка свіжих

кореневищ з коренями валеріани

Tinctura (-ae) Allii sativi настойка часнику

Tormentilla, ae f перстач, калган

Trifolium, ii n конюшина

Trifolium (-ii) n fibrinum (-i) трилистник
водяний

Triticum, i n пшениця

Tuber, eris n бульба

Tubera (-um) cum radicibus Stephaniae

glabrae бульби з коренями стефані гладкої

Turio, onis m пагін, пагінець

Turiones (-um) Vitis idaeae пагінці

брусниці

Turiones (-um) Uvae ursi пагінці ведмежих

вушок (*мучниці*)

U

Urtica, ae f кропива (*жалка*)

Uva (ae) ursi ведмеже вушко, мучниця

V

Valeriana, ae f валеріана, котяча трава

Veratrum, i n чемериця

Verbascum, i n дивина, коров'як

Viburnum, i n калина

Vinca (-ae) erecta (-ae) барвінок прямий

Viola (-ae) tricolor (-oris) фіалка

трикольорова, братки триколірні

Viscum (-i) album (-i) омела біла

Vitis (-is) idaea (-ae) брусниця

Vitis (-is) vinifera виноград справжній

X

Xeranthemum (-i) n annuum (-I)

безсмертник однорічний, сухоцвіт

однорічний

**УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ СЛОВНИК
НАЗВИ ДЕЯКИХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН, ЇХ СИРОВИНИ І ЛІКАРСЬКИХ
РОСЛИННИХ ЗАСОБІВ**

А

Адоніс див.: Горичвіт
Аір болотний див.: Лепеха
Алое Aloë, *es f*
Алтея лікарська Althaea, *ae f*
Аніс, ганус Anisum, *i n*
Арніка гірська, скусівник гірський
 Arnica (ae) montana
Арахіс, земляний горіх Arachis, *idis*
Аронія, горобина чорноплідна Aronica (-ae) melanocarpa (-ae)

Б

Бавовник Gossypium, *ii n*
Багульник, багно Ledum (-i) palustre (-is)
Бальзам лікувальний ялиці Balsamum (-i) Abietis medicinale (-is)
Барвінок прямий Vinca (-ae) erecta (-ae)
Безсмертник Helichrysum, *i n*
Беладонна, сонник Belladonna, *ae f*
Береза Betula, *ae f*
Білоніг див. Остудник
Блекота, куряча сліпота, люлюк
 Hyoscyamus, *i f*
Блювотний горіх, чилібуха Strychnos, *i f*
Блювотний корінь див. Іпекакуана
Борівка див. Чорниця
Бородавник див. Чистотіл
Братки, фіалка триколірна Viola (ae) tricolor (-oris)
Брикет briketum, *i n*
Брикет кореневищ і коренів оману
 briketum rhizomatum et radicum Inulae
Брикет кореневищ з коренями валеріани
 briketum rhizomatum cum radicibus Valerianae
Брикет кореневища перстача
 прямостоячого briketum rhizomatis Tormentillae
Брикет листя подорожника великого
 briketum folii Plantaginis majoris

Брикет трави материнки briketum herbae Origani
Брикет трави хвоща польового briketum herbae Equiseti arvensis
Бруква Napus, *i f*
Брунька gemma, *ae f*
Бруньки березові gemmae (-arum) Betulae
Бруньки соснові різані gemmae (-arum) Pini concisae (-arum)
Бруньки хвойні gemmae (-arum) Pini silvestris (-arum)
Бруньки тополі gemmae (-arum) Populi
Брусниця Vitis (-is) idaea (-ae)
Бузина Sambucus, *i f*
Буквиця Betonica, *ae f*
Бульба tuber, *eris n*
Бульби з кореня Стефанії гладкої tubera (-um) cum radicibus Stephaniae glabrae
Буркун лікарський Melilotus, *i m*
Буряк Beta, *ae f*

В

Валеріана, котяча трава Valeriana, *ae f*
Ведмеже вушко, мучниця Uva (-ae) ursi
Верба Salix, *icis f*
Солодка Вишня (плід) Cerasum, *i n*
Вишня (дерево) Cerasum, *i f*
Вільха Alnus, *i f*
Вітамін Р з листків чайної рослини
 Vitaminum (-i) e foliis Theae
Вода гіркомигдальна Aqua (-ae) Amygdalarum amararum
Вода перцевої м'яти Aqua (-ae) Menthae pipentae
Вовчуг Ononis, *idis f*
Водяний перець див.: Гірчак перцевий
Волошка синя або польова Centaurea (-ae) cyani

Г

Ганус див. Аніс

Гарбуз Cucurbita, ae *f*
Герань Geranium, ii *n*
Гілка ramus, i *f*
Гірчак перцевий, водяний перець
Polygonum (-i) hydropiper (-eris)
Гірчичники Chartae (-as) J sinapisatae (-as)
Гірчиця Sinapis, is *f*
Глечики Nuphar, aris *n*
Глід Crataegus, i *f*
Горицвіт весняний Adonis (-idis) vernalis (-is)
Горіх волоський Juglans, ndis *f*
Горобина Sorbus, i *f*
Горобина звичайна сушена (ягода)
Fructus (-uum) Sorbi exsiccati (-orum)
Горобина чорноплідна Aronia (-ae) melanocarpa (-ae)
Городня рута див.: Рута
Горох турецький Cicer, eris *m*
Горох Pisum, i *n*
Грицики Bursa (-ae) pastoris
Губка (наріст на дереві), березовий гриб
Fungus (-i) betulinus (-i)
Гусяча лапка див.: Перстач
Гусятник див.: Спориш звичайний

Д

Деревій, кривавник Millefolium, ii *n*
Дивина, коров'як Verbascum, i *n*
Дуб Quercus, us *f*
Дурман Stramonium, i *n*

Е

Евкалипт Eucalyptus, i *f*
Екстракт, витяжка extractum, i *n*
Екстракт алое рідкий для ін'єкцій
extractum (-i) Aloës (fluidum) pro injectionibus
Екстракт алтейного кореня сухий
extractum (-i) Althaeae siccum (-i)
Екстракт водяного перцю рідкий
extractum (-i) Polygoni hydropiperis fluidum
Екстракт кропиви густий extractum (-i) Urticae spissum (-i)
Екстракт папороті чоловічої сухий
extractum (-i) Filicis maris siccum (-i)
Екстракт родовика рідкий extractum (i) Sanguisorbae fluidum (-i)

Екстракт плодів дикої моркви extractum (-i) fructuum Dauci carotae siccum (-i)
Екстракт солодкового кореня густий
extractum (-i) Glycyrrhizae spissum (-i)
Екстракт трилистика водяного густий
extractum (-i) Trifolii fibrini spissum (-i)
Екстракт хвойний в брикетах extractum (-i) Pini silvestris in briketis
Екстракт часнику сухий extractum (-i) Allii sativi siccum
Екстракт шишок хмелю рідкий extractum (-i) fructuum Lupuli fluidum (-i)
Ефедра, ставчак Ephedra, ae *f*

Ж

Женьшень Ginseng, *n* (невідм.)
Живокіст жорсткий Symphytum (-i) asperum (-i)
Живокіст заплутаний Delphinium (-i) confusum (-i)
Жито Secale, is *n*
Жовтець Ranunculus, i *m*
Жовтозілля широколисте Senecio (-onis) plathyphylloides (-is)
Жовтушник сірий, свиріпа Erysimum (-i) canescens (-ntis)
Жолудь glans, ndis i *f*
Жостір проносний, чорноягідник
Rhamnus (-i) cathartica (-ae)
Журавлина, клюква Oxycoccus, i *m*

З

Заманиха Echinopanax, acis *n*
Заяча капуста див.: Очиток
Заяча кривця див.: Звіробій
Збір, чай species, ei *f*
Збір апетитний species (-erum) amarae (-arum)
Збір проносний species (-erum) laxantes (-ium)
Звіробій, заяча кривця, кривавник
Hypericum, i *n*
Зерно granum, i *n*
Змійовик див.: Ракові шийки Зозулинець
Orchis, idis
Золототисячник Centaurium, ii *n*
Зубрівка духм'яна Hierochloë, es *f*

I

Інжир див.: Смоківниця
Іпекакуана, блювотний корінь
Ipecacuanha, ae *f*
Ірис, півники Iris, idis *f*

K

Какао, шоколадне дерево Cacao, *n*
Калган див.: Перстач прямостоячий
Календула, нагідки Calendula, ae *f*
Калина Viburnum, *i n*
Капуста Brassica, ae *f*; Crambe, es *f* (грецьк.)
Капуста морська Laminaria, ae *f*
Картопля Solanum (-i) tuberosum
Касія вузьколиста див.: Сена
Квасоля Phaseolus, *i f*
Квітка flos, floris *m*
Квітки волошки синьої Flores (-um)
Centaureae cyani
Клопогон Cimicifuga, ae *f*
Клюква див.: Журавлина
Кмин Carvum, *i n*
Колос spica, ae *f*
Конвалія Convallaria, ae *f*
Коноплі посівні Cannabis (-is) sativa (-ae)
Конюшина, трілисник Trifolium, *ii n*
Копитняк європейський Asarum (-i)
europaicum (-i)
Кора cortex, icis *m*
Кора дуба cortex (-icis) Quercus
Кора коренів бавовнику cortex (-icis)
radicum Gossypii
Кореневище rhizoma, atis *n*
Кореневище лепехи в порошку rhizoma (-
atis) Calami pulveratum (-i)
Кореневище і корінь оману різані
rhizoma (-atis) concisum (-i) et radix (-icis)
oncisa (-ae) Inulae
Кореневище з корінням подофілу
щитовидного rhizoma (-atis) cum
radicibus Podophylli peltati
Кореневища і коріння марени rhizomata
(atum) et radices (-um) Rubiae
Коріандр (плід) Coriandrum, *i n*
Корінь radix, icis *f*
Корінь алтеї неочищений radix (-icis)
Althaeae cruda (-ae)
Коров'як див.: Дивина
Кріп аптечний, фенхель Foeniculum, *i n*

Кріп городній Anethum, *i n*
Кропива глуха Lamium, *ii n*
Кропива жалка Urtica, ae *f*
Крушина Frangula, ae *f*
Кукурудза, маїс Mays, ydis *f*
Кульбаба Taraxacum, *i n*
Кунжут Sesamum, *i n*
Куряча трава див.: Спориш

L

Лаванда Lavandula, ae *f*
Левзея Leuzea, ae *f*
Лепеха, айр болотяний Calamus, *i f*
Лимон (дерево) Citrus, *i f*
Лимон (плід) citrum, *i n*
Лимонник Schizandra, ae *f*
Липа Tilia, ae *f*
Листок folium, *ii n*
Листок підбілу різано-пресований folium
(-ii) Farfarae conciso-compressum (-i)
Листок м'яти перцевої в порошку folium
(-ii) Menthae piperitae pulveratum (-i)
Листок евкаліпту прутовидного folium (-
ii) Eucalypti viminalis
Лілія біла Lilium, *ii n*
Лінімент перцево-камфорний Linimentum
(-i) Capsici ammoniatum (-i)
Лобода Chenopodium, *i n*
Лопух Lappa, ae *f*
Льон Linum, *i n*
Любка дволиста, нічна фіалка Platanthera,
ae *f*

M

Мак снотворний Papaver (-eris) somniferum
(-i)
Малина Rubus (-i) idaeus (-i)
Марена Rubia, ae *f*
Материнка Origanum, *i n*
Мати-й-мачуха, підбіл Farfara, ae *f*
Маткові ріжки Secale (-is) cornutum (-i)
Медунка лікарська Pulmonaria, ae *f*
Меліса, медова трава Melissa, ae *f*
Мигдаль (дерево) Amygdalus, *i f*
Мигдаль (плід) amygdala, ae *f*
Мильнянка, мильний корінь Saponaria, ae
f
Мімоза соромлива Mimosa (-ae) pudica (-
ae)

Молочай Euphorbia, ae *f*
Морква дика Daucus (-i) carota (-ae)
Морська капуста Laminaria, ae *f*
Мучниця див.: Ведмеже вушко
М'ята перцева Mentha (-ae) piperita (-ae)

Н

Нагідки див.: Календула
Наперстянка, дигіталіс Digitalis, is *f*
Насіння semen, inis *n*
Насіння солодкого мигдалю semen (inis) Amygdali dulcis
Насіння гірчиці semen (-inis) Sinapis nigrae
Настойка з плодів лимонника Tinctura (-ae) fructuum Schizandrae
Настойка свіжих кореневищ з коренями валеріани Tinctura (-ae) rhizomatum cum radicibus Valerianae recentium
Настойка свіжих листків мімози соромливої Tinctura (-ae) foliorum Mimosae pudicae recentium
Настойка часника Tinctura (-ae) Allii sativi

О

Обвійник звичайний Periploca (-ae) graeca (-ae)
Обліпіха, щець Hippophaë, es *f*
Овес Avena, ae *f*
Огірок Cucumis, eris *m*
Ожина Rubus, *m*
Олеандр Oleander, dri *m*
Олександрійський лист Senna, ae *f*
Оливка, маслина Oliva, ae *f*
Оман Inula, ae *f*
Омела біла Viscum (-i) album (-i)
Осокір див.: Тополя
Остудник, білоніг Herniaria, ae *f*
Очиток, заяча капуста Sedum, i *n*

П

Пагінець, -нця turio, onis *m*
Пагінці брусниці turiones (-um) Vitis idaeae
Пагінці мучниці turiones (-um) Uvae ursi
Пагінець боковий алое деревовидного свіжий turio (onis) Aloes arborescentis recens (-ntis)
Пастернак посівний Pastinaca (-ae) sativa (-ae)

Папороть чоловіча, щитник чоловічий Filix (-icis) mas (-maris) *m*
Первоцвіт весняний, примула Primula, ae *f*
Переступень Brionia, ae *f*
Перець червоний стручковий Capsicum, i *n*
Перець чорний Piper (-eris) nigrum (-i)
Перстач, гусяча лапка Potentilla ae *f*
Перстач прямостоячий, калган Tormentilla, ae *f*
Петрушка Petroselinum, i *n*
Пижмо Tanacetum, i *n*
Півники див.: Ірис
Підбіл, мати-й-мачуха Farfara, ae *f*
Пізноцвіт Colchium, ii *n*
Плаун, п'ядич, лycopодій Lycopodium, ii *n*
Плід fructus, us *m*
Плід стручкового перцю різаний fructus (-us) Capsici concisus (-i)
Плід ялівця fructus (-us) Juniperi communis
Плоди (ягоди) лісових суниць fructus (-uum) Fragariae vescae
Плоди (ягоди) чорної смородини fructus (-uum) Ribis nigri
Подорожник великий, бабка Plantago (-inis) major (-oris)
Подорожник ланцетолистий Plantago, -inis
Подофіл щитовидний Podophyllus (-i) peltatus (-i)
Полин гіркий Absinthium, i *n*
Полин звичайний Artemisia (-ae) vulgaris (-is)
Полин цитварний Cina, ae *f*
Порошок pulvis, eris *m*
Порошок кореневища і коренів валеріани pulvis (-eris) rhizomatis et radicum Valerianae
Порошок солодкового кореня складний pulvis (-eris) radices Glycyrrhizae compositus (-i)
Приймочка stigma, atis *n*
Приймочка кукурудзи stigmata (-atum) Maydis
Причепа див.: Череда
Пустирник, собача кропива Leonurus, i *m*
Пшениця Triticum, i *n*
П'ядич див. Плаун

Р

Ракові шийки, зміювик Bistorta, ae *f*
Ревінь Rheum, i *n*
Редька Raphanus, i *m*
Рис Oryza, ae *f*
Рицина Ricinus, i *f*
Ріпа Rapa, ae *f*
Родовик, грижник, чорноголовка
Sanguisorba, ae *f*
Рожа лікарська, алтея Althaea, ae *f*
Ромашка, рум'янок Chamomilla, ae *f*
Рута запашна Ruta (-ae) graveolens (-ntis)

С

Свиріпа див: Жовтушник сірий
Сена, касія вузьколиста, олександрійський лист Senna, ae *f*
Синюха Polemonium, ii *n*
Сироп плодів шипшини вітімінізований
sirupus (-i) fructuum Rosae
vitaminisatus (-i)
Смоківниця, інжир, фігове дерево Ficus, us *f*
Смородина чорна Ribes (-is) nigrum (-i)
Смородина чорна (ягоди) Fructus (-uum)
Ribis nigri
Солодка, вербець Glycyrrhiza, ae *f*
Соняшник Helianthus, i *m*
Сосна Pinus, i *f* Pinus, us *f*
Софора товстоплідна Sophora (-ae)
rachycarpa (-ae)
Спориш, гусятник Polygonum (-i) aviculare (-is)
Строфант Strophanthus, i *m*
Стручок legumen, inis *n*
Суниці лісові Fragaria (-ae) vesca (-ae)
Суниці лісові (ягоди) fructus (-uum)
Fragariae vescae
Сухоцвіт болотяний, сушениця болотна
Gnaphalium (-i) uliginosum (-i)
Таблетки вітаміна Р з цитрусових 0,05 г або 0,5 г Tabulettae (-as) Vitamini P
e citris 0,05 aut 0,5
Термопсис Thermopsis, idis *f*
Тирлич Gentiana, ae *f*
Тополя, осокір Populus, i *f*
Трава herba, ae *f*
Трава багна (багульника болотного) herba
Ledi palustris
Трава безсмертників однорічних herba
Xeranthemi annui

Трава братків різана herba (-ae) Violae
tricoloris concisa
Трава водяного перцю herba (-ae) Polygoni
hydropiperis
Трава ефедри хвощової гірської herba (-
ae) Ephedrae equisitianaе montanae
Трава хвоща різано-пресована herba (-ae)
Equiseti concisocompressa (-ae)
Трилистник див.: Конюшина
Трилистник водяний Menyanthes (Idis);
Trifolium (-ii) fibrinum (-i)

Ф

Фіалка Viola, ae *f*
Фіалка нічна див.: Любка дволиста
Фіалка триколірна див.: Братки
Фундук Corylus, i

Х

Хвощ Equisetum, i *n*
Хвощ польовий, сосонка польова
Equisetum (-i) arvense (-is)
Хвоя Pinus (-i) silvestris (-is)
Хіна China, ae *f*
Хміль Lupulus, i *m*

Ц

Цибулина bulbus, i *m*
Цибуля городня Cera, ae *f*
Цибуля ріпчаста свіжа Bulbus (-i) Allii
serae
Цмин пісковий, котячі лапки Helichrysum
(-i) arenarium (-i)

Ч

Чай Thea, ae *f*
Чай див.: Збір
Часник Allium (-i) sativum (-i)
Часник свіжий Bulbus (-i) Allii sativi
Чебрець боровий, материнка Serpyllum, i
n
Чебрець звичайний, чепчик Thymus, i *m*
Чемериця Veratrum, i *n*
Черета три роздільна причена, собачі реп'яхи Bidens (-ntis) tripartita (-ae)
Черемха Padus, i *f*
плоти черемхи fructus (-uum) Pruni padi
Чилібуха див.: Блювотний корінь

Чистотіл, бородавник *Chelidonium*, *ii n*
Чорниця, борівка *Myrtillus*, *i m*
Чорнобиль див.: Полин звичайний
Чорноягідник див.: Жостір проносний

Ш

Шавлія *Salvia*, *ae f*
Шипшина *Rosa*, *ae f*
Шипшина (плід) *fructus Rosae*

Щ

Щавель *Rumex*, *icis m*

Щавель кінський *Rumex (-icis) conferta (-ae)*

Я

Яблуня *Malus*, *i f*
Яблуко *malum*, *i n*
Ягоди суниць лісових *bructus (-uum)*
Fragariae vescae
Ягоди чорної смородини *fructus (-uum)*
Ribis nigris
Ялиця *Abies*, *etis f*
Яловець *Juniperus*, *i f*
Ячмінь *Hordeum*, *i n*

ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК ІНШИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

А

Acetas, atis m ацетат
Acetylsalicylacum, a, um ацетілсаліциловий
Acidum, i, n кислота
Activatus, a, um активировать
Ad (*прийм. з Acc*) до, для, при, в
Adeps, adipis m жир, сало
Adjuvans, ntis допоміжний
Adrenalinum, i n адреналин
Aequalis, e однаковий, рівний
Aërosolum, i n аерозоль
Aether, eris m ефір
Aethereus, a, um ефірний
Aethylicus, a, um етиловий
Aethylmorphinum, i n етілморфин
Albumen, inis білок
Albus, a, um білий
Alumen, inis n галун
Aminazinum, i n аминазин
Ammonium, i n аміак, амоній
Ampulla, ae f ампула
Amylum, i n крохмаль
Anaesthesinum, i n анестезин
Anaesthesolum, i n анестезол
Antiasthmaticus, a, um протиастматичний
Antibioticus, a, um антибіотичний (проти життєдіяльності мікроорганізмів)
Antidotum, i n протиотрута
Antipyreticus, a, um жарознижувальний
Antirabicus, a, um протисказний
Antirheumatica (remedia)
протиревматичний засоб

Antisepticus, a, um потигнильний, знезаражуючий, антисептичний
Apis, is f бджола
Applicatio, onis f аплікація
Aqua, ae f вода
Aqua (ae) aromatica (ae) ароматична вода
Aquosus, a, um водний
Arabicus, a, um арабійський
Arbor, oris f дерево
Arsenicus, a, um
aseptice асептичне (*в безгнільних умовах*)
aurostillae, arum f вушни краплі
Aurum, i n золото
aut або
autoplastica, ae f автопластика - пересадка власних тканин з однієї частини тіла на іншу
axungia, ae f жир, сало

В

bacca, ae f ягода
bacillus, i m паличка, збудник хвороб
bactericidus, a, um бактерицидний, вбиваючий бактерії
balsamum, i n бальзам
Barbitalum-natrium, i n барбітал-натрій
Barium, i n барій
basis, is f основа
Bismuthum, i n вісмут
briketum, i n брикет
Bromcamphora, ae f бромкамфора
bromidum, i n бромід

Bromum, i n бром
Butyrolum, i n бутирол
butyrum, i n масло (*тверде*)
butyrum Cacao масло какао

C

Cacao какао (*невідмін.*)
Calcium, i n кальцій
Camphora, ae f камфора
Cantharis, idis f м'якотілка, шпанська мушка
capsula, ae f капсула
cataplasma, atis n припарка
Carbo, onis m вугілля
carbonas, atis m карбонат
charta, ae f папір
Chininum, i n хінін
Chinisolium, i n хінізол
Chloroformium, i n хлороформ
chlorosus, a, um хлористий
cholagogus, a, um жовчогінний
cinereus, a, um сірий
citissime якнайшвидше
cito швидко
Codeinum, i n кодеїн
Coffeinum, i n кофеїн
Collutorium, i n полоскання для рота
conservatus, a, um консервований
constituens, ntis формоутворюючий
contra (*прийм. Acc*) проти
cornutus, a, um рогатий, ріжковий
corrigens, ntis виправляючий
cortex, icis m кора; кіркова речовина
cremor, oris m крем
crystallus, i f кристал
cum (*прийм. з Abl*) з (*кимсь, чимсь*)
Cuprum, i n мідь

D

Decamevitum, i n декамевіт
Decaminum, i n декамін
decoctum, i n відвар
depuratus, a, um очищений
designatio, onis f позначення
destillatus, a, um дистильований
Dibazolium, i n дібазол
Dimedrolum, i n дімедрол
diureticus, a, um сечогінний
dosis, is f доза, певна кількість
dragee (*невідмін*) драже

E

e, ex (*прийм. з Abl.*) з, із
elixir, iris n еликсир
emplastrum, i n пластир
emulsum, i n (*emulsio, onis f*) емульсія
enema, atis n клізма
Ephedrinum, i n ефедрин
Erythromycinum, i n еритроміцин
et i
Euphyllinum, i n еуфілін
expectorans, ntis відхаркувальний
externus, a, um зовнішній
extractum, i n екстракт, витяжка

F

Ferrum, i n залізо
flavus, a, um жовтий
flos, floris m квітка
fluidus, a, um рідкий (*для екстрактів*)
frigide холодно, холодним способом
fructus, us m плід, фрукт
Furacilinum, i n фурацилін

G

Gargarisma, atis n полоскання для горла
gastricus, a, um шлунковий
gelatina, ae f желатин
gemma, ae f брунька
glaber, bra, brum голий, непокритий
globulus, i m кулька
glossetta, ae f глосета (*невелика таблетка, призначена для застосування під язик*)
Glucosum, i n глюкоза

Glycerinum, i n

gossypium, i n вата, бавовник
gramma, atis n грам
granulum, i n гранула, крупинка

H

Haemoglobinum, i n гемоглобін
haemostaticus, a, um кровоспинний
herba, ae f трава
Hexavitum, i n гексавіт
hirudo, inis f п'явка
Hidrargyrum, i n ртуть
hydrocarbonas, atis m гідрокарбонат

hydrochloricus, a, um хлористоводневий, соляний
hydrochloridum, i n гідрохлорид
Hydrogenium, i n водень
hydroxydum, i n гідроокис

I

Ichthyolum, i n іхтіол
in (прийм. з **Acc.**, **Abl.**) в, на, до
infundibulum, i n лійка
infusum, i n настій
ingalatio, onis f інгаляція
iodidum, i n йодид
Iodum, i n йод
Irrigatio, onis f обмивання

K

Kalium, i n калій
kefir кефір

L

lactas, atis m лактат
lagna (lagoena), ae f пляшка, флакон
Lanolinum, i n ланолін
laxans, ntis послаблюючий, проносний
limonatum, i n лимонад
linimentum, i n рідка мазь, лінімент
linteum, i n полотно
Linum, i n льон
liquidus, a, um рідкий
liquoir, oris m рідина, розчин лікарської речовини
liquor Ammonii anisatus нашатирно-ганусові краплі
liquor Ammonii caustiei нашатирний спирт
lotio, onis f лосьйон

M

Magma, atis n магна
Magnesii carbonas карбонат магнію
Magnesium, i n магnezія, магній
mas, maris m самець, чоловік
massa, ae f маса
madicamentum, i n ліки
medicatus, a, um, лікувальний, медичний
medicina, ae f медицина, система наукових знань і практичної діяльності, метою яких є зміцнення і збереження здоров'я,

продовження життя людей, попередження і лікування хвороб людей
medicus, a, um медичний
medicus, i m лікар
mel, mellis n мед
Mentholum, i n ментол
Methylii salicylas (atis m) метилсаліцилат
Methylium, i n метил
mixtura, ae f мікстура, суміш
Morphinum, i n морфін
mucilago, inis f слиз (лікарська форма)

N

Natrium, i n натрій
nebula, ae f зрошення
nitricus, a, um азотний
nitris, itis m нітрит
nitrosus, a, um азотистий
Norsulfazolum, i n норсульфазол
nasistillae, arum f краплі для носа
Novocainum, i n новокаїн
numerus, i m число

O

obductus, a, um вкритий оболонкою
oblata, ae f облатка
Octadinum, i n октадін
Octoestrolum, i n октестрол
oculentum, i n очна мазь
oculoguttae, arum f очні краплі
officina, ae f аптека
officinalis, e офіційний, аптечний
oleosus, a, um олійний
oleum, i n олія, масло
oleum jecoris Aselli риб'ячий жир
oleum Persicorum персикова олія
oleum Ricini рицинова олія
oleum Terebinthinae скипидар
Opium, i n опій
Osarbonum, i n осарбон
Oxacillinum-natrium, i n оксациліно-натрієва сіль
Oxygenium, i n кисень

P

paraffinatus, a, um парафіновий
pasta, ae f паста
Pentalginum, i n пенталгін
pepsinum, i n пепсін

peroxydum, i n пероксид, перекис
pertussis, is f кашлюк
pharmaceuta, ae m, f фармацевт
pharmacologia, ae f фармакологія – наука, яка вивчає дію лікарських і інших біологічно активних речовин на організм людини і тварин
pharmacopola, ae m, f аптекар
pharmacotherapia, ae f фармакотерапія – сукупність методів лікування, що базуються на застосуванні лікарських засобів
Phenacetinum, i n фенацетін
Phenobarbitalum, i n фенобарбітал
Phenolum, i n фенол
phosphas, atis m фосфат
phosphoricus, a, um фосфорний
Phosphorus, i m фосфор
phytotherapia, ae f фітотерапія – лікування, яке базується на застосуванні лікарських рослин
pix, picis f смола
Pix liquida дьоготь
planta, ae f рослина, підошва
Plumbum, i n свинець
porcinus, a, um свинячий
potio, onis f напій
praecipitatus, a, um осаджений
praeparatum, i n препарат
pro (прийм. з **Abl.**) за, для
pulveratus, a, um порошокований, порошоківий, в порошок
pulvis, eris m порошок
purgativus, a, um проносний
purificatus, a, um очищений (*стосовно сироваток і вакцин*)
purus, a, um чистий

Q

quantum скільки
quantum satis скільки треба

R

radix, icis f корінь
receptum, i n рецепт
rectificatus, a, um очищений
reductus, a, um відновлений
remedium, i n лікувальний засіб
rhizoma, atis n кореневище

S

saccharum, i n цукор
sal, salis n(m) сіль
salicylicus, a, um саліциловий
Salolum, i n салол
sapo, onis m мило
scatula, ae f коробочка
sedativus, a, um заспокійливий
semen, inis n насіння
siccus, a, um сухий
siccatus, a, um висушений
signatura, ae f позначення
simplex, icis простий
sinapisatus, a, um гірчичний
sirupus, i m сироп
solubilis, e розчинний
solutio, onis f розчин
solutio Ammonii caustici нашатирний спирт
solutus, a, um розчинений
spansula, ae f спансула (капсула, що містить мікродраже лікарських речовин)
species, ei f збір; вид
spirituosus, a, um спиртовий
spiritus, us m спирт
spissus, a, um густий
spritz-tubulus, i m шприц-тюбик
sterilis, e стерильний
sterilisatus, a, um стерилізований
stigma, atis n приймочка
Streptocidum, i n стрептоцид
Strychninum, i n стрихнін
succus, i m сік
suillus, a, um свинячий
sulfas, atis m сульфат
sulfis, itis m сульфід
Sulfur, uris n сірка
sulfuricus, a, um сірчаний
sulfurosus, a, um сірчистий
suppositorium, i n свічка
suspensio, onis f суспензія
Synthomycinum, i n синтоміцин

T

tabuleta, ae f таблетка
Talcum, i n тальк
tela, ae f тканина, марля (*фарм.*)
tempus, oris n час; висок (**ex tempore** в міру потреби, в потрібний час, без підготовки)
Terebinthina, ae f живиця
Tetracyclinum, i n тетрациклін

Tetrasteronum, *i n* тетрастерон
Tetravitum, *i n* тетравіт
Theophyllum, *i n* теофілін
tinctura, *ae f* настойка
tuber, eris *n* горб; бульба (*бот.*)
tussis, is *f* кашель

U

unguentum, *i n* мазь
unguentum Hydrargyri cinereum сіра
ртутна мазь
unguentum Zinci цинкова мазь
ustus, a, um палений
ut (*спол.*) як, щоб

V

vaccinum, *i n* вакцина
vapor, oris *m* пара

Vaselinum, *i n* вазелін
vernalis, e весняний
vinum, i n вино
viride, is *n* зелень
Viride nitens брильянтовий, зелений
(брильянтова зелень), антисептичний засіб
vitaminum, i n вітамін
**vitium, i n вада, порок
vitrum, i n склянка
volatilis, e леткий
vulgaris, e звичайний, простий, загальний**

X

Xeroformium, i n ксероформ

Z

Zincum, i n цинк

УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ СЛОВНИК ІНШИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

A

адреналін Adrenalinum, *i n*
активний activus, *a, um*
активований activatus, *a, um*
але sed
алюміній Aluminium, *i m*
ампула amrulla, *ae f*
анальгін Analginum, *i n*
аптека officina, *ae f*

Б
бактерицидний bactericidus, *a, um*
банка olla, *ae f*
безводний anhydricus, *a, um*
білий albus, *a, um*
беззаспокійливий analgeticus, *a, um*
борний boricus, *a, um*
брильянтова зелень viride (*is n*) nitens
(*ntis*)
бромід bromidum, *i n*
брунька gemma, *ae f*

B

вазелін Vaselinum, *i n*

вакцина vaccinum, *i n*
ванна balneum, *i n*
вата gossypium, *i n*
велика пілюля bolus, *i m*
весняний vernalis, *e*
вживання usus, *us m*
виправляючий corrigens, *ntis*
висушений exsiccatus, *a, um*
витяжка, екстракт extractum, *i n*
відвар decoctum, *i n*
відновлений reductus, *a, um*
відхаркувальний expectorans, *ntis*
віск cera, *ae f*
вісмут Bismuthum, *i n*
внутрішній internus, *a, um*
водень Hydrogenium, *i n*
водний aquosus, *a, um*
восковий ceratus, *a, um*
вугілля Carbo, *onis m*
вугільний carbonicus, *a, um*

Г

галун Alumen, *inis n*
гідрокарбонат hydrocarbonas, *atis m*
гідроокис hdroxydum, *i n*
гідохлорид hydrochloridum, *i n*

гіркий *amarus, a, um*
гірчичник *charta sinapisats*
гліцерин *Glycerinum, i n*
глюкоза *Glucosum, i n*
горб *tuber, eris n*
горіх *nux, nucis f*
грам *gramma, atis n*
гранула *granulum, i n*
грудний збір *species pectorales*
густий *spissus, a, um*

Д

двічі, два рази *bis*
двічі дистильований *bidestillatus, a, um*
декамевіт *Decamevitum, i n*
декаметоксин *Decametoxinum, i n*
дерево *arbor, oris f*
для *ad (з Acc.); pro (Abl.)*
для внутрішнього вживання *ad usum internus; pro usu interno*
для дітей *pro infantibus*
для зовнішнього вживання *ad usum externum; pro usu externo*
для ін`екцій *pro ijectionibus*
для наркозу *pro narcosis*
дьюготь *Pix (icis f) liquida (ae)*

Е

екстракт, витяжка *extractum, i n*
емульсія *emulsum, i n; emulsio, onis f*
етиловий *aethylicus, a, um*
еуфілін *Euphyllinum, i n*
ефедрин *Epherinum, i n*
ефір *Aether, eris m*
ефірний *aethereus, a, um*
жарознижуючий *antipyreticus, a, um*
желатиновий *gelatiosus, a, um*
живий *vivus, a, um*
жир, сало *axungia, ae f; adeps, ipis m*
жовтий *flavus, a, um*

Л

з, разом з *cum (з Abl.)*
з (кого? чого?) *e, ex (з Abl.)*
залізо *Ferrum, i n*
засіб *remedium, i n*
заспокійливий *sedativus, a, um*
звір, чай *species, ei f*
зелений *viridis, e*

І

і, та et, -que (*наприкінці слова*)
ізотонічний *isotonicus, a, um*
інгаляція *inhalatio, onis f*
ін`екція *injectio, onis f*
іхтіол *Ichthyolum, i n*

Й

йод *Iodum, i n*
йодид *iodidum, i n*
йодоформ *Iodoformium, i n*

К

какао *Cacao (не відмін.)*
калій *Kalium, i n*
кальцій *Calcium, i n*
камфора *Camphora, ae f*
капсула, оболонка *capsula, ae f*
карбонат *carbonas, atis m*
кашель *tussis, is f*
квітка *flos, floris m*
кисень *Oxygenium, i n*
кислота *acidum, i n*
кислота соляна *acidum hydrochloricum*
кодеїн *Codeinum, i n*
кокаїн *Cocainum, i n*
консервований *conservatus, a, um*
кора *cortex, icis m*
корінь *radix, icis f*
коробочка *scatula, ae f*
крапля *gutta, ae f*
кристалічний *crystallisatus, a, um*
кровоспинний *haemostaticus, a, um*
крохмаль *Amylum, i m*
крохмальний *amylaceus, a, um*
кукурудзяні приймочки *stigmata Maydis*

листок *folium, i n*
лікарський *medicinalis, e; medicastus, a, um*
лікарський засіб *remedium, i n*
ліки *medicamentum, i n*

М

магній *Magnesium, i n*
магнію сульфат *Magnesii sulfas*

мазь unguentum, *i n*
мазь сіра ртутна unguentum Hydrargyri cinereum
малиновий сироп = сироп малини
марля tela, *ae f*
маса massa, *ae f*
масло (*тверде*) butyrum, *i n*
маткові ріжки Secale (*is n*) cornutum (*-i*)
мікстура mixtura, *ae f*
міліграм milligramma, *atis n*
мілілітр millilitrum, *i n* (ml)
м`ятна олія oleum Menthae

Н

Насіння semen, *inis n*
настій infusum, *i n*
настойка (*спиртова*) tinctura, *ae f*
натрій Natrium, *i n*
натрію бромід Natrii bromidum
натрію сульфат Natrii sulfas
натрію гідрокарбонат Natrii hydrocarbonas (*-atis*)
натуральний naturalis, *e*
нашатирно-ганусові краплі liquor Ammonii anisatus
нітрат nitras, *atis m*
нітрит nitris, *it is m*

О

облатка oblata, *ae f*
оксид oxydum, *i n*
олія oleum, *i n*
опій Opium, *i n*
основа basis, *is f* (*анат.*); tela, *ae f* (*зичт.*)
очищений depuratus, *a, um*; rectificatus, *a, um* (*спирт, скипидар*); purificatus, *a, um* (*вакцина, сироватка*)
очний ophthalmicus, *a, um*

П

папір charta, *ae f*
парафін Paraffinum, *i n*
паста pasta, *ae f*
пепсин Pepsinum, *i n*
перекис peroxydum, *i n*
персикова олія oleum Persicorum
пілюля pilula, *a f*
пілюльна маса massa pilularum
пластир emplastrum, *i n*

плід, фрукт fructus, *us m*
пляшка, флакон lagena, *ae f*
порошкований, в порошку puveratus, *a, um*
порошок pulvis, *eris m*
препарат praeparatum, *i n*
присипка aspersio, *onis f*
проносний laxans, *ntis*; purgativus, *a, um*
простий simplex, *icis*
проти contra (з **Асс.**)

Р

реопірин Rheopyrinum, *i n*
рецепт receptum, *i n*
рецепт складний formula remediorum composita
риб`ячий жир oleum jecoris Aselli
рицинова олія oleum Ricini
рідкий fluidus, *a, um* (*тільки в назвах екстрактів*); liquidus, *a, um* (*в інших випадках*)
розведений dilutus, *a, um*
розтертий tritus, *a, um*
ртуть Hydrargyrum, *i n*

С

саліциловий salicylicus, *a, um*
саліцилова кислота Acidum salicicum
салол Salolum, *i n*
свинячий suillus, *a, um*
свічка suppositorium, *i n*
сечогінний diureticus, *a, um*
сироп sirupus, *i m*
сироп малини sirupus Rubi idaci
сік succus, *i m*
сіль sal, salis *n, m*
сірий cinereus, *a, um*; griseus, *a, um*
сірка Sulfur, *uris n*
скипидар oleum Terebinthinae
скільки потрібно quantum satis
складний compositus, *a, um*
соляна кислота Acidum hydrochloricum
спирт spiritus, *us m*
спиртовий spirituosus, *a, um*
стрептоцид Streptocidum, *i n*
сульфат sulfas, *atis m*
сульфіт sulfas, *itis m*
сухий siccus, *a, um*

Т

таблетка *tabuleta, ae f*
такий
танін *Tannium, i n*
тарtrat *tartras, atis m*
твердий *durus, a, um* (протилежащий *mollis, e – м'який*); *solidus, a, um* (протилежащий *liquidus, a, um – рідкий*)
темний *fuscus, a, um; obscurus, a, um*
тетрациклін *Tetracyclinum, i n*
тіло *corpus, oris n*
темний *fuscus, a, um*
температура *temperature, ae f*
теобромін *Theobrominum, i n*
теофедрін *Theophedrinum, i n*
теофілін *Theophyllinum, i n*
тепер *nunc*
теплий *tepidus, a, um*
терапевтичний *therapeuticus, a, um*
термопсіс *Thermopsis, idis f*
терпентин *Terebinthina, ae f*
тетрациклін *Tetracyclinum, i n*
тетраміцин *Tetramycinum, i n*
тертий *tritrus, a, um*
трава *herba, ae f*
тригідрат *trihydras, atis m*
туберкульоз *tuberculosis, is f*

У

у, в in (з *Acc.*- куди? *Abl.*- де?)
у чистому вигляді *per se*
ундевіт *Undevitum, i n*
ундеціленова кислота *acidum undecylenicum*

учень *discipulus, i m*

Ф

флаконт *lagena, ae f*
фосфат *phosphas, atis m*

Х

хінін *Chininum, i n*
хірургія *chirurgia, ae f*
хлороформ *Chloroformium, i n*
холодний *frigidus, a, um*
хронічний *chronicus, a, um*

Ц

центральний *centralis, e*
цинк *Zincum, i n*
ціміціфуга *Cimicifuga, ae f*
цукор *saccharum, i n*

Ч

час *tempus, oris n*
червоний *rubber, bra, brum*
чистий *purus, a, um*

Ш

швидко *cito*
школа *schola, ae f*
шлунковий *gastricus, a, um*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні:

1. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.Ю. Смольська, В.Г. Синиця, Д.Ю. Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л.Ю. Смольської. — К., 2018. — 472 с.
2. *Lingua latina pharmaceutica*=Фармацевтична латина: *Lingua latina pharmaceutica*=Фармацевтична латина: методичний посібник для самостійної роботи студентів Ікурсів фарм. ф-тів (для спеціальностей 226 «Фармація, промислова фармація» та 226 «Фармація, промислова фармація» освітня програма «Технологія парфумерно-косметичних засобів») / уклад. : І. О. Хітрова, Ю. С. Скрипник. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 70 с.
3. *Lingua latina pharmaceutica ad magistros*=Фармацевтична латина для викладачів : методичний посібник для викладачів які викладають студентам І курсу спеціальностей 226 «Фармація, промислова фармація» та 226 «Фармація, промислова фармація» освітня програма «Технологія парфумерно-косметичних засобів» денної та заочної форм навчання / уклад. : Ю. С. Скрипник, І. О. Хітрова. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2019. – 129 с.
4. Латинська мова : збірник тестових завдань для студентів фармацевтичних факультетів / уклад. : Ю.С.Скрипник, Т.В.Тітєвська, І.О.Хітрова. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2019. – 80 с.
5. «Матеріали для проведення контрольних робіт з дисципліни «Латинська мова та фармацевтична термінологія» для студентів заочної форми навчання (спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» та 226 «Фармація, промислова фармація» освітня програма «Технологія парфумерно-косметичних засобів» 5 та 5,5 років навчання). — 36 с., автори-укладачі: Скрипник Ю. С., Тітєвська Т. В. . – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2019.
6. «Матеріали для проведення диференційованого заліку з дисципліни «Латинська мова та фармацевтична термінологія» для студентів І курсу І фармацевтичного факультету спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація». -- 32 с., автори-укладачі: Скрипник Ю. С. (15 варіантів). . – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2019.

Допоміжні:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I : Анатомічна термінологія: практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 107 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.ІІ : Клінічна термінологія : практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 81 с.
3. Латинська мова та медична термінологія. Ч.ІІІ : Фармацевтична термінологія : практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 97 с.
4. Латинська мова : практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. та фарм. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 96 с.
5. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I : Анатомічна термінологія: практикум для самост.роб. студ. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.В. Олексієнко, Ю.С. Скрипник, М.Є.Мартьянова. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. – 121 с.
6. Латинська мова та медична термінологія. Ч. II : Клінічна термінологія: практикум для самост.роб. студ. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.В. Олексієнко, Ю.С. Скрипник. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. – 89 с.
7. Латинська мова та медична термінологія. Ч.ІІІ : Фармацевтична термінологія : практикум для студ.-іноз. гром. I курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 97 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/>
2. <https://logeion.uchicago.edu/lexidium>
3. <https://andrewdunning.ca/latin-greek-scientific-terminology/resources/>
4. <https://languages.oup.com/>
5. <https://www.tabers.com/tabersonline/>
6. <https://stedmansonline.com/>
7. <https://www.anatomicalterms.info/>
8. <http://www.mondofacto.com/dictionary/medical.html>
9. <https://globalrph.com/medterm>
10. <https://www.medilexicon.com/dictionary>
11. <https://www.sporcle.com/games/tags/medicalterminology>